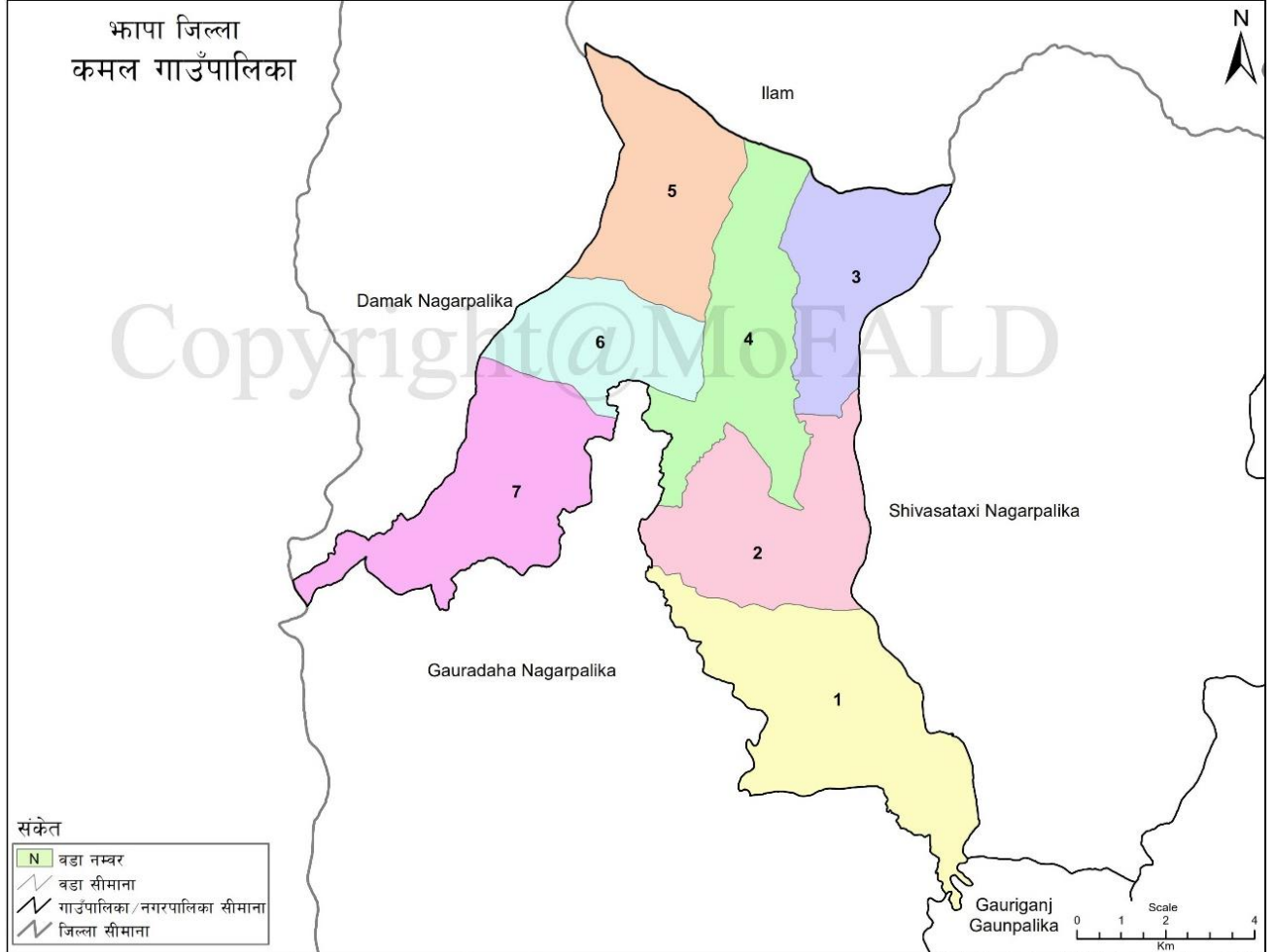

कमल गाउँपालिकाको

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

Disaster Preparedness and Response Plan (DPRP) Kamal rural municipality, Jhapa – 2079

स्रोत: स्थलरूप नक्सा (स्केल १:२५०००/१:५००००), नापी विभाग र जनगणना २०६८, केन्द्रिय तथ्यांक विभाग
तयार पार्ने: गाउँपालिका, नगरपालिका तथा विशेष, सरक्षित वा स्वायत्त क्षेत्रको संख्या तथा सीमाना निर्धारण आयोग

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति

कमल गाउँपालिका, झापा

प्रदेश नं १

योजना तर्जुमा कार्यशालाका सहभागीहरु:

प्रकाशकीय

दस्तावेज:

कमल गाउँपालिकाको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९

वैधानिक आधार:

नेपालको संविधान २०७२, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन २०७५, विपद् जोखिम न्यूनीकरण राष्ट्रिय रणनीतिक कार्ययोजना २०१८-२०३० र विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०६७ (संसोधन, २०७६)

सर्वाधिकार:

स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, कमल गाउँपालिका झापा

प्राविधिक सहजीकरण:

रामकुमार दाहाल, विराटनगर

योजना तयारी:

कमल गाउँपालिकाको नेतृत्वमा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले लुथरन सामुदायिक कल्याण समाज रङ्गेलीसंगको समन्वयमा गाउँपालिकाका सबै वडाहरु र सरोकारवाला निकायहरुको प्रत्यक्ष सहभागितामा यो विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरिएको छ । स्थानीय तहमा रहेका विषयगत क्षेत्रहरुको कार्यशालाले क्षेत्रगत पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तयार गरी कार्यपालिकाको बैठकबाट अन्तिम रूप प्रदान गरिएको छ ।

गाउँपालिका अध्यक्षको मन्तव्य

जिल्ला भापा कमल गाउँपालिकाको “लुथरन सामुदायिक कल्याण समाज” रंगेली-२ लक्ष्मीपुर मोरङ्गको अगुवाइमा सबै वडा, टोलविकास संस्थाको सहयोगमा “कमल गाउँपालिका स्तरीय विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७९” प्रकाशन गर्न पाउँदा मलाई अत्यन्त खुसी लागेको छ ।

यस कमल गाउँपालिका कार्यक्षेत्रको पूर्व सिमानामा कमल खोला, पश्चिममा रतुवा,चान्दु खोला विचभागमा साना मझौला खोला नालाहरु रहेका छन् । यी खोलानालाहरुमा वर्षाको कारण वर्षेनी तथा आकस्मिकरूपमा आउने भेलबाढीले घर बसोबास तथा खेती योग्य जमिन कटान,डुवान र पुरानको समस्याले स्थानीयहरु हरेक वर्ष घाइते एवम् मृत्यु हुने गरेका छन् भने खेतीयोग्य जमिनमा हुनेक्षतिले घरबास उठान, उत्पादनमा हास भएको कारणले गरिबी तथा बेरोजगारीको समस्या चुल्लिइ रहेको छ र उत्तरतर्फ रतुवामाई बृक्षारोपण क्षेत्र रहेकोले पाडाजुङ्गी उत्तर सुकुम्बासी बस्ती, टुकुरे बस्ती र सिम्ले बस्तीमा बसोबास गर्ने समुदायहरुले, जंगली हात्तीआतङ्ग मा ज्यान गुमाउन देखि, घरभत्काईदिने, अन्नबाली खाने र नष्टपारिदिने जस्ता क्षति व्यहोरनु परेको अवस्थाछ । यसबाहेक आगलागी, चट्याङ्ग, सर्पदंस र सडकदुर्घटनाका कारणले धनजनको क्षतिहुने गरेको छ ।

प्रकृतिकजन्य तथा मानवजन्य विपद् रोकन कठिन भएता पनि संभावित विपद् जोखिम र क्षती न्यूनीकरणका उपायहरु अपनाउन सकिने नै हुन्छ । विपद् जोखिम न्यूनीकरणका उपायहरु अवलम्बन गर्दागर्दै पनि विपद्का घटनाहरु घटेमा क्षति न्यूनीकरणका लागि “कमल गाउँपालिका स्तरीय विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७९”लाई कार्यान्वयन गर्ने उद्देश्यले पुस्तकको रूपमा तयार पारेका छौं ।

यो “कमल गाउँपालिका स्तरीय विपद् पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना २०७९” पुस्तकको रूपमा तयारगर्ने सन्धर्भमा “लुथरन सामुदायिक कल्याण समाज रंगेली-२ लक्ष्मीपुर मोरङ्ग, कमल गापा उपाध्यक्षज्यू सबैवडाध्यक्षज्यूहरु, वडासदस्यज्यूहरु, कमल गापाका विषयगत शाखा प्रमुखज्यूहरु, राजनैतिक दल, नागरिक समाज, सुरक्षा निकाय, टोलविकासहरु र सम्पूर्ण सरोकारवालाहरुले पुचाउनु भएको सहयोगप्रति सबैलाई हार्दिक धन्यवाद व्यक्तगर्दै सबैको सहयोगमा यो योजना कार्यान्वयन हुने विश्वास लिएको छु ।

हुकुम सिंह राई
अध्यक्ष
कमल गाउँपालिका

कार्यकारी सारांश

विपद्लाई बुझ्ने भाग्यवादी चिन्तनमा आउँदै गरेको परिवर्तनका कारण विपद् जोखिम न्यूनीकरण प्रक्रियाले देशमा संस्थागत विकासको बाटो फराकिलो बनाउँदै ल्याएको छ । तथापि, आपतकालीन मानवीय सहयोगलाई स्फूर्त, प्रभावकारी र प्रभावितको पहुँच सहज बनाउन धेरै कार्य गर्नु जरुरी छ । यस प्रयासमा देशको भूबनोट, गरीबी र जनचेतनाको कमी लगायतका आधारभूत कारणले अवरोध उत्पन्न गरीरहेको छ । विश्वव्यापी रूपमा बढ्दै गएको विपद्को जोखिम कम नगरिएसम्म दिगो विकास लक्ष्य प्राप्त हुन नसक्ने देखिएकाले यसको व्यवस्थापनका लागि विभिन्न पक्षमा काम गर्नु आवश्यक रहेको छ ।

कमल गाउँपालिका विभिन्न प्रकारका विपद्हरूबाट प्रभावित छ । गाउँपालिका क्षेत्रमा हरेक वर्ष विपद्का कारण जनधनको उल्लेखनीय क्षति भइरहेको छ । त्यसैले विपद् व्यवस्थापन र जोखिम न्यूनीकरणका लागि स्थानीय तहको संस्थागत संरचना र क्षमता विकास गरी विपद्को सामना गर्ने क्षमता अभिवृद्धि गर्दै सुरक्षित संस्कृतिको विकासमा अगाडि बढ्नु आवश्यक छ । विपद्को सामना गर्ने क्षमता अभिवृद्धिका विभिन्न कार्यक्रम र योजना मध्ये आपतकालीन समयमा मानवीय जीवनको रक्षा र महत्वपूर्ण सम्पत्तिको संरक्षण गर्ने उद्देश्यका साथ कार्यविभाजन सहित तयार गरिएको "विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना" यस गाउँपालिकाको महत्वपूर्ण दस्तावेज हो ।

नेपालको संविधान, विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ (प्रथम संसोधन २०७५) र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ लगायतका नीतिगत र कानुनी दस्तावेजलाई आधार मानेर स्थानीय तहको विपद् जोखिम व्यवस्थापनलाई सबल बनाउन पनि यस योजनाको भूमिका महत्वपूर्ण हुनेछ । खासगरी गृह मन्त्रालयबाट जारी भएको विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०६७ (प्रथम संसोधन २०७६) बमोजिम तयार गरिएको यस योजनाले बाढीलाई प्राथमिकतामा राखी विपद्को समयमा स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति र गाउँपालिकाले जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिसँगको सहकार्य र प्रादेशिक र सङ्घीय सरकारको सहयोगमा गर्ने आपतकालीन कार्य र शीघ्र पुनर्लाभका क्रियाकलापहरू पहिचान गरेको छ । योजनाले गाउँपालिका र नजिकमा कार्यरत संस्थाहरूको क्षमता अभिवृद्धिलाई प्राथमिकतामा राखेको छ भने स्थानीय तहको विपद् जोखिम व्यवस्थापन योजना तर्जुमाका लागि आधार तयार गर्ने प्रयास गरेको छ । विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले विभिन्न ८ वटा विषयगत क्षेत्र (Cluster) पहिचान गरेको छ । यसमा मूलभूत रूपले क्षेत्रगत अवधारणालाई आत्मसात् गर्दै स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले नियमित रूपमा गर्नु पर्ने पूर्वतयारी र आपतकालीन काम तथा त्यसको लागि गरीने पूर्वतयारीलाई प्राथमिकतामा राखेको छ ।

विषयसूची

गाउँपालिका अध्यक्षको मन्तव्य.....	३
गाउँपालिका उपाध्यक्षको मन्तव्य.....	४
कार्यकारी सारांश.....	५
शब्द संक्षेप.....	१०
खण्ड: एक.....	११
प्रारम्भिक.....	११
१.१ पृष्ठभूमि.....	११
१.२ योजनाको उद्देश्य.....	११
१.३ योजना तर्जुमा प्रक्रिया.....	१२
१.४ योजनाको आवश्यकता तथा महत्व.....	१३
१.५ योजनाका सीमा.....	१३
खण्ड : दुई.....	१४
विपद् जोखिमको अवस्था.....	१४
२.१ गाउँपालिकाको परिचय.....	१४
२.१.१ भौगोलिक अवस्थिति.....	१४
२.१.२ राजनैतिक तथा प्रशासनिक विभाजन.....	१४
२.१.३ जलवायु.....	१४
२.१.४ गाउँपालिकाको जनसङ्ख्या विवरण.....	१४
२.१.५ अपाङ्गता र जेष्ठ नागरिकहरूको विवरण.....	१५
२.१.६ नदीनाला तथा जलभण्डार.....	१५
२.२ विपद्का घटनाहरूको अवस्था.....	१५
२.२.१ विगतमा विपद्बाट भएको क्षति.....	१६
२.२.२ गाउँपालिकाका प्रमुख खोला एवम् नदीहरू साथै तिनले क्षति गर्ने मुख्य स्थानहरू.....	१६
२.२.३ आगलागीबाट उच्च संकटासन्नतामा रहेका वस्तीहरू.....	१७
२.२.४ प्रकोप नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण.....	१८
२.२.५ लक्षित जनसङ्ख्याको पूर्वानुमान.....	१८
२.३ सम्भाव्य प्रकोप तथा सम्भावित प्रभाव क्षेत्र.....	१८

२.४ गाउँपालिकामा विपदको अवस्था.....	२१
२.५ प्रकोप घटना पूर्वानुमान तथा पूर्वसूचना प्रणाली विश्लेषण.....	२१
२.६ सरोकारवाला निकाय, संस्थाहरूको विवरण लेखाजोखा.....	२१
खण्ड : तीन.....	२२
सामान्य पूर्वतयारी योजना (सम्पूर्ण विषयगत क्षेत्रहरूका लागि).....	२२
३.१ प्राथमिकता प्राप्त रणनीतिक पूर्वतयारी.....	२२
खण्ड : चार.....	२५
आपत्कालीन पूर्वतयारी योजना (सम्पूर्ण विषयगत क्षेत्रहरूको लागि).....	२५
४.१ विषयगत क्षेत्रहरू तथा कार्य जिम्मेवारी.....	२५
४.१.१ विषयगत क्षेत्र (Cluster) को परिचय.....	२५
४.१.२ विषयगत क्षेत्रको उद्देश्य.....	२६
४.१.३ विषयगत क्षेत्र (Cluster) हरू.....	२६
४.२ विषयगत क्षेत्रहरूको पूर्वतयारी योजना.....	२६
४.२.१ समग्र व्यवस्थापन सूचना, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र.....	२६
४.२.२ खाद्य तथा कृषि विषयगत क्षेत्र.....	३३
४.२.३ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र.....	३६
४.२.४ खानेपानी तथा वातावरण स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्र.....	४०
४.२.५ आपतकालीन आश्रय तथा गैरखाद्य सामग्री क्षेत्र.....	४४
४.२.६ संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्र.....	४७
४.२.७ आपतकालीन शिक्षा क्षेत्र.....	५१
४.२.८ शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र.....	५५
खण्ड : पाँच.....	५८
विषयगत क्षेत्रहरूको प्रतिकार्य योजना.....	५८
५.२ बाढी.....	५८
खण्ड : छ.....	६२
आवश्यकताको लेखाजोखा.....	६२
६.१ स्रोत साधनको वर्तमान अवस्था.....	६२
६.२ विपद् प्रतिकार्यका लागि जनशक्तिको उपलब्धता.....	६३

६.३ गैर-खाद्य सामग्री भण्डारण स्थल	६३
६.४ मानवीय सहायता स्थल	६३
६.५ अनुमानित लागत.....	६४
६.६ आर्थिक श्रोत र उपलब्ध हुने विधि र संयन्त्र.....	६४
६.७ अन्य निकायहरूसँगको समन्वय र सहकार्य.....	६४
खण्ड : सात	६६
अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई योजना.....	६६
७.१. लक्ष्य र सूचकहरू.....	६६
७.२ अनुगमन, मूल्याङ्कन र योजनाको परिमार्जन.....	६७
७.३ क्षमता विकास रणनीति र योजना.....	६८
अनुसूचीहरू	६९
अनुसूची १ : प्रकोप नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण.....	६९
अनुसूची २ : वडागत प्रकोपको स्तरीकरण.....	६९
अनुसूची ३ : कमल गाउँपालिकाका निर्वाचित पदाधिकारीहरूको सम्पर्क नम्बरहरू.....	७०
अनुसूची ४ : कमल गाउँपालिका स्थित कार्यालय प्रमुखहरूको विवरण	७०
अनुसूची ५ : गाउँपालिकामा विपद् व्यवस्थापनका लागि मौज्जात सामग्रीहरू:.....	७०
अनुसूची ६ : गाउँपालिका भित्र र नजिकमा रहेका नेपाली सेनाका युनिट र प्रमुखहरूको विवरण.....	७०
अनुसूची ७ : गाउँपालिका भित्र र नजिकमा रहेका नेपाल प्रहरीका युनिट र प्रमुखहरूको विवरण	७०
अनुसूची ८ : गाउँपालिका क्षेत्रमा कार्यरत नेपाल प्रहरीका इकाईहरूमा मौज्जात सामग्रीहरूको विवरण.....	७१
अनुसूची ९ : गाउँपालिका भित्र र नजिकमा रहेका सशस्त्र प्रहरीबल नेपालका युनिट र प्रमुखहरूको विवरण..	७१
अनुसूची १० : गाउँपालिका भित्र रहेका सशस्त्र प्रहरीबल नेपालका इकाईहरूमा मौज्जात सामग्रीहरू:.....	७१
अनुसूची ११ : कमल गाउँपालिकामा सक्रिय सञ्चारकर्मीहरूको सम्पर्क नम्बर.....	७१
अनुसूची १२ : गाउँपालिकामा कार्यरत गैरसरकारी संस्थाहरू	७२
अनुसूची १३ : कमल गाउँपालिकामा रहेका स्थानीय क्लवहरूको विवरण	७२
अनुसूची १४ : एम्बुलेन्स, शववाहन, दमकल र हेभी इक्वीपमेण्ट आदिको विवरण:	७३
अनुसूची १५ : विगत १० वर्षयता विपद्बाट भएको क्षतिको विवरण:	७४
अनुसूची १६ : वडाका रहेका जोखिमका कारक तत्वहरू	७६

अनुसूची १७ : ऐलानी वा सार्वजनिक जग्गा र खोला किनारमा बसेका वस्तीहरूको विवरण	७७
अनुसूची १८ : बाढीबाट प्रभावित हुनसक्ने लक्षित जनसंख्याको पूर्वानुमान (उच्च संकटासन्न क्षेत्रको मात्र)...	७७
अनुसूची १९ : वडाका रहेका आर्थिक स्रोतहरू	७९
अनुसूची २० : स्वास्थ्य सम्बन्धी दक्ष मानव स्रोत.....	८०
अनुसूची २१ : विद्यालय र क्याम्पसहरूको विवरण	८१
अनुसूची २२ : गाउँपालिकाका वडाहरूमा खुल्ला तथा सुरक्षित स्थान र सामुदायिक भवन सम्बन्धी विवरण.	८२
अनुसूची २३ : निजी अस्पतालहरूको नाम	८६
अनुसूची २४ : स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको नामावली.....	८६
अनुसूची २५ : विपद् प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फाराम	८७
सन्दर्भ सामग्रीहरू	९१

शब्द संक्षेप

विजोन्यूव्यकास	विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यकारी समिति
गैसस	राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था
जमौविवि	जल तथा मौसम विज्ञान विभाग
जिविव्यस	जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
शिविसइ	शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई
जिस्वाका	जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय
गापा	गाउँपालिका
नेपसंघ	नेपाल पत्रकार संघ
नेप्र	नेपाल प्रहरी
नेरेसो	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी
नेसे	नेपाली सेना
प्रजिअ	प्रमुख जिल्ला अधिकारी
सप्रवल	सशस्त्र प्रहरी बल
स्थाविव्यस	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
स्थासुनि	स्थानीय सुरक्षा निकाय
CRRT	Community Rapid Response Team
DDMC	District Disaster Management Committee
DDRT	District Disaster Response Team
DEOC	District Emergency Operation Centre
DPRP	Disaster Preparedness and Response Plan
DRRT	District Rapid Response Team
IRA	Initial Rapid Assessment
MIRA	Multi-cluster Initial Rapid Assessment
NRCS	Nepal Red Cross Society
RRT	Rapid Response Team
SAR	Search and Rescue
WASH	Water, Sanitation and Hygiene

खण्ड: एक

प्रारम्भिक

१.१ पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानले विपद् व्यवस्थापन स्थानीय तहको एकल अधिकार सूचीको रूपमा सूचीकृत गरेको छ । संवैधानिक व्यवस्था कार्यान्वयन गर्न सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहमा नीति, ऐन नियम तथा निर्देशिकाहरु तर्जुमा भएका छन् । साथै विपद् व्यवस्थापनका लागि केन्द्र देखि समुदाय तहसम्म विभिन्न संस्थागत संरचना गठन गरी क्रियाशील रहेका छन् । स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति पनि यस्तै संरचना मध्येको एक हो । स्थानीय तहमा हुने विपद् व्यवस्थापनको सन्दर्भमा यस समितिको महत्वपूर्ण भूमिका रहेको हुन्छ । स्थानीय तहमा गरीने विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्यलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी ढङ्गबाट सम्पन्न गर्न समितिले यस सम्बन्धी छुट्टै योजना तर्जुमा गर्नु पर्ने हुन्छ । विद्यमान कानूनी व्यवस्था अनुरूप समेत स्थानीय तहले विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्न आवश्यक रहेको छ ।

जलवायु परिवर्तन तथा अन्य विभिन्न कारणबाट संसारमा विपद् जोखिमको अवस्थामा वर्षेनी बृद्धि हुने गरेको छ । कमल गाउँपालिका पनि यस्ता विपद् जोखिमहरुबाट अछुतो रहन सकेको छैन । यस गाउँपालिकामा विपद्बाट हुने जनधनको क्षति न्यूनीकरण गर्न, विपद्को प्रतिकार्य र पुनर्लाभलाई गति दिन र यस कार्यमा सरोकारवालाहरु बीचको समन्वयलाई प्रभावकारी बनाउन विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्न आवश्यक देखिएको छ ।

प्रस्तुत सन्दर्भमा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा ११ को उपदफा (२) को खण्ड (न) र नेपाल सरकारबाट जारी विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन, २०७६ अनुरूप कमल गाउँपालिकाले यो "विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९" तयार गरेको छ ।

१.२ योजनाको उद्देश्य

विपद्को समयमा विपद् प्रभावितको जीवन र बहुमूल्य सम्पत्तिको संरक्षण तथा सुरक्षा गरी मानिसमाथि पर्ने प्रतिकूल प्रभावको सामना गर्न स्थानीय साधन तथा स्रोतको अधिकतम उपयोग गर्दै प्रभावित समुदायलाई व्यवस्थित, प्रभावकारी र जवाफदेहीयुक्त मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउनु तथा विपद् जोखिम न्यूनीकरणका कार्यलाई संस्थागत रूपमा प्रवर्द्धन गर्नु यस योजनाको मूल उद्देश्य रहेको छ । योजनाका विशिष्ट उद्देश्य देहाय बमोजिम छन्

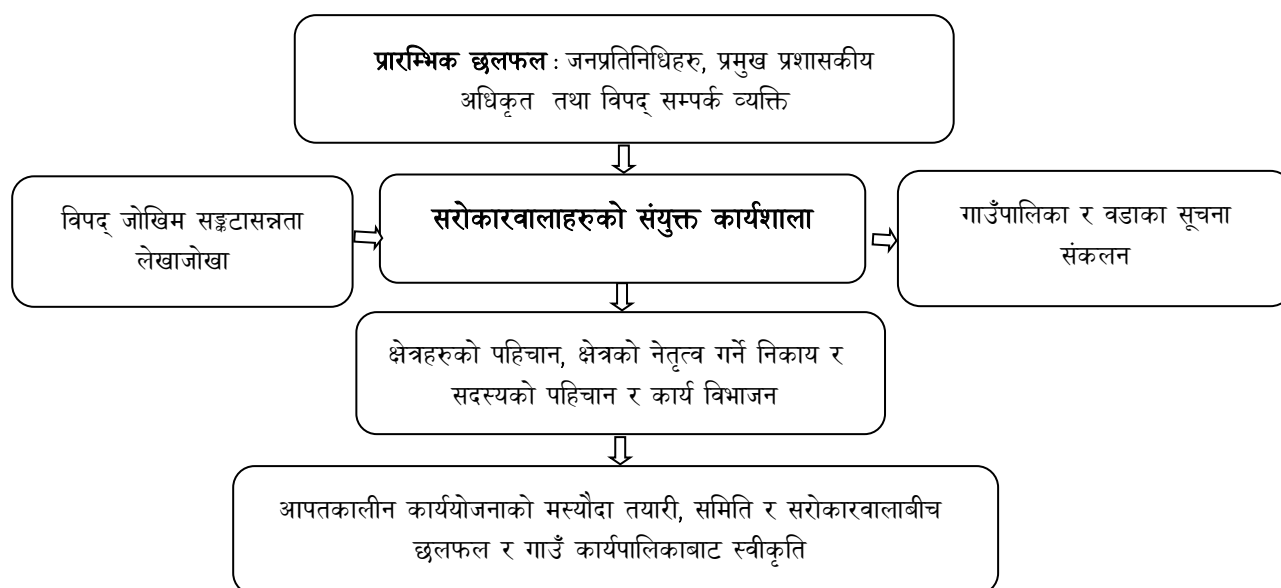
- विपद् प्रतिकार्यका लागि विषयगत क्षेत्रहरुको भूमिका तथा जिम्मेवारी निर्धारण गर्नु ।
- विपद् प्रतिकार्यका लागि मुख्य जिम्मेवार तथा सहयोगी निकायहरुको पहिचान र अद्यावधिक गर्नु ।
- विपद्को लेखाजोखा जोखिम नक्साङ्कन विगतमा घटेका विपद्का घटनाहरुको तथ्याङ्क संकलन र विश्लेषणका आधारमा जोखिम सूचित योजना तर्जुमा गर्नु ।

- विपद् प्रतिकार्यका लागि सामान्य पूर्वतयारी पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी तथा आपत्कालीन प्रतिकार्यका क्रियाकलापहरू निर्धारण गर्नु ।
- विपद् प्रतिकार्यका लागि हाल उपलब्ध स्रोत साधन र जनशक्तिको लेखाजोखा एवं सम्भावित विपद्को सामना गर्न आवश्यक क्षमताको आँकलन प्रक्षेपण र प्रवन्ध गर्नु ।

१.३ योजना तर्जुमा प्रक्रिया

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा प्रकृया केवल “योजना तर्जुमा” गर्ने मात्र नभई योजनालाई नियमित रूपमा पुनरावलोकन तथा अद्यावधिक गर्ने र चेतना अभिवृद्धि गर्ने महत्वपूर्ण कार्य हो ।

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनमा संलग्न निकायहरूसंगको सहकार्यमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा गर्ने मुख्य जिम्मेवारी सम्बन्धित विपद् व्यवस्थापन समितिको भए अनुरूप विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमाको ढाँचा तल प्रस्तुत गरिएको छ ।

उपरोक्त मार्गदर्शनको खाकालाई अनुसरण गर्ने क्रममा योजना तर्जुमा गर्नका लागि सर्वप्रथम २०७८/१०/२१ गते कार्यशालाको आयोजना गरी ८ वटा विषयगत क्षेत्र (Cluster) को पहिचान गरी क्षेत्रगत अगुवा र सदस्यहरूको सूचीकरण गरीयो र योजनाको मस्यौदा तयार गर्न सहजकर्तालाई जिम्मेवारी प्रदान गरीयो । २०७८/११/०५ देखि १२ गते सम्म सबै वडाहरूमा १ दिने कार्यशाला सम्पन्न गरी नक्साङ्कन र तथ्याङ्क संकलन गरिएको थियो । सहजकर्ताले योजनाको मस्यौदा लेखन पश्चात् मिति २०७९/०३/२६ गते विषयगत क्षेत्रहरूको कार्यशालाबाट क्षेत्रगत योजनाहरूमा व्यापक छलफल गरी पृष्ठपोषण प्रदान गरिएको थियो । क्षेत्रगत कार्यशालाबाट प्राप्त सुझावहरूलाई समेत समावेश गर्दै मिति २०७९/०३/२६ गते स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति र सरोकारवालाहरूको कार्यशाला गोष्ठीमा छलफल र अन्तरक्रिया गरी प्राप्त भएका थप सूचना, सुझाव र निर्णयहरूलाई समेत समावेश गरी विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना, २०७९ तयार गरिएको छ ।

१.४ योजनाको आवश्यकता तथा महत्व

विपद् व्यवस्थापन भित्र गरीने विभिन्न चरणका कार्यहरू मध्ये प्रतिकार्य योजना विपद्का घटना घटे लगत्तै देखि स्थिति सामान्य नभएसम्म कार्यान्वयन हुन्छ । विपद्को यो समय ज्यादै संवेदनशील भएको र यस समयमा गरीने मानवीय सहयोगका कार्यले क्षतिको नोक्सानी उल्लेख्य मात्रामा घटाउन सकिने भएकाले यस योजनाको निकै ठूलो महत्व रहेको हुन्छ । विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाको आवश्यकता र महत्वलाई निम्नानुसार उल्लेख गरिएको छ ।

- मानवीय सहायता एवम् विपद् जोखिम व्यवस्थापनमा संलग्न निकाय एवं उपलब्ध स्रोत साधन पहिचान गराउँछ ।
- विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि अपुग स्रोत (खाडल) पहिचान गरी त्यसको पूर्तिको व्यवस्था गर्न आवश्यक वातावरण मिलाउँछ ।
- विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यलाई विभिन्न विषयक्षेत्र अन्तर्गतका निकायहरूको भूमिका निर्धारण गरी विपद्का असरहरूको सामना गर्न एकिकृत प्रयासलाई सुनिश्चित गर्छ ।
- विपद्को समयमा मानवीय सहयोगलाई व्यवस्थित गर्ने सुनिश्चितता दिन्छ ।
- विपद्को जोखिम कम गर्न सरोकारवाला र समुदायलाई हातेमालो गर्ने प्रेरणा दिन्छ ।
- प्रभावितलाई आफ्नो अधिकार र दायित्वको बारेमा सचेत गराउँछ ।
- उद्धार र राहत जस्ता कार्यमा प्रभावित समुदायको समान पहुँचको प्रत्याभूति गर्छ ।
- आपत्कालीन समयमा सूचना र जानकारी प्रक्षेपणलाई व्यवस्थित गर्न सहयोग गर्छ ।
- सामाजिक, सांस्कृतिक मर्यादा तथा सद्भाव अभिवृद्धिको लागि मार्ग प्रशस्त गर्छ ।
- खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छता प्रवर्द्धनका विषयलाई व्यवस्थित गर्न सहयोग गर्छ ।
- स्रोतको सही सदुपयोग गरी प्रभावित समुदायलाई प्रकोपको पीडाबाट मुक्ति दिने बाटो तयार गर्छ ।
- क्षेत्रगत रूपमा कामको बाँडफाँड हुने हुँदा मानवीय सहयोग पारदर्शी, प्रभावकारी र व्यवस्थित हुनुको साथै सेवाप्रदायकमा जवाफदेही र उत्तरदायित्वको भावनाको विकास गराउँछ ।

१.५ योजनाका सीमा

यस योजनाका निम्नानुसार सीमा रहेका छन्

- यस योजनाले विगतको अनुभवको आधारमा विपद्का मुख्य स्रोतहरू- बाढी, आगलागी, महामारी, शीतलहर, सडक दुर्घटनाजस्ता विपद्का घटनाबाट प्रभावित घरधुरी एवम् परिवार संख्याहरूबाट अनुमान गरिएको छ । पूर्वतयारी र प्रकोपको स्तर अनुसार वास्तविक क्षति नोक्सानीको आकार घटबढ हुन सक्नेछ ।
- विपद् जोखिम व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन विपद् स्थल, बन्दोवस्ती व्यवस्थापन र आपत्कालीन स्वास्थ्य सेवा योजना महत्वपूर्ण हुन्छ । अतः यस योजनामा उल्लेख भए अनुरूप विभिन्न विषयगत समितिका बैठकहरू बसी यस सम्बन्धमा थप गृहकार्य गरी स्पष्टता कायम गर्न सकिएमा मात्र योजना प्रभावकारी हुन सक्नेछ ।
- विपद्को अवस्थामा योजना अनुरूप मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउन स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिसँग स्रोतको अभाव हुनसक्ने भएकोले योजना अनुरूप विपद् प्रतिकार्यका कार्यक्रम सञ्चालन गर्न संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र मानवीय सहायतामा संलग्न संघसंस्थाहरूको सहयोग लिनुपर्ने अवस्था छ ।

- प्रतिकार्य योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिलाई क्षेत्रगत रूपमा दक्ष जनशक्ति तयार गर्नुपर्नेछ ।
- यो योजना कार्यान्वयन गर्ने सन्दर्भमा सम्बन्धित सरकारी कार्यालय, स्थानीय तह, सुरक्षा निकाय, नीजि क्षेत्र, गैर सरकारी क्षेत्रका निकायहरूले वार्षिक योजना बनाउंदा यसमा रहेका पक्षहरूलाई समेत समेटी योजनामा राख्ने र बजेट छुट्याउनुपर्ने हुन्छ ।
- यो योजनालाई हरेक दुई वर्षमा अद्यावधिक गरीनेछ ।

खण्ड : दुई विपद् जोखिमको अवस्था

२.१ गाउँपालिकाको परिचय

२.१.१ भौगोलिक अवस्थिति

पूर्व	शिवसताक्षी नगरपालिका
पश्चिम	दमक नगरपालिका
उत्तर	ईलाम जिल्लाको चुलाचुली गाउँपालिका
दक्षिण	गौरादह नगरपालिका र गौरीगञ्ज गाउँपालिका
क्षेत्रफल	१०४.५९ वर्ग किमी
उचाई	समुद्र सतहबाट औषत ९० मिटर

२.१.२ राजनैतिक तथा प्रशासनिक विभाजन

प्रदेश नं.	१
जिल्ला	झापा
गाउँपालिका केन्द्र	तोपगाछी
वडाहरू	७

२.१.३ जलवायु

हावापानी	उष्ण प्रकारको हावापानी ।
वार्षिक औषत वर्षा	१८१२ मि.मि.
तापक्रम न्यूनतम	न्यूनतम तापक्रम ७ डिग्री देखि अधिकतम तापक्रम देखि ४० डिग्री सेल्सीयस

२.१.४ गाउँपालिकाको जनसङ्ख्या विवरण

२०७५ सालको केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागको तथ्याङ्कअनुसार कमल गाउँपालिकामा १०,२५६ घरधुरीमा पुरुष २०,२९६ महिला २५,०६९ गरी जम्मा ४४,३६५ जनसङ्ख्या रहेको छ। सबैभन्दा बढी जनसङ्ख्या वडा नं ५ मा (८,१४७) र सबैभन्दा कम जनसङ्ख्या वडा नं ३ मा (५,६००) रहेको छ। वडागत जनसङ्ख्याको विवरण तल तालिकामा राखिएको छ ।

तालिका १ : जनसङ्ख्या, अपाङ्गता, विपद् प्रभावित र जेष्ठ नागरिकहरूको विवरण

वडा नं	घरधुरी	जम्मा जनसङ्ख्या	पुरुष	महिला	बाढीबाट प्रभावित परिवार	आगलागी प्रभावित परिवार	अपाङ्गता		जेष्ठ नागरिक	जेष्ठ दलित	एकल महिला	विधवा
							क वर्ग	ख वर्ग				
१	१३६३	६०४०	२७२९	३३११	४१३	८०	१९	२०	४३७	३२	७३	९९
२	१३४३	५८४९	२६६०	३१८९	४१५	४५	३०	१७	४३५	३०	७३	९०
३	१३५७	५६००	२५१५	३०८५	२०८	७०५	११	१५	३८३	१८	८८	९६
४	१४९८	६४५७	२९२४	३५३३	७०५	३६२	३५	३२	४६०	३२	१११	८४
५	१९०४	८१४७	३७९५	४३५२	१५००	३२५	३८	३४	५२०	३६	१२८	१४९
६	१३०६	५७४३	२७०२	३०४१	३२५	३६५	२०	३६	४२१	२८	२	१९३
७	१४८५	६५२९	२९७१	३५५८	४४९	८०	१६	३१	४५१	३८	९१	८५
जम्मा	१०,२५६	४४,३६५	२०,२९६	२४,०६९	४,०१५	२,१४१	१६९	१८५	३,१०७	२१४	५६६	७९६

स्रोत: जनसङ्ख्याको विवरण सन् २०२१ सेप्टेम्बरमा केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागबाट प्रकाशित तथ्याङ्क अनुसार र अन्य तथ्याङ्क वडामा भएको अभिलेख र कार्यशालाबाट प्राप्त जानकारीका आधारमा ।

गाउँपालिकामा बाहुन, क्षेत्री, लिम्बु, राई, दमाई, कामी, धिमाल, सन्थाल, ताजपुरिया, मगर, राजवंशी, तामाङ, गुरुङ, याक्खा, माझी आदिको वाहुल्यता पाईन्छ ।

२.१.५ अपाङ्गता र जेष्ठ नागरिकहरूको विवरण

यस गाउँपालिकामा २०७९ सालको गाउँपालिकाको तथ्याङ्क अनुसार क वर्गका पूर्ण अशक्त अपाङ्ग १६९ जना, ख वर्ग अति अशक्त अपाङ्ग १८५ जना, जेष्ठ नागरिक ३१०७ जना, दलित जेष्ठ नागरिक २१४ जना, एकल महिलाहरू ५६६ जना र विधवा महिला ७९६ जना रहेका छन् ।

२.१.६ नदीनाला तथा जलभण्डार

गाउँपालिकाका विभिन्न वडाहरूमा रतुवा नदी, कमल खोला, गेउरिया, चाँजु खोला, किस्नी खोला, ढ्याङ्ग्री खोला, भुत्लुङ खोला, केर्खा खोला, चान्दु खोला र होलीखोलाहरू रहेका छन् । सिंचाइका साथसाथै यि खोला नदीहरूले गाउँपालिकाको वडा नं सबै वडाहरूका मानव वस्ती, जग्गा जमिन र बालीनालीमा असर गर्ने गरेको छ ।

२.२ विपद्का घटनाहरूको अवस्था

विपद्का दृष्टिले यो गाउँपालिका निक्कै सम्बेदनशील रहेको छ । यहाँ मूल्यरूपमा रतुवा नदी, कमल खोला, गेउरिया, चाँजु खोला, किस्नी खोला, ढ्याङ्ग्री खोला, भुत्लुङ खोला, केर्खा खोला, चान्दु खोला र होलीखोला लगायतको बाढी रहेको छ । यसका अतिरिक्त सडक दुर्घटना, आगलागी, शीतलहर, हावाहुरी, महामारी, पशु तथा बालीमा रोग, भूकम्प, चट्याङ्ग, असिनापानी, सुख्खा खडेरी जस्ता प्रकोपहरू रहेका छन् । साँघुरा सडक सडकमा व्यापार तिब्रगति आदिका कारण सडक दुर्घटना दिनानुदिन बढिरहेको छ । माथि उल्लेखित खोला नदीको बाढीबाट खोला नजिकका वस्तीहरू बाढीको चपेटामा, गहिरो जमिन भएका स्थानहरूमा वर्षादको पानी जम्नगई डुवानको जोखिममा रहेका छन् भने शहरी क्षेत्रमा नाली नहुनु र नालीको पानीको निकास नहुनुले डुवानको चपेटामा छन् । कर्ची, टाटी र टिनबाट निर्माण भएका झुप्रा घरहरूमा धेरै मानिसको बसोबास रहेको कारण हावाहुरी र आगलागीका घटनाहरू हुने गरेका छन् । विगतका केही वर्षहरू देखि बालीमा रोगकिराको

प्रकोप बढ्दै गइरहेको छ। विश्वव्यापीरूपमा भएको कार्वन उत्सर्जनले विश्व उष्णीकरण हुनगई भएकोले जलवायु परिवर्तनले तापक्रममा बृद्धि, वर्षामा उल्लेख्य कमी आएको, समयमा पानी नपर्ने गरेको, बेमौसमी वर्षा र बाढी डुवान हुने समस्या पनि हुने गरेको छ भने हिउँदका दिनमा शीतलहरका कारण मानिसमा र बालीनालीमा क्षति हुने गरेको छ। अन्य महामारीमा कमी भएतापनि विश्वव्यापी महामारीकारूपमा फैलिएको कोभिड-१९ (कोरोना भाइरस) का कारण मानवीय आर्थिक तथा सामाजिक जनजीवन आतङ्कित बनाएको छ।

२.२.१ विगतमा विपदबाट भएको क्षति

विगत ५ वर्ष देखि हालसम्म विभिन्न प्रकारका विपदबाट भएको जनधनको क्षति निम्नअनुसार रहेको छः

तालिका २ : ५ वर्ष देखि हालसम्म विभिन्न प्रकारका विपदबाट भएको जनधनको क्षति

क्र सं	विवरण	घटना संख्या	मृत्यु	आर्थिक क्षति	बारम्बारता	प्रभावित वडाहरू
१.	बाढी तथा डुवान	६	५	करिव २ करोड ४० लाख	हरेक वर्ष डुवान र बाढी	६ वटा वडामा बाढी र प्रायः सबै वडामा डुवान
२.	सडक दुर्घटना	२६	१८	करिव ४० लाख	हरेक वर्ष	अधिकांश शहरी क्षेत्र
३.	हावाहुरी	१०		करिव ५ लाख	हरेक वर्ष	सबै वडाहरू
४.	कोभिड १९	१	३८	उद्योगधन्दा, व्यापार, पेशा, व्यवसाय, जागिर, सामाजिक, साँस्कृतिक क्षेत्रमा क्षति	२०७५ फाल्गुण देखि हाल सम्म निरन्तर	सबै वडाहरू
५.	सर्पदंश	१२	२	उपचारमा आर्थिक क्षति	हरेक वर्ष	प्रायः सबै वडामा
६.	आगलागी	१०	२	करिव १ करोड	हरेक वर्ष	प्रायः सबै वडामा
७.	विद्युत दुर्घटना	१२	१	करिव ५ लाख	हरेक वर्ष	प्रायः सबै वडामा
	जम्मा	७७	६६	करिव १० करोड		

स्रोत: वडाहरूमा गरिएको छलफल

२.२.२ गाउँपालिकाका प्रमुख खोला एवम् नदीहरू साथै तिनले क्षति गर्ने मुख्य स्थानहरू

तालिका ३ : प्रमुख खोला एवम् नदीहरू साथै तिनले क्षति गर्ने मुख्य स्थानहरू

वडा नं	खोला नदी	प्रभावित हुने टोल र घरधुरी	जम्मा
१.	कमल खोला	सुनहरा (६० घर), ढ्याङ्ग्री (११० घर), सरङ्गपाडा (१०० घर)	२७०
	किस्नी खोला	रतनचौन (१६ घर), बाँसबाडी पश्चिम दक्षिण भाग (२२ घर), सौलमारी गरुडमारी (४० घर)	७८
	ढ्याङ्ग्री खोला	शान्तिचौक (२० घर), पाराखोपी पूर्व भाग (२० घर), लाफादी पूर्व भाग (२५ घर)	६५
२.	कमल खोला	मिलनटोल (२५ घर), क्याम्पा बजार (८० घर), सुनहरा (६० घर)	१६५
	किस्नी खोला	भुत्लुङ पश्चिम देखि गौरादह र कमल १ को सिमानासम्म देवीचौन (२५ घर)	२५
	ढ्याङ्ग्री खोला	ज्योतिनगर र मिलनटोल, नवोदय बोर्डिङ पूर्व बाट सुनहरा पश्चिम सम्म (१६५ घर)	१६५
	भुत्लुङ खोला	भुत्लुङ टोल र देवीचौन टोलमा (६० घर)	६०
३.	कमल खोला	सानो केर्खा (४५ घर)	४५
	ढ्याङ्ग्री खोला	न्यूरोड टोल (६३ घर), खानेपानी टोल (५० घर), फाल्गुनन्द टोल (५० घर)	१६३
	केर्खा खोला	सानो केर्खा (४५ घर)	४५
४.	किस्नी खोला	जोगीचौन टोल (१५ घर)	१५

	ढ्याङ्ग्री खोला	सगरमाथा टोल (७० घर), सरस्वती टोल (३० घर), किराँत टोल (७५ घर), सिद्धार्थ अमल डाँगी टोल (५० घर)	२२५
	भुत्लुङ खोला	एकता टोल (१४० घर), दिपज्योति टोल (१०० घर), मुजुरभिटा (६० घर) शान्तिपुर पाथिभरा टोल (२० घर), पशुपति टोल (५० घर)	३७०
	चान्दु खोल्सी	सृजनाटोल (१५ घर), एकताटोल (२० घर), पशुपतिटोल (२० घर), सरस्वती टोल (२० घर), त्रिवेणी टोल (२० घर)	९५
५.	रतुवा खोला	मंगलमय टोल (५३० घर), हिमाली टोल (७०० घर)	१२३०
	गेजरिया खोला	राधाकृष्ण टोल (२५५ घर), पाथिभरा टोल (३७४ घर), सितापुरी टोल (२२५ घर)	८२४
	चाँजु र रतुवा	फक्तालुङ्ग टोल (१५२ घर), चोलुङ्ग टोल (९६ घर),	२४८
६.	रतुवा खोला	नवज्योति टोल (१५० घर), खयरबारी टोल (११० घर)	२६०
	गेजरिया खोला	लखनपुर (३० घर), पिँडालबारी (१५ घर), गेजरिया (२० घर)	६५
७.	रतुवा खोला	लालधन्द्रा माझीगाउँ (२५ घर), एकता टोल लालधन्द्रा (३५ घर), पशुपतिटोल बाह्रघरे (७० घर), दिनाभद्रीटोल (१२० घर) झर्का (३०) लालपानी (३५) पाल्लेघाट (१२) कालीटोली (विस्थापित भएको) बाह्रघरे (७) माझीगाउँ (७)	३४१
	गेजरिया खोला	सरस्वती टोल (५० घर) धिमालडाँडा (२४) लकान्द्री (११) रङ्गपुर (२३)	१०८
	चान्दु खोल्सी	सरस्वती विद्यालयलाई पनि कटान गर्दै गरेको ।	२
	होली	पञ्चकन्या टोल (३० घर वर्षादमा डुवान)	३०
		जम्मा	४८९४

स्रोत: वडाहरूमा गरिएको छलफल २०७८

२.२.३ आगलागीबाट उच्च संकटासन्नतामा रहेका वस्तीहरू

तालिका ४ : आगलागीबाट उच्च संकटासन्नतामा रहेका वस्तीहरू

वडा नं	वस्ती तथा घरधुरी	जम्मा घरधुरी
१.	लफादी (२५) बाँसबाडी (२०) गरुडमारी र सोलमारी (३०) शान्ति चोक (५)	८०
२.	क्याम्पा सुकुम्बासी टोल (३०) फत्तेगाउँ (१५)	४५
३.	सानो केर्खा (१५०) हाम्रो टोल (१३५) न्यूरोड (१२६) खानेपानी टोल (१६८) फाल्गुनन्द टोल (१३०)	७०९
४.	पशुपति टोल (१५२) मुजुरभिटा (२१०)	३६२
५.	बसन्त चोक गेटबाँध क्षेत्र सावित्रा चोक टुक्रे टोल पाडाजुँगी आइतवारे मंगलवारे	५००
६.	नवज्योती (१५०) मैनाखोला (४५) नयाँवस्ती (२०) फौदार चोक (३५) सोनापुर (१५) लखनपुर (१००)	३६५
७.	धिमाल डाँडा (२४) लकान्द्री (११) बाह्रघरे (२०) सरस्वती टोल (२५)	८०
	जम्मा	२१४१

स्रोत: वडाहरूमा गरिएको छलफल २०७८

२.२.४ प्रकोप नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण

कमल गाउँपालिकामा सर्वाधिक क्षति पुर्याउने प्रकोपको रूपमा बाढी कटान तथा डुवान रहेको छ भने भूकम्प, महामारी, आगलागी, प्रदूषण, सडक दुर्घटना, जनावर आतङ्क, शीतलहर, विद्युत दुर्घटना, हावाहुरी, चट्याड, सर्पदंश आदि प्रकोपका घटनाहरू बारम्बार दोहोरिइरहने गरेका छन् । वडागत प्रकोपहरूको विस्तृत विवरण अनुसूची १ मा राखिएको छ ।

२.२.५ लक्षित जनसङ्ख्याको पूर्वानुमान

गाउँपालिकाको भौगोलिक अवस्थिति, विपद्को सामना गर्ने क्षमता तथा जनचेतनाको अभावका कारण जनधनको क्षति हुने गरेको छ । प्राकृतिक कारणबाट हुने प्रकोपका घटनामा मानवीय क्रियाकलापले ती घटनाको आवृत्ति र क्षतिको मात्रामा निरन्तर वृद्धि भइरहेको छ । यस सन्दर्भमा स्थानीय तहको सूचना सङ्कलन गरी तथ्याङ्क तथा सूचनाको विश्लेषणका आधारमा खासगरी बाढी, महामारी, आगलागी, हावाहुरी, शीतलहरबाट प्रभावित हुने जनसङ्ख्याको पूर्वानुमान निम्नानुसार गरेको छ ।

तालिका ५ : लक्षित जनसङ्ख्याको पूर्वानुमान

प्रकोपको घटना	प्रभावित हुनसक्ने परिवार	प्रभावित हुनसक्ने जनसङ्ख्या	कैफियत
बाढी	२,४००	७,०००	यहाँ वडाहरूमा गरिएको सर्भेक्षणका आधारमा उच्च संकटासन्न क्षेत्रको मात्र पूर्वानुमान गरिएको छ ।
आगलागी	२,१००	५,०००	
महामारी	३००	१,२००	
हावाहुरी	६५०	२,५००	
शीतलहर	२,०००	८,०००	

स्रोत: वडाहरूमा गरिएको सर्भेक्षणका आधारमा गरिएको पूर्वानुमान

२.३ सम्भाव्य प्रकोप तथा सम्भावित प्रभाव क्षेत्र

क) बाढी तथा डुवानजन्य विपद्को जोखिम:

- गाउँपालिकाका रतुवा, चाँजु, किस्नी, कमल, ढ्याङ्ग्री, भुत्लुङ्ग, केर्खा, गेउरिया, चान्दु आदि नदी खोलाको नजिकमा रहेका वस्तीहरू वर्षेनी खोलामा आउने बाढीका कारण डुवान र कटान हुने गरेको छ ।
- खोला नदीका अधिकसँस भागमा तटबन्ध नगरिएकोले वर्षेनी कटान हुँदा धेरै जमिन खोलामा पुगिसकेको छ ।
- शहरी क्षेत्रमा नालीको निर्माण नहुँदा र भएका नालीहरूको पनि निकास नभएकोले वर्षेनी डुवानको समस्या झेलनु परेको छ ।
- कमल खोलाको नजिकमा रहेका वडा नं १, २, ३ तथा रतुवा खोलाको नजिकमा रहेका वडा नं ५ र ७ वढी जोखिममा रहेका छन् । वडा नं ६ रतुवाको नजिकमा भएतापनि तटबन्ध गरिएको र वडा नं ४ मा ठूलो खोला नभएकोले कम जोखिममा छन् ।

ख) भूकम्पीय विपद्को जोखिम:

- सबै वडाहरूमा २०६० साल भन्दा अगाडि निर्माण गरिएका प्रायः सबै भवनहरूमा भवन संहिता लागु भएका छैनन् ।

- २०७२ सालमा गएको भूकम्पले यो पालिकामा आँशिक क्षति गरेको थियो भने मानिसमा डर त्रासको वातावरण बनेको थियो ।
- आवासीय प्रयोजनका लागि निर्माण गरिएका भवनमा केही अस्पताल, शैक्षिक संस्थाहरू छन् ।
- कारितास नेपालले विद्यालय सुरक्षा कार्यक्रम सञ्चालन गरेका वडा नं १, २ र ७ का ७ वटा विद्यालयमा बाहेक अस्पताल र विद्यालय भवनहरूमा सुरक्षित स्थान र आकस्मिक निकास मार्ग पहिचान गरिएको छैन ।
- अधिकाँस शिक्षण संस्थाहरूमा विद्यालयहरूमा बृहत विद्यालय सुरक्षा कार्ययोजना तयार गरिएका छैनन् ।
- विद्यालय शिक्षामा विपद् व्यवस्थापन तथा जलवायु परिवर्तनका विषयमा अध्यापन गर्ने गरिएको छैन ।
- व्यवस्थित शहरीकरणका सूचक र मापदण्डहरूको सबै तिर पालना भएको देखिँदैन ।
- विपद् जोखिममा आधारित भूउपयोग योजना तयार गरिएको छ तर यो प्रभावकारीरूपमा कार्यान्वयनमा आएको छैन ।
- राष्ट्रिय भवन संहिता र मापदण्डको प्रभावकारी कार्यान्वयन हुन सकेको छैन ।
- गैरसंरचनात्मक जोखिम न्यूनीकरण बारेमा सचेतना कमी नै छ र घरभित्रका गैरसंरचनात्मक जोखिम न्यूनीकरण गरिएका छैनन् ।
- विशेषगरी शहरी क्षेत्रमा वस्तीको नजिकमा खुल्ला र सुरक्षित स्थानको अभाव छ र पायक पर्ने ठाउँमा खुल्ला र सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्न सकिएको छैन ।
- विपद् पूर्वतयारीका कामहरू आरम्भ भएका छन् ।
- जनचेतना, निती नियम र भुकम्पीय पूर्वतयारी सम्बन्धी लगानीमा कमी रहेको छ ।
- विपद् सचेतना र सिमुलेसन अभ्यासबारे जानकारी कमैमा मात्र देखिन्छ ।

ग) आगलागीजन्य विपद्को जोखिम:

ग्रामीण क्षेत्र:

- ग्रामीण क्षेत्रका अधिकाँस घरहरू बाँसका कर्ची माटोको लिउन र कर्कटपाताको छाना भएका छन् । यस्ता घरहरूमा हावाहुरी, आगलागी, शीतलहर, डुवान आदिका समस्याहरू निरन्तर हुने गरेका छन् । कतिपय घरहरू परालको छाना भएका पनि छन् ।
- जाडोमा घुस ताप्ने गोठहरूमा धुवाँको लागि आगो बाल्ने खाना पकाउन ग्याँसका अतिरिक्त दाउरा गुईठाको प्रयोग गर्ने गर्दा आगलागीको सम्भावना बढी नै छ ।
- विद्युत वायरिङ व्यवस्थित नहुनु लुज तारको बढी प्रयोग हुकिड कमजोर पोलहरू कमजोर घरहरू र विद्युतको प्रयोगमा लापरवाही गर्दा विद्युत दुर्घटना र आगलागीको सम्भावना बढी छ ।

शहरी क्षेत्र

- शहरी क्षेत्रका सबै घरहरूका भान्सामा ग्याँस सिलिण्डरहरू छन् तर आगलागीको सचेतना र पूर्वतयारी गरेको पाईँदैन ।
- भान्सामा ग्याँसको लिक हुनसक्ने सम्भावनाले आगलागीको खतरा पनि छ ।

- घरमा सिलिड, दराज, प्लाइलगायत प्रज्वलनशील वस्तुहरू राखेर डेकोरेशन गर्ने चलन छ।
- वडा नं ४ र ५ मा ४ वटा जति पेट्रोल पम्पहरू रहेका छन् जसको नजिकमा ५२० जति घरहरू उच्च जोखिममा रहेका छन् ।
- सबै वडाहरूमा गरी ४८ वटा जति ग्याँस डिपो र डिलरहरू बस्तीको बीचमा छन् र यसबाट न्यूनतम १,४०० घरहरू प्रभावित हुनसक्ने सम्भावना छ ।
- पेट्रोल पम्पमा अग्नी नियन्त्रण सम्बन्धी न्यूनतम पूर्वतयारीको व्यवस्था सामान्य मात्र छ।
- हाई भोल्टेजका ट्रान्समिसन लाईनहरू बजारक्षेत्रबाट नै लगिएका छन् र इन्सुलेटेड गरिएका छैनन्।
- कमर्सियल भवनहरूमा आपतकालीन भर्याडहरू राखिएका छैनन्।
- अग्ला घर तथा भवनहरूमा वाटर राइजर राख्नुपर्ने अनिवार्यता गरिएको छैन।
- सबै घरमा ग्याँस र विद्युतको प्रयोग गरी खाना तयार गरीन्छ तर फायर एक्स्टिङ्ग्वीसर राख्ने अनिवार्यता वा संस्कार बनाइएको छैन। घरहरूमा फायर एक्सटीङ्ग्वीसर राख्ने प्रचलन छैन।
- नजिकका अस्पतालहरूमा बर्न बेड (Burn bed) हरूको व्यवस्था छैन।
- विद्युत वायरिङ गर्दा लुज तार तथा कमसल सामान प्रयोग गरी गरिएका पनि छन्।
- इलेक्ट्रिक आइरन, हिटर राइस कुकर जस्ता विद्युतीय उपकरण एकैसाथ प्रयोग गर्दा अधिक भोल्टेज प्रवाह हुन जाँदा र अज्ञानतावस विद्युतको प्रयोगमा लापरवाही गर्दा पनि आगलागी हुने गरेको छ।
- आवासीय प्रयोजनका लागि निर्माण गरिएका भवनमा अस्पताल, शिक्षण संस्थाहरू छन् र ति भवनहरूमा आकस्मिक निकास मार्ग पहिचान गरिएका छैनन्।
- आवासीय क्षेत्रमा कतिपयले गाईपालन गर्न टौवाहरू बनाएका र खोले पकाउँदाको आगोले सुख्खा परालबाट आगलागी भएका घटनाहरू पनि छन्।

ड) सडक दुर्घटनाजन्य विपद्को जोखिम:

- पूर्व पश्चिम राजमार्गमा मालबाहक हेभी गाडीहरू, साना गाडीहरू, सरकारी सवारी साधन, मोटरसाइकल, ट्याम्पो, अटो रिक्सा, साइकल, ट्रयाक्टर आदि सबै चल्ने भएकोले सडकमा सवारी चाप अत्यधिक छ।
- यहाँ तिब्र गतिका धेरै सवारी साधन गुड्छन्। मानिसको भिड पनि उस्तै हुन्छ। सवारी दुर्घटना धेरै छ।
- सवारी साधनका तुलनामा सडक धेरै नै साँघुरो छ।
- मानिसहरूलाई सडक वारपार गर्न मुख्य चोकहरूमा आकासे पुल छैन र सबैतिर जेब्रा क्रसिङ पनि छैन।
- सडक सुरक्षाका लागि पर्याप्त जानकारी तथा सचेतना बोर्डहरूको व्यवस्थापन हुन सकेको छैन।
- मादक पदार्थ सेवन गरी सवारी चलाउनुले पनि सडक दुर्घटना बढाएको छ।
- सडक प्रयोग सम्बन्धी जानकारीको कमी तथा लापरवाही गर्दा दुर्घटना बढेको छ।
- सडकमा सामुदायिक कुकुर र पशुचौपायाहरूको कारणले धेरै दुर्घटना बढेको छ।

च) शीतलहर

- ग्रामिण क्षेत्रमा बसोवास गर्ने अधिकाँसको आर्थिक अवस्था कमजोर छ । गरीबीका कारण साना कमजोर घरहरू खुल्ला क्षेत्र खेतीयोग्य जमिनको बीचमा वस्ती र पर्याप्त लक्कापडा नभएकोले शीतलहरको जोखिम पनि छ ।
- गाउँपालिकाका सबै वडाहरूमा शीतलहरको प्रभाव देखिन्छ ।
- शीतलहरको समयमा विशेष गरी ग्रामीण क्षेत्रका बालबालिकाहरू र जेष्ठ नागरिकहरू बढी समस्यामा छन् ।

- अनेकन समस्याहरू भएतापनि व्यवस्थितरूपमा योजना तयार गरी जोखिम न्यूनीकरण र पूर्वतयारीका कामहरू हुनसकेका छैनन् ।

छ) महामारी:

- यस गाउँपालिकामा विगत वर्षहरूमा धेरै प्रकारका महामारीहरू हुने गरेका भएतापनि विगत ३ वर्षयता नयाँ प्रकारको महामारी कोभिड-१९ का कारण मानवीय जनजीवन, आर्थिक परिवेश नै ठप्प भयो । यसको असरले आर्थिक, मानवीय, सामाजिक, साँस्कृतिक तथा विकास निर्माणका क्षेत्रमा नराम्ररी क्षति भएको छ। यसको प्रभाव अझैपनि विद्यमान छ । यो गाउँपालिका पनि यस महामारीका कारण थलिएको छ ।
- कोभिड-१९ का कारण उद्योगधन्दा, व्यापार, पेशा, व्यवसाय, जागिर, सामाजिक, साँस्कृतिक लगायतका सबै क्षेत्रमा व्यापक क्षति तथा नोक्सानी भएको र यस अवधिमा ३८ जनाको मृत्यु भैसकेको छ ।
- यी माथि उल्लेखित प्रकोपका अतिरिक्त हावाहुरी, विद्युत दुर्घटना, महामारी, चट्याङ, असिना सुख्खा खडेरी आदिका कारणले पनि नागरिकहरूलाई आक्रान्त पारेको अवस्था छ । विपद्को जोखिम आगामी दिनमा अझै बृद्धि हुनसक्ने सम्भावना देखिन्छ ।

२.४ गाउँपालिकामा विपद्को अवस्था

गाउँपालिका अन्तरगत सबै वडामा रहेका खोला नदी (८ वटा), बाढी र डुवानबाट जोखिमयुक्त वस्तीहरू (४०/४०१५ घर), आगलागीबाट जोखिमयुक्त वस्तीहरू (३०/२१४१ घर), सार्वजनिक जग्गा र खोला किनार र ऐलानी जग्गामा बसेका वस्ती २५ , पेट्रोल पम्प र प्रभावित परिवार संख्या (४/५२० घर), ग्याँस डिपो, डिलर र प्रभावित परिवार संख्या (४८/१३९७ घर), खुल्ला स्थानहरू (६०), सामुदायिक भवनहरू (२०), हेलीप्याडको लागि स्थान (१४) लगायतको विवरण वडास्तरीय कार्यशालाहरूबाट लिइएको थियो ।

२.५ प्रकोप घटना पूर्वानुमान तथा पूर्वसूचना प्रणाली विश्लेषण

प्रकोपका कारण उत्पन्न संकटासन्नता अवस्थाको क्षति आंकलन गर्नका लागि छुट्टै संरचना नभएकोले गाउँपालिकामा रहेको मानव स्रोत साधनलाई उपयोग गर्नुपर्ने अवस्था छ । विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका कार्यहरू भईरहेको भएतापनि सूचना व्यवस्थापनलाई अझ चुस्त दुरुस्त राख्न गाउँपालिकामा आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको आवश्यकता महशुस गरिएको छ । साथै तत्काल विपद्का घटनाको सूचना संकलनमा वडाका संरचनाहरू, प्रहरी, नेपाल रेडक्रस सोसाइटीका शाखा/उपशाखाहरू र यथार्थ/आधिकारिक सूचना अद्यावधिकका लागि नगर कार्यपालिकाका साथै स्थानीय अन्य सरोकारवालाहरूलाई जोड्नु नितान्त आवश्यक देखिन्छ । स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको स्थापना गरी विपद् व्यवस्थापनको कार्यलाई अझ व्यवस्थित, सक्रिय र थप क्षमतावान बनाउनु पर्ने आवश्यकता देखिएको छ । हाल यस गाउँपालिकामा प्रदेश सरकारको सहयोगमा मुख्यमन्त्री अत्यावश्यक सेवाकेन्द्रको स्थापना गरिएको छ र यसलाई थप व्यवस्थित गर्नुपर्ने अवस्था छ ।

२.६ सरोकारवाला निकाय, संस्थाहरूको विवरण लेखाजोखा

गाउँपालिकामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण, पूर्वतयारी, प्रतिकार्य र पुनर्लाभका कार्यहरूमा संलग्न हुने विषयगत कार्यालयहरू सरोकारवाला निकाय तथा संघसंस्थाहरूको विवरण अनुसूची मा उल्लेख गरिएको छ ।

खण्ड : तीन

सामान्य पूर्वतयारी योजना (सम्पूर्ण विषयगत क्षेत्रहरूका लागि)

३.१ प्राथमिकता प्राप्त रणनीतिक पूर्वतयारी

विपद्को सम्भावना र त्यसबाट हुनसक्ने जनधनको क्षति कम गर्न स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले सुरक्षाका विभिन्न गतिविधि गर्नेछ। विपद् पूर्वतयारीका साथै विकास प्रक्रियामा विपद् जोखिम न्यूनीकरण विधिलाई मूलप्रवाहीकरण गर्ने सोच अघि बढाउन र यस योजनाको नियमित रूपमा अध्यावधिक गर्न निम्न रणनीतिक क्रियाकलापहरू समावेश गरिएको छः

क्रसं	रणनीतिक गतिविधि	परिमाण	जिम्मेवारी	समय
१.	सबै वडामा वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति गठन गरी क्रियाशिल गराउने । नियमित बैठकको आयोजना गर्ने ।	७ वटा	गाउँपालिका वडा समिति	३ महिना भित्र र निरन्तर
२.	गाउँपालिका र वडाहरूमा विपद्को समयमा कार्य गर्ने देहायका विषयगत क्षेत्रहरू गठन गरी वार्षिक कार्ययोजना तयार गर्न लगाइ तम्तयारीमा राख्ने र अन्तर कार्यदल समन्वय संयन्त्रको विकास गर्ने - समग्र व्यवस्थापन सूचना, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र - खाद्य तथा कृषि विषयगत क्षेत्र - स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र - खानेपानी तथा वातावरण स्वच्छता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्र - आपत्कालीन आश्रय तथा गैरखाद्य सामग्री विषयगत क्षेत्र - सुरक्षा तथा संरक्षण विषयगत क्षेत्र - आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र - शीघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्र	कम्तिमा ३ पटक बैठक बस्ने	गाउँपालिका वडा समिति	गाउँपालिकामा गठन भएको र अब नियमित बैठक र समन्वय बैठक वर्षमा कम्तिमा ३ पटक गर्ने
३.	गाउँपालिका र वडा तहमा विपद् व्यवस्थापन कोष सञ्चालन कार्यविधि तयार गर्ने ।	१ निर्देशिका	गाउँपालिका वडा समिति	हरेक वर्ष थप्दै जाने
४.	स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको स्थापना गरी यसको कार्यविधि तयार गर्ने ।	१	गाउँपालिका	२ वर्ष भित्र
५.	गाउँपालिकामा विपद् व्यवस्थापन शाखाको स्थापना गरी विपद् सम्बन्धी सम्पर्क अधिकारी तोक्ने ।	१ पटक	गाउँपालिका	तत्काल
६.	गाउँपालिकाको स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशील योजना तयार गर्ने ।	१ योजना	गाउँपालिका	२०७९ साल भित्र
७.	जनप्रतिनिधिहरू, वडा र गाउँपालिकामा गठित विपद् व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारीहरूका लागि आधारभूत मानवीय सहायता मापदण्ड र स्फेयर सम्बन्धी न्यूनतम २ वटा तालिमको व्यवस्था गर्ने ।	वार्षिक २ वटा तालिम	गाउँपालिका	६ महिना भित्र

८.	कृत्रिम घटना अभ्यास तालिमको आयोजना गर्ने र हरेक वर्ष विद्यालय र समुदायमा वार्षिक ३ पटक कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने ।	वार्षिक ३ पटक	गाउँपालिका सुरक्षा निकायहरू	हरेक वर्ष जेष्ठ कार्तिक र माघ महिनामा
९.	पेट्रोल पम्प र ग्याँस डिपो/डिलरहरूको बैठक गर्ने । नियमित अनुगमन गरी न्यूनतम सुरक्षाका उपाय तथा पूर्वतयारी गर्न अनिवार्य गर्ने । पेट्रोल पम्प र ग्याँस डिलरका कर्मचारी तथा व्यापारीहरूलाई अग्नी नियन्त्रण तालिमको व्यवस्था गर्ने ।	बैठक २ वटा र तालिम २ वटा वार्षिकरूपमा	गाउँपालिका पेट्रोल पम्प र ग्याँस डिपोहरू	वार्षिक २ वटा बैठक र २ वटा तालिम उपयुक्त समयमा
१०.	भान्साकोठाको सुरक्षा र पूर्वतयारी सम्बन्धी गृहिणीहरूलाई तालिम/अभिमुखीकरण गर्ने । यसका लागि अगुवा महिला तथा स्वयंसेविकाहरूलाई तालिम दिएर उनीहरू मार्फत अभिमुखीकरण गराउने ।	१ तालिम र ७ अभिमुखीकरण	गाउँपालिका	प्रत्येक वडामा हरेक वर्ष एउटा कार्यक्रम
११.	वडा र गाउँपालिका तहमा आधारभूत खोज तथा उद्धार तथा विषयगत क्षेत्रका लागि आवश्यक पर्ने सामग्रीहरू खरिद गरी तयारी अवस्थामा राख्ने । युवा क्लव तथा महिलाहरूलाई संगठित गरी स्थानीय स्रोत साधनहरूबाट उद्धार तथा व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरू तयार गर्ने सीप प्रदान गर्ने । जस्तै: पानी बोतल, गाग्री, ग्यालेन आदि आदिको प्रयोग गरेर लाइफ ज्याकेट बनाउन तथा तन्ना कम्बल आदिबाट स्ट्रेचर बनाउन ।	सामग्री खरिद वार्षिक १ पटक र तालिम वार्षिक १ पटक	गाउँपालिका वडा समिति	प्रत्येक वर्ष मौसमजन्य विपद् हुनु पूर्व
१२.	द्रुत लेखाजोखा कार्यदल तयार गरी तालिमको व्यवस्था गर्ने ।	वार्षिक १ पटक	गाउँपालिका	प्रत्येक वर्ष
१३.	विपद् जोखिम व्यवस्थापनबारे समुदायमा जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने ।	वडागत रूपमा वार्षिक १ पटक	गाउँपालिका	प्रत्येक वर्ष
१४.	मानव संसाधन विकास तथा व्यवस्थापनः प्रत्येक वडा र सङ्घटन समुदायमा वार्षिक ४८ जनालाई तालिम दिएर उद्धारकर्मी तथा प्राथमिक उपचारक टिम तयार गर्ने । वडा र समुदायमा आधारित विपद् व्यवस्थापन समितिहरू गठन गर्ने र क्रियाशिल गराउने । विपद्को समयमा उद्धारमा खटाउन सकिने स्वयमसेवकहरू (महिलाको समेत सहभागितामा) को वडागत नामावली अद्यावधिक गर्ने । गठन भएका सबै कार्यदलको त्रैमासिक बैठक गरी मौसमी प्रकोपको पूर्वतयारी गर्न लगाउने ।	प्रा ३ २४ जना खोज तथा उद्धार २४ जना ६ बैठक	गाउँपालिका वडा समिति	हरेक वर्ष
१५.	सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने नक्साङ्कन गर्ने र हरेक वर्ष न्यूनतम २ वटाका दरले सामुदायिक भवनहरू निर्माण गर्ने ।	२ वटा	गाउँपालिका वडा समिति	निरन्तर

१६.	सुरक्षा निकायहरू, गाउँपालिका, रेडक्रस, एम्बुलेन्सलगायत अत्यावश्यक सेवाप्रदायक तथा स्थानीय जनप्रतिनिधिहरूको सम्पर्क नम्बरको पर्चाहरू तयार गरी घरघरमा पुर्याउने व्यवस्था गर्ने ।	१ पटक	गाउँपालिका वडा समिति	६ महिना भित्र
१७.	बाढी, भूकम्प, आगलागी, शीतलहर, महामारी, हावाहुरी आदिको विषयमा समुदायमा पूर्वसूचना तथा चेतावनी प्रणालीको सञ्जाल तयार गर्ने । मोवाइल एप्स तयार गरी म्यासेजमा र भ्वाइस म्यासेजमा खबर गर्ने प्रणाली विकास गर्ने ।	१	गाउँपालिका	६ महिना भित्र
१८.	महामारीबाट बच्न स्वास्थ्यकर्मीहरूलाई र प्रतिकार्यमा खटिने स्वयंसेवकहरूलाई व्यक्तिगत सुरक्षा सामग्रीहरूको बन्दोवस्त मिलाउने ।	वार्षिक २ पटक	गाउँपालिका स्वास्थ्य केन्द्र विषयगत क्षेत्रहरू	तत्काल
१९.	अस्पताल तथा स्वास्थ्य केन्द्रहरूमा आपतकालिन अवस्थाको लागि औषधी तथा सामग्रीहरूको जोहो गरीराख्ने ।	नियमित	गाउँपालिका स्वास्थ्य केन्द्र	सबै महिनामा र नियमित
२०.	मनसुन पूर्व, मनसुन पश्चात, शीतलहर पूर्व र हावाहुरी तथा आगलागी पूर्व पूर्वतयारी कार्यशालाको आयोजना गरी सम्भावित विपद्को लागि सरोकारवाला सबै निकायहरू निजी क्षेत्र तथा विषयगत क्षेत्रहरूलाई तन्तयारी अवस्थामा राख्ने ।	वार्षिक ४ पटक	गाउँपालिका विषयगत क्षेत्रहरू	हरेक वर्ष बैशाख आश्विन र मंसिर महिनामा (प्रकोप पात्रो अनुसार)
२१.	विपद् पूर्वतयारी कार्यशालाको आयोजना गरी निम्न कार्य गर्ने: विभिन्न प्रकोपबाट पर्ने सम्भावित प्रभाव र सङ्कटासन्न समुदाय र जनसङ्ख्या अध्यावधिक गर्ने, आपतकालीन आश्रयस्थलहरू पहिचान गरी सूची तयार गर्ने, आपतकालीन आश्रयस्थलमा आधारभूत भौतिक संरचना र सुविधाको विकासमा विषयगत क्षेत्रहरूबाट कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने, वडा र गाउँपालिकामा कार्यरत राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्था निजी क्षेत्र तथा दातृ निकायको सूची तयार गरी सहकार्य गर्ने,		गाउँपालिका विषयगत क्षेत्रहरू	मौसमी प्रकोप पात्रो अनुसार क्षेत्रगत तयारी गर्न निजीक्षेत्र (उद्योग बाणिज्य संघ निर्माण व्यवसायी संघ... आदि) अत्यावस्यकीय तयारीको लागि सहमति गर्ने ।
२२.	प्रारम्भिक लेखाजोखा, मूल्यांकन र विस्तृत घरधुरी सर्वेक्षणका लागि तथ्याङ्क संकलनका फाराम तथा प्रारूप तयार गर्ने ।	२००० प्रति	गाउँपालिका विषयगत क्षेत्रहरू	६ महिना भित्र
२३.	सम्भव भएसम्म घरघरमा नभए कमसेकम टोलगतरूपमा र सबै कार्यालयहरू, उद्योगहरू आदिमा अग्नी शमनयन्त्र (Fire Extenguiser) राख्ने । स्थानीय आगो निभाउने प्रविधि र सामग्रीहरूको प्रवर्द्धन गर्ने ।	नियमित	व्यक्ति स्वयं सम्बन्धित कार्यालय	तत्काल शुरु गर्ने
२४.	सामुदायिक कुकुर र अन्य छाडा पशुचौपायाहरूको आतङ्कबाट प्रभावित समुदायहरूमा जनावर र मानिस बीचको सम्बन्ध सुधार हुने प्रकारका विधि प्रकृयाको अध्ययन गरी कार्य गर्ने	१ अध्ययन प्रतिवेदन	गाउँपालिका	६ महिना भित्र

२५.	जनसङ्ख्या, सङ्कटासन्न समुदाय, सामाजिक सेवा क्षमता प्रणाली, सुरक्षा स्थिति, जिविकोपार्जन, बसोबासको व्यवस्था, खुल्ला खाली ठाउँहरू, यातायात र पूर्वाधार, स्थानीय रूपमा उपलब्ध स्रोत/सुविधाहरू, हेलीप्याड र ड्रप जोन आदि तथ्याङ्कहरू संकलन गर्ने ।	नियमित र आवश्यकता अनुसार	गाउँपालिका	६ महिना भित्र
२६.	पूर्वतयारी र प्रतिकार्यका लागि गरीने निर्णय र क्रियाकलापहरूमा विपद् प्रभावित तथा संकटासन्न समुदाय महिला अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू बालबालिका जेष्ठ नागरिक पिछडिएको समुदाय र वर्गको सहभागितालाई सुनिश्चित गर्ने ।	हरेक क्रियाकलापमा	गाउँपालिका विषयगत क्षेत्रहरू	हरेक वर्ष

खण्ड : चार

आपत्कालीन पूर्वतयारी योजना (सम्पूर्ण विषयगत क्षेत्रहरूको लागि)

सबै प्रकारका विपद्को जोखिमका सन्दर्भमा

गाउँपालिका क्षेत्रमा बग्ने रतुवा नदी, कमल खोला, गेउरिया, चाँजु खोला, किस्नी खोला, ढ्याङ्ग्री खोला, भुत्लुङ खोला, केर्खा खोला, चान्दु खोलालगायतका नदीहरूमा आउने बाढीका कारण वडा नं १, २, ३, ५ र ७ निकै जोखिममा रहेका छन् । भूकम्प, सडक दुर्घटना, प्रदूषण, शीतलहर, आगलागी, हावाहुरी जस्ता प्रकोपका कारण पनि विपद् हुने गरेका छन् । विगतमा गरिएका उद्धार र राहतका अनुभवलाई समेत आधार मानेर भविष्यमा पर्न सक्ने कुनैपनि विपद्को समयमा प्रभावित व्यक्ति तथा प्रभावित समुदायलाई मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउन क्षेत्रगत (Cluster) अवधारणाअनुरूप यस योजनामा कार्यविभाजन गरिएको छ । सबै प्रकारका विपद्को समयमा यसै कार्य विभाजनअनुसार विषयगत क्षेत्रहरू परिचालन हुनेछन् ।

४.१ विषयगत क्षेत्रहरू तथा कार्य जिम्मेवारी

४.१.१ विषयगत क्षेत्र (Cluster) को परिचय

विपद्बाट प्रभावितहरूलाई आधारभूत मानवीय सेवा उपलब्ध गराउने सन्दर्भमा विशेषज्ञता तथा कार्यक्षेत्रका आधारमा जिम्मेवारीको बाँडफाँड नै विषयगत क्षेत्रको रूप हो । उद्धार तथा राहत, सूचना व्यवस्थापन, खाद्यान्न, आवास, खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्य प्रबर्द्धन, सुरक्षा तथा संरक्षण, शिक्षा जस्ता विषयमा विशेषज्ञता हासिल गरेको समूहले आ-आफ्नो क्षेत्रको जिम्मेवारी लिँदा मानवीय सहयोगको कार्य व्यवस्थित र प्रभावकारी बन्छ । क्षेत्रगत अवधारणाका प्रमुख विशेषता देहायअनुसार रहेका छन्

- विपद्को समयमा प्रभावित समुदायसम्म आफ्नो उपस्थिति कायम राख्छ ।
- प्रतिकार्य (खोज, उद्धार र राहत व्यवस्थापन) प्रक्रियामा विशेषज्ञताको उपयोग हुन्छ ।
- मानवीय सहयोगलाई प्रभावकारी, जिम्मेवारी र उत्तरदायी बनाउने कार्यलाई सुनिश्चित गर्छ ।
- मानवीय सहयोगका क्षेत्रको पहिचान गरी त्यसअनुरूप सहयोगको खाका तयार गर्छ ।
- प्रतिकार्यमा देखिएका कमीकमजोरीमा सुधार गरी कार्ययोजनाको समीक्षा गर्दै आवश्यकता अनुसार जिम्मेवारी निर्धारण तथा परिमार्जन गर्छ ।

४.१.२ विषयगत क्षेत्रको उद्देश्य

- विषयगत क्षेत्रका प्रमुख उद्देश्य देहायअनुसार रहेका छन्
- क्षेत्रगत रूपमा मानवीय सहयोगलाई प्रभावकारी बनाउनु,
- आपत्कालीन पूर्वतयारीलाई चुस्त र कार्यान्वयन योग्य बनाउनु,
- क्षेत्रगत समस्याको लेखाजोखा र समाधानका उपायको लागि विशेषज्ञ परिचालन गर्नु,
- समन्वय र समझदारी अभिवृद्धि गर्नु,
- क्षेत्रगत ज्ञान, सीप, प्रविधिको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नु ।

४.१.३ विषयगत क्षेत्र (Cluster) हरू

यस योजनामा निम्नअनुसार ८ वटा विषयगत क्षेत्र निर्धारण गरिएको छ । विषयगत क्षेत्रको नेतृत्व गर्ने सदस्यले अन्य सदस्यसँग समन्वय गरी काम गर्नेछन् ।

१. समग्र व्यवस्थापन सूचना, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र
२. खाद्य तथा कृषि विषयगत क्षेत्र
३. स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र
४. खानेपानी तथा वातावरण स्वच्छता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्र
५. आपत्कालीन आश्रय तथा गैरखाद्य सामग्री विषयगत क्षेत्र
६. सुरक्षा तथा संरक्षण विषयगत क्षेत्र
७. आपत्कालीन शिक्षा विषयगत क्षेत्र
८. शीघ्र पुनर्लाभ विषयगत क्षेत्र

४.२ विषयगत क्षेत्रहरूको पूर्वतयारी योजना

४.२.१ समग्र व्यवस्थापन सूचना, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र

विपद् प्रतिकार्यका लागि सूचना, समन्वय तथा लेखाजोखा क्षेत्रको महत्वपूर्ण दायित्व रहन्छ । प्रभावित व्यक्ति तथा प्रभावित समुदायलाई एकीकृत रूपमा सबै प्रकारका सहयोग उपलब्ध गराउन यस क्षेत्रले अन्य क्षेत्रसँग अविच्छिन्न सम्बन्ध र समन्वयद्वारा कार्य गर्नेछ । विषयगत क्षेत्र (Cluster) को नेतृत्व गर्ने निकाय र सदस्यहरू

क्रसं	निकाय तथा संस्था	नाम	पद	फोन मोबाइल
१.	गाउँपालिका	हुकुम सिं राई	अध्यक्ष	९८५२६८३७२८
२.	गाउँपालिका	प्रमिला न्यौपाने	उपाध्यक्ष	९८५२६८३७२९
३.	गाउँपालिका	काजीमान राई	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	९८५२०८३७२०
४.	नेपाल प्रहरी	प्रहरी चौकी	प्रहरी प्रमुख	९८५२६८३९८८
५.	सशस्त्र प्रहरी	स प्र बल नं ३८ गण	प्रतिनिधि	९८६९७८७९१७
६.	नेपाली सेना	नेपाली सेना	प्रतिनिधि	९८४६९९१०३३
७.	विपद् तथा वातावरण समिति	लाल बहादुर विष्ट	संयोजक	९८४२७६१७८४
८.	विपद् व्यवस्थापन महाशाखा	ईन्द्र प्रसाद अर्याल	विपद् सम्पर्क व्यक्ति	९८४२७५७९४९
९.	सूचना शाखा	विजय तिमिसिना	सूचना अधिकृत	९८४२७३३३११
१०.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	पारस मणी राई	सचिव	९८४२६२९२५१

११.	नेपाल उद्योग वाणिज्य संघ	वीरेन्द्र अधिकारी	सचिव	९८५२६७५१६३

समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको क्षेत्रगत उद्देश्य

१. विपद्को समयमा सरकार, दातृ निकाय, सबै क्षेत्र (Cluster), सहयोगी संस्था तथा नागरिक समाजबीच समन्वय गर्ने
२. निर्धारित समयभित्र तथ्य तथ्याङ्कहरूको विवरण तयार गर्ने र आवश्यकताको पहिचान र सूचना आदान प्रदान गर्ने ।
३. सूचना प्रवाहको वैकल्पिक उपाय पहिचान गरी सूचना प्रवाहलाई चुस्त बनाउनु ।
४. नियमित रूपमा अनुगमन गरी विषयगत समितिहरूलाई पृष्ठपोषण दिनु ।
५. प्रतिकार्यका सन्दर्भमा आवश्यकताअनुसार जिल्ला, प्रदेश र संघीय स्तरमा सम्पर्क र समन्वय गर्नु ।
६. आपत्कालीन खोज तथा उद्धार गरी मानवीय क्षति न्यून गर्ने ।
७. प्रतिकार्यका सन्दर्भमा आवश्यकता अनुसार सम्पर्क र समन्वय गर्नु ।
८. प्रभावितहरूलाई आपत्कालीन राहत वितरण गर्नु ।

समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्रको क्षेत्रगत विपद् पूर्वतयारीको लागि गर्ने कृयाकलापहरू

क्रस	पूर्वतयारीको कृयाकलापहरू	नेतृत्व	सहयोगी निकाय/संस्था	समय	अवश्यक बजेट रु हजारमा
१	स्थानीय सरोकारवालाहरूको सहभागितामा पूर्वतयारी बैठक र कार्यशालाको आयोजना: मनसुन प्रारम्भ हुनुअघि पूर्वतयारी बैठक गर्ने । गाउँपालिकाको जोखिमपूर्ण वस्तीहरूको पहिचान, घरधुरी, जनसंख्याको तथ्याङ्कहरू लिने कम्तीमा द्रुत सर्भेक्षण टोली गठन गर्ने र द्रुत सर्भेक्षण फारम र विपद्को विस्तृत तथ्याङ्क संकलन फारम तयार गरी तयारी हालतमा राख्ने ।	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	सबै क्षेत्रका प्रमुख, सरोकारवाला निकायहरू, सुरक्षा निकाय, गैसस	पहिलो बैठक असारको दोश्रो हप्ता भित्र क्षेत्रगत समीक्षा र अन्तिम कार्यशाला असार मसान्त भित्र	१० चिया नास्ताको लागि (यसमा अन्य विकास साझेदारहरू लाई पनि समन्वय गरी साझेदारी गर्न सकिन्छ ।)
२	वडा स्तरमा प्रकोप नक्शा तयार गरी आवश्यकता अनुसारको क्षेत्रहरूमा होर्डिड बोर्ड राख्ने ।	.. ..	सरोकारवाला निकायहरू, वडा कार्यालय गैसस	मनसुन पूर्व	५०
३	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यमा काम गर्ने विकास साझेदार तथा निकायहरूको सूची तयार गरी अध्यावधिक राख्ने ।	.. ..	वडा समिति, गैससहरू	मनसुन पूर्व	संस्थागत पहल (पैसा खर्च नगरी गर्ने)
४	प्रभावितहरूको विस्तृत विवरण संकलन गर्दा सुत्केरी, गर्भवती, एकल महिला, जेष्ठ नागरिकहरूको विवरण अनिवार्य समावेश गर्ने गरी फारमहरू तयार गर्ने।	.. ..	वडा समिति, गैससहरू	मनसुन पूर्व	संस्थागत पहल
५	MIRA सम्बन्धी अभिमुखीकरण तालिम सञ्चालन गर्ने । MIRA TOOL को लागि अवश्यक फारम र निर्देशिका तयार गर्ने	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज	गाउँपालिका, विषयगत क्षेत्र	मनसुन पूर्व	आवश्यकता हेरेर विकास

क्रस	पूर्वतयारीको कृयाकलापहरु	नेतृत्व	सहयोगी निकाय/संस्था	समय	अवश्यक वजेट रु हजारमा
		तथा उद्धार क्षेत्र	प्रमुखहरु, गैसस, पत्रकार		साझेदारसंग साझेदारी गर्ने
६	मनसुन पूर्वतयारीको लागि आश्यक (बाढी, हुरीवतास, आगलागी, भुकम्प, महामारी) चेतनामुलक रेडियो जिगल तथा पम्प्लेटहरु तयार गरी स्थानीय भाषामा प्रसारण गर्ने ।	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	गाउँपालिका, अन्य सरोकारवाला निकाय तथा गैसस, टेलिकम, एनसेल	मनसुनको अवस्था अनुसार	१००
७	गाउँपालिकामा विपद् सूचना डेक्स स्थापना गर्ने ।	.. ..	गाउँपालिका	मनसुन पूर्व	संस्थागत पहल
८	विस्थापितहरुको पहिचानका लागि आवश्यक संख्यामा परिचयपत्र छपाई गरी तयारी अवस्थामा राख्ने	.. ..	गाउँपालिका, वडा समिति, गैसस	मनसुन पूर्व	१०
९	विपद् व्यवस्थापन समितिका पदाधिकारी र जनप्रतिनिधिहरुलाई विपद् तथा आधारभूत मानवीय सहायताका मापदण्ड सम्बन्धी तालिम दिने ।	.. ..	गाउँपालिका, गैससहरु	मनसुन पूर्व	५०
१०	प्रत्येक घर तथा सार्वजनिक स्थानहरुमा हातधुने अभ्यासलाई संस्थागत गर्न हेण्डवास स्टेसनहरु राख्नको लागि सचेतनाको कार्यक्रम सहित अभियान सञ्चालन गर्ने ।	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	गाउँपालिका, गैससहरु विद्यालयहरु	निरन्तर	वडा कार्यालय तथा विकास साझेदारहरु संग समन्वय गर्ने
११	पूर्वतयारी तथा द्रुत लेखाजोखाको विवरण संकलन तथा प्रतिवेदनको लागि आवश्यक फारम तथा प्रारूपहरु तयार गरी वडा स्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति, कार्यदल तथा स्वयमसेवक समूहलाई उपलब्ध गराउने ।	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	गाउँपालिका, गैससहरु विद्यालयहरु	मनसुन पूर्व	संस्थागत पहल (पैसा खर्च नगरी गर्ने)
१२	बाढी, भुकम्प, आगलागी, शीतलहर, महामारी, हावाहुरी आदिको विषयमा समुदायमा पूर्वसूचना तथा चेतावनी प्रणालीको प्रसारण सामग्री तयार गर्ने । मोबाइल म्यासेजमा र भ्वाइस म्यासेजमा खबर गर्ने प्रणाली विकास गर्ने ।	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	गाउँपालिका, गैससहरु विद्यालयहरु	मनसुन पूर्व	१००
१३	तपसिल बमोजिमको मानव संसाधन विकास तथा व्यवस्थापन गर्ने ।	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज	वडा समिति, सुरक्षा निकाय, गैससहरु	मनसुन पूर्व	२०० क्षमता विकासको लागि अन्य

क्रस	पूर्वतयारीको कृयाकलापहरु	नेतृत्व	सहयोगी निकाय/संस्था	समय	अवश्यक वजेट रु हजारमा
	प्रत्येक वडा र सङ्घटासन्न समुदायमा उद्धारकर्मी तथा प्राथमिक उपचारक टिम तयार गर्ने । विपद्को समयमा उद्धारमा खटाउन सकिने स्वयमसेवकहरुको वडागत नामावली अद्यावधिक गर्ने । गठन भएका सबै कार्यदलको त्रैमासिक बैठक गरी मनसुन प्रकोपको पूर्वतयारी योजना तयार गर्न लगाउने ।	तथा उद्धार क्षेत्र			विकास साझेदारहरूसंग समन्वय गर्ने
१४	हरेक वडामा मास्क निर्माण गर्ने कामको प्रवर्द्धनको लागि तालिमहरु सञ्चालन गरी महिलाहरुको जिविकोपार्जनसंग जोड्ने ।	,, ,, ,,	गाउँपालिका, गैससहरु विद्यालयहरु	निरन्तर	१००
१५	बाढी, आगलागी तथा भूकम्पको समयमा आवश्यक खोज तथा उद्धारको सामग्रीहरु पहिचान गर्ने र स्थानीय सुरक्षा निकायमा भण्डारण गर्ने । बाढी, आगलागी, भूकम्प लाइफ अग्नी सामन बोल्ट कटर हातेमाइक Fire रेस्क्य भेस्ट रवर टयव Fire boot रेनकोट टर्चलाइट Fire globs कम्बल हेलमेट स्ट्रेचर २ त्रिपाल २ रवर डुंगा टेण्ट, (उद्धार टोलीको लागि) रजिष्टर १ घन चस्मा डटपेन १ पिक, बन्चरो रवर म्याट्रेस १० पिस नाइलन डोरी फायर रोप ल्याडर गमवुट गल	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	गाउँपालिका, विकास साझेदार	असार	५००
१६	स्थानीय सामग्रीहरुको प्रयोगबाट खोज उद्धारको लागि आवश्यक सामग्री तयार गर्ने प्रशिक्षणहरु सञ्चालन गर्ने । जस्तै: बाढीको लागि (प्लाष्टिकको वोतल र जुटको बोराको लाइफ ज्याकेट, केराको वोट र जुटको धागोबाट वोट निर्माण आगलागीको लागि (फायर मिटर र पानी पम्प तथा पोखरीबाट पानीको व्यवस्था आदी)	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	गाउँपालिका, विकास साझेदार, सुरक्षा निकाय	मनसुन पूर्व	१००
१७	खोज तथा उद्धारको लागि समुदाय स्तरमा नमूना अभ्यास नियमिति गर्ने । (बाढी, आगलागी र भूकम्प)	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज	सबै विषयगत प्रमुख, सुरक्षा निकाय र विकास साझेदार	मनसुन पूर्व	१०

क्रस	पूर्वतयारीको कृयाकलापहरु	नेतृत्व	सहयोगी निकाय/संस्था	समय	अवश्यक वजेट रु हजारमा
		तथा उद्धार क्षेत्र			
१८	कम्तीमा गाउँपालिकाको सार्वजनिक भवनहरुमा अग्नी समन यन्त्र (Fire extinguishers) अनिवार्य स्टल गर्ने ।	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	सबै विषयगत प्रमुखहरु, वडा कार्यालय, विकास साझेदार	मनसुन पूर्व	१००

आपत्कालीन प्रतिकार्य योजना

विपद् भएको अवस्था र त्यसपछि स्थिति सामान्य नभएसम्मको लागि मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउने प्रक्रियामा यस क्षेत्रले देहायअनुसार कार्य गर्नु पर्नेछः

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	परिमाण	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१.	विपद् सम्बन्धी प्रारम्भिक सूचना संकलन गरी आपत्कालीन प्रतिकार्य र पूर्वतयारीका लागि वडास्तर सम्म र सम्बन्धित निकायहरुमा तत्काल प्रारम्भिक सूचना प्रवाह गर्ने ।	१ पटक र आवश्यकता अनुसार	समग्र व्यवस्थापन क्षेत्र	गाउँपालिका सुरक्षा निकाय रेडक्रस सञ्चार क्षेत्र	विपद् पर्नासाथ तत्काल
२.	तत्काल समग्र व्यवस्थापन क्षेत्रको बैठक बस्ने, जसमा अन्य सबै विषयगत क्षेत्रका प्रमुखहरुलाई सहभागी गराउने । बैठकमा प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा गर्न जिम्मेवारी तोक्ने ।	शुरुमा १ पटक र आवश्यकता अनुसार	समग्र व्यवस्थापन क्षेत्र	सबै विषयगत क्षेत्र प्रमुख	
३.	सबै विषयगत क्षेत्रहरुलाई सामग्री तथा उपकरणहरु सहित तयारी रहन सूचना प्रवाह गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	समग्र व्यवस्थापन क्षेत्र	स्थाविव्यस	विपद् पर्नासाथ तत्काल
४.	स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र (LEOC) ले समग्र प्रकृयाको नेतृत्व गर्ने । LEOC नहुँदासम्म सुरक्षा निकायहरु, रेडक्रस, स्थानीय साझेदार संस्था, व्यापार संघ तथा युवा स्वयंसेवकहरुको सूचना तथा समन्वय केन्द्र बनाउने ।	१ समन्वय केन्द्र	समग्र व्यवस्थापन क्षेत्र	गाउँपालिका सुरक्षा निकाय	विपद् पर्नासाथ तत्काल
५.	वडा र गाउँपालिकामा गठित सबै क्षेत्र, कार्यदल र सरोकारवाला लाई तत्काल खबर गर्ने र समन्वय गरी तयारीको अवस्थामा राख्ने ।	आवश्यकता अनुसार	समग्र व्यवस्थापन क्षेत्र	स्थाविव्यस गाउँपालिकासुरक्षा निकाय	विपद् हुनासाथ

६.	विपद् आउना साथ उपकरणसहित खोज तथा उद्धार कार्यकोलागि खोज तथा उद्धार टोली परिचालन गर्ने	आवश्यकता अनुसार	समग्र व्यवस्थापन क्षेत्र	गाउँपालिका सुरक्षा निकाय	विपद् पर्नासाथ तत्काल
७.	घाइतेको उपचारका लागि स्वास्थ्य संस्थाको नेतृत्वको प्राथमिक उपचार कार्यदललाई परिचालन गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	समग्र व्यवस्थापन क्षेत्र	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र र स्वास्थ्य संस्थाहरु	आवश्यकतानुसार
८.	विशेषगरी महिला, बालबालिका, अशक्त, जेष्ठ नागरिक जस्ता सङ्कटासन्न वर्गको तथ्याङ्क संकलन गरी खोज तथा उद्धारमा प्राथमिकता दिने ।	आवश्यकता अनुसार	समग्र व्यवस्थापन क्षेत्र	वडा समिति रेडक्रस सुरक्षा निकाय	प्रभावितको उद्धार नसकिएसम्म
९.	क्षतिको प्रारम्भिक सूचना संकलन गर्ने र सरोकारवाला निकायलाई उपलब्ध गराउँदै जाने	निरन्तर	समग्र व्यवस्थापन क्षेत्र	गाउँपालिका	१२ घण्टा भित्र
१०.	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको आपतकालीन बैठक बोलाउने जानकारी तथा सूचना सङ्कलन गरी परिस्थितिको विश्लेषण गर्ने सबै विषयगत क्षेत्र र तिनका सदस्यलाई आपतकालीन मानवीय सहयोगको लागि सक्रिय पार्ने, परिस्थिति अनुसार पहिले गरिएको कार्यविभाजनको समीक्षा र विश्लेषण गरी पुनरावलोकन गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	समग्र व्यवस्थापन क्षेत्र	गाउँपालिकासबै क्षेत्रका प्रमुखहरु	१) विपद् शुरु भएको २ घण्टा भित्र २) पहिलो सात दिन सम्म १ दिन बिराएर ३) त्यसपछि हप्तामा १ पटक (विपद्को अवस्था अनुसार)
११.	प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखासम्बन्धी (Initial Rapid Assessment) औजारहरु को प्रयोग गरी तत्कालीन मानवीय सहयोगको लागि सूचना सङ्कलन गर्ने	१ पटक	समग्र व्यवस्थापन क्षेत्र	सुरक्षा निकाय रेडक्रस सञ्चार माध्यम	२४ घण्टा भित्र
१२.	सञ्चारमाध्यमका लागि प्रत्येक दिन सूचना तथा समाचार उपलब्ध गराउने ।	दिनमा १ पटक	समग्र व्यवस्थापन क्षेत्र	सबै क्षेत्रका प्रमुख	पहिलो साता हरेक दिन र पछि आवश्यकतानुसार
१३.	प्रारम्भिक जानकारी तथा प्रतिवेदनका आधारमा आपतकालीन मानवीय सहयोग उपलब्ध गराउन निम्न प्रक्रिया गर्ने तत्काल उपलब्ध गराउनु पर्ने मानवीय सहयोगको प्राथमिकता र आवश्यकता निर्धारण गर्ने, प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नको लागि सम्बन्धित क्षेत्रहरु (Clusters) लाई सुझाव दिने । सबै क्षेत्रहरुसंग समन्वय गरी मानवीय सहयोगमा संलग्न संस्था तथा व्यक्तिलाई सुरक्षा उपलब्ध गराउने तथा	शुरुमा १ पटक र त्यसपछि आवश्यकता अनुसार	समग्र व्यवस्थापन क्षेत्र	स्थाविव्यस सबै क्षेत्रका प्रमुख तथा सदस्य	विपद् आउनासाथ ० घण्टादेखि नै प्राथमिकता निर्धारण गर्ने

	अन्य सरोकारवालालाई अध्यावधिक कार्यतालिका उपलब्ध गराउने ।				
१४.	एक संयन्त्र तयार गरी सहि तथ्याङ्कका आधारमा विपद् प्रभावितहरूको लाई परिचयपत्र वितरण गर्ने	१ पटक	समग्र व्यवस्थापन क्षेत्र	गाउँपालिका	३ दिन पछि
१५.	बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रूत लेखाजोखा (MIRA) सञ्चालन गर्ने: लेखाजोखा कार्यदल परिचालन गरी क्षति तथा प्रभावको सूचना सङ्कलन गर्ने, लेखाजोखाका लागि फाराम उपलब्ध गराउने	१ पटक	समग्र व्यवस्थापन क्षेत्र	गाउँपालिका सुरक्षा निकाय रेडक्रस मीरा कार्यदल,	३ देखि ५ दिन भित्र
१६.	सङ्कलित सूचना तथा तथ्याङ्कको आधारमा प्रतिवेदन तयार पार्ने प्रभावित परिवारको सङ्ख्या प्रक्षेपण गर्न प्रभावित समुदायसँग तथ्याङ्क प्राप्त गरी तुलनात्मक समीक्षा गर्ने प्रभावित क्षेत्रमा विद्यमान सार्वजनिक सेवा उपलब्ध गराउने संस्थाहरूको अवस्था र स्रोतको समीक्षा गर्ने उपलब्ध उद्धार तथा अन्य प्रतिकार्य सम्बन्धी सेवा, क्षमता र उद्धार सामग्रीको अवस्थाको समीक्षा गर्ने, नपुग स्रोत तथा साधनको यकिन गर्न प्रतिवेदनमार्फत सबै क्षेत्रलाई आह्वान गर्ने	शुरुमा १ पटक र त्यसपछि आवश्यकता अनुसार	समग्र व्यवस्थापन क्षेत्र	स्थाविव्यस मीरा कार्यदल, सुरक्षा निकाय दातृ निकाय	पहिलो प्रतिवेदन- ७ दिनभित्र दोस्रो प्रतिवेदन- १५ दिनभित्र आवश्यकताअनुसार
१७.	सहयोगको कार्यतालिका अध्यावधिक गर्न निम्न कार्य गर्ने: मीरा (MIRA) बाट प्राप्त सूचना तथा तथ्याङ्कको विश्लेषण गर्ने कार्यदलहरूको सहयोगको थप कार्यतालिका तयारी गर्ने कार्यदल, विपद् व्यवस्थापन समिति तथा अन्य सरोकारवालालाई अध्यावधिक कार्यतालिका उपलब्ध गराउने	शुरुमा १ पटक र त्यसपछि आवश्यकता अनुसार	समग्र व्यवस्थापन क्षेत्र	स्थाविव्यस विषयगत क्षेत्रका सदस्य	नियमित रूपमा
१८.	मानवीय सहयोगको अनुगमन गर्ने र सुधारका लागि पृष्ठपोषण (Feedback) लिने दिने कार्य गर्ने ।	निरन्तर	व्यवस्थापन क्षेत्र	सबै क्षेत्रका प्रमुख/सदस्य	नियमितरूपमा
१९.	राहत वितरणलाई निर्विवाद बनाउन मापदण्ड बनाइ सरोकारवाला सबैको सहभागिता अनिवार्य गराउने, जसमा विपद् प्रभावित, महिला, युवा, अपाङ्गता भएका, जेष्ठ नागरिक आदिलाई अनिवार्य सहभागी गराउने ।	निरन्तर	समग्र व्यवस्थापन क्षेत्र	स्थाविव्यस सबै क्षेत्रका प्रमुख/सदस्य	नियमितरूपमा

२०.	निम्नअनुसार अभिलेख तयार गर्ने - उद्धार गरिएका व्यक्ति - बेपत्ता वा मृत्यु भएका व्यक्ति - नष्ट भएका घर, विद्यालय वा अन्य भौतिक सम्पत्ति - मरेका घरपालुवा पशुपंक्षी - क्षतिग्रस्त भौतिक सम्पत्ति - क्षतिग्रस्त बाली र खेतीयोग्य भूमि - क्षतिग्रस्त भौतिक संरचना र सार्वजनिक सम्पत्तिको विवरण	एउटा पूर्ण अभिलेख	समग्र व्यवस्थापन क्षेत्र	वडा समिति सुरक्षा निकायहरू रेडक्रस स्वयंसेवकहरू	नियमितरूपमा
२१.	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको निर्देशन बमोजिमका काम गर्ने	निरन्तर	समग्र व्यवस्थापन क्षेत्र	गाउँपालिका स्थाविव्यस	नियमित

४.२.२ खाद्य तथा कृषि विषयगत क्षेत्र

विषयगत क्षेत्र (Cluster) को नेतृत्व गर्ने निकाय र सदस्यहरू

क्रसं	निकाय तथा संस्था	नाम	पद	फोन मोबाइल
१.	गाउँपालिका कृषि विकास शाखा	महेन्द्र वोहोरा	शाखा प्रमुख	९८६९३९९६८६
२.	गाउँपालिका पशु शाखा	दिपेन्द्र लामिछाने	शाखा प्रमुख	९८४६६२६९६६२
३.	नेपाल उद्योग वाणिज्य	वीरेन्द्र अधिकारी	सचिव	९८५२६७५९६३
४.	गै.स.स. प्रतिनिधी	टंक कट्टेल	प्रतिनिधी	
५.	युवा क्लव सञ्जाल	आदर्श सिग्देल	प्रतिनिधी	९८०७९५३००७
६.	कृषक सञ्जाल प्रतिनिधि			

खाद्य तथा कृषि विषयगत क्षेत्रको क्षेत्रगत उद्देश्य

- विपद्को अवस्थामा प्रभावितहरूलाई तत्काल खानेकुरा, विस्थापित भई शिविरमा बसेकालाई चामल, दाल, नुन, तेल आदि खाद्य सामग्री उपलब्ध गराउने, खानेकुरा पकाउनको लागि आवश्यक प्रवन्ध मिलाउने र कृषि क्षेत्रमा भएको क्षति विवरण तयार गर्न जिम्मेवारी निर्वाह गर्ने ।
- विपदमा परेर खाद्यान्नको समस्यामा परेका समुदाय तथा व्यक्तिलाई खाद्यान्न सहयोग उपलब्ध गराउनु तथा खाद्यान्नमा सबैको समानुपातिक पहुँच कायम गर्ने वातावरण बनाउने ।
- सुत्केरी, आमाको दूध खाने बच्चा, कुपोषणमा परेका बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, गर्भवती महिला जस्ता संवेदनशील अवस्थामा रहेका समुदायलाई पोषणयुक्त खाद्यान्न उपलब्ध गराउने सुनिश्चितता गर्ने ।

खाद्य तथा कृषि क्षेत्रको पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	नेतृत्व	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समय	अवश्यक बजेट
१	विपद्को अवस्थामा खाद्यान्न खरिद तथा आपूर्तिको लागि सम्भाव्य उद्योगहरू पहिचान गर्ने साथै सहयोग लिन सकिने कार्यालय, संस्थाहरूसँग समन्वय गर्ने	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	वडा कार्यालय, उद्योग बाणिज्य संघ, कृषक सन्जाल	मनुसुन पूर्व वर्षमा २ पटक	संस्थागत पहल (खर्च नलाग्ने)
२	विपद्बाट प्रभावित हुनसक्ने २५०० घरपरिवारको लागि खाद्यान्न १५ दिनका लागि (चामल, दाल, तेल, नुन आदि) भण्डारण गर्ने	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	वडा कार्यालय, उद्योग बाणिज्य संघ, कृषक सन्जाल	मनुसुन पूर्व वर्षमा २ पटक	४,६८७
३	तयारी खानेकुराका लागि तत्काल खरिद गर्न सकिने गरी पसलहरू पहिचान गर्ने वा अनुबन्ध करार गर्ने	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	वडा कार्यालय,	वर्षमा २ पटक मनुसुन पूर्व	संस्थागत पहल (खर्च नलाग्ने)
४	विपद्को समयमा खाद्य सामग्री वितरण गर्ने तौरतरिका/प्रक्रिया बारे विषयक्षेत्रका सदस्यहरू बीच छलफल तथा कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	वडा कार्यालय, उद्योग बाणिज्य संघ, कृषक सन्जाल	वर्षमा १ पटक मनुसुन पूर्व	५०
६	विस्थापीत परिवारको लागि अस्थायी आश्रयको लागि ५०० सेल्टर किट भण्डारण गर्ने र अन्य विकास साझेदार संस्थाहरूलाई पनि भण्डारणको लागि सहजीकरण गर्ने ।	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	वडा समिति रेडक्रस, गैसस व्यापार संघ	मनुसुन पूर्व	८,२०५
७	५०० घरधुरीको लागि एक हप्ताको खाद्यान्न सामग्री भण्डारण गर्ने। खाद्यान्नको मापदण्ड तयार गरी सोहि अनुसार कार्यान्वयन गराउने	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	व्यापार संघ रेडक्रस, गैसस	मनुसुन पूर्व	४७८
८	विपद् भएको दिनको पहिलो दिन देखि नै क्याम्प निर्माण गरी विस्थापीतहरूलाई खाना खुवाउनको लागि उद्योग बाणिज्य संघसँग समन्वय गर्ने ।	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	उद्योग बाणिज्य संघ	विपद्को बेलामा	संस्थागत पहल (खर्च नलाग्ने)

आपत्कालीन प्रतिकार्य योजना

कुनै पनि विपद् आएको समयमा तथा त्यसपछि लगत्तै विस्थापित तथा प्रभावित मानिसलाई विनाभेदभाव खाद्यान्न उपलब्ध गराउनु यस क्षेत्रको कार्यधिकार हो । यसको लागि खाद्य क्षेत्रले देहायअनुसार काम गर्नेछः

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	परिमाण	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१.	खाद्य तथा कृषि क्षेत्रको आपत्कालीन बैठकको आयोजना गर्ने	शुरुमा १ पटक र	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	कृषि ज्ञान केन्द्र पशु विज्ञ केन्द्र	विपद् पर्नासाथ तत्काल

		आवश्यकता अनुसार		खाद्य क्षेत्रका सदस्य तथा सहयोगी	पहिलो हप्ता एकदिन विराएर र त्यसपछि आवश्यकतानुसार
२.	विपद् प्रभावित क्षेत्र तथा विस्थापित मानिसको जानकारी सङ्कलन गर्ने र खाद्यान्नको आवश्यकता पहिचान गर्ने । यसका लागि सुत्केरी महिला गर्भवती बालबालिका जेष्ठ नागरिक हरूको अलग अलग संख्या पहिचान गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	गाउँपालिका खाद्य क्षेत्रका सदस्य तथा सहयोगी	विपद् आएको थाहा पाउनासाथ
३.	प्रभावित क्षेत्रको अनुगमन तथा निरीक्षण र बहुक्षेत्रगत लेखाजोखा गर्ने ।	३ पटक	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	कृषि ज्ञान केन्द्र सुरक्षा निकाय रेडक्रस	२४ घण्टाभित्र
४.	आपत्कालीन समयको लागि तयारी खाना वितरण गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	कार्यदलका सदस्य निजी क्षेत्र	२४ घण्टा देखि १० दिनसम्म
५.	समन्वय क्षेत्रसँग सम्पर्क गरी बहुक्षेत्रगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (मीरा-MIRA) को प्रतिवेदन तयार गर्ने	१ पटक	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	गाउँपालिका	३ देखि ७ दिन भित्र
६.	तथ्याङ्कका आधारमा एक संयन्त्र बनाइ विस्थापितलाई रासनकार्ड वितरण गर्ने ।	१ पटक	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	गाउँपालिका	२४ घण्टाभित्र
७.	भण्डारण गरिएको खाद्यान्नको अनुगमन तथा निरीक्षण गर्ने र गुणस्तर भएको सुनिश्चितता गर्ने	आवश्यकता अनुसार	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	गाउँपालिका सुरक्षा निकाय	नियमित
८.	स्वीकृत मापदण्डअनुरूप खाद्यसामग्री वितरणको व्यवस्था मिलाउने । यदि आवश्यक भएमा स्थानीय मापदण्ड तयार गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	गाउँपालिका सुरक्षा निकाय	नियमित
९.	नपुग हुने खाद्यसामग्री खरिद व्यवस्थापन र भण्डारण गर्न निजीक्षेत्रसँग समन्वय र सहकार्य गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	गाउँपालिका	५ दिन भित्र
१०.	खाद्यान्नमा सबै विस्थापित समुदायको सहज पहुँचको सुनिश्चितता गर्ने	आवश्यकता अनुसार	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	गाउँपालिका सुरक्षा निकाय	नियमित
११.	सुत्केरी तथा बच्चालाई दूध खुवाउने महिला, कुपोषणमा परेका बालबालिका, बिरामी, जेष्ठ नागरिकहरूलाई पोषणयुक्त खाना वितरण गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	गाउँपालिका स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	नियमितरूपमा
१२.	नागरिक समाजका विभिन्न क्षेत्रबाट वितरण हुने खाद्यान्नको अभिलेख राख्ने र नपुग वा खाद्यान्न प्राप्त गर्न नसकेका समुदायको पहिचान गरी खाद्यान्न उपलब्ध गराउने ।	आवश्यकता अनुसार	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	गाउँपालिका सुरक्षा निकाय	नियमितरूपमा
१३.	वैकल्पिक जिवीकोपार्जनका स्रोतहरुको पहिचान गरी विस्थापितहरुको क्षमता र चाहना बमोजिम व्यवस्था गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	क्षेत्रका सदस्य वन्दोवस्ती क्षेत्र	नियमितरूपमा

१४.	खाद्यान्न वितरण प्रक्रियालाई सहज र सरल बनाउन विपद् प्रभावित समुदायको नेतृत्वलाई सुनिश्चित गर्ने। नियमित अनुगमन गर्ने र विवाद हुनबाट जोगिने	आवश्यकता अनुसार	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	क्षेत्रका सदस्य वन्दोवस्ती क्षेत्र	नियमितरूपमा
१५.	खाद्यान्न वितरणमा पारदर्शिता र जवाफदेहिता सुनिश्चित गर्ने	आवश्यकता अनुसार	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	क्षेत्रका सदस्य वन्दोवस्ती क्षेत्र	नियमितरूपमा
१६.	खाद्य क्षेत्रको नियमित बैठक तथा प्रतिवेदन तयारी गरी सबै सरोकारवालालाई उपलब्ध गराउने	आवश्यकता अनुसार	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	क्षेत्रका सबै सदस्य	हरेक हप्ता

४.२.३ स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र

विषयगत क्षेत्र (Cluster) को नेतृत्व गर्ने निकाय र सदस्यहरू

क्रसं	निकाय तथा संस्था	नाम	पद	फोन मोबाइल
१.	गाउँपालिका जनस्वास्थ्य शाखा	ईन्द्र प्रसाद अर्याल	विपद् सम्पर्क व्यक्ति	९८४२७५७९४९
२.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	पारस मणी राई	सचिव	९८४२६२९२५१
३.	स्वयमसेविका प्रतिनिधी	उषा दाहाल कमल-२	प्रतिनिधि	९८४२६२०९१८
४.	लखनपुर स्वास्थ्य चौकी प्रतिनिधी	विसर्जन मोक्तान	जनस्वास्थ्य निरीक्षक	९८२६९९३९७४
५.	स्वास्थ्य चौकी प्रतिनिधी	अमृत बहादुर लिम्बू	सि.अ.हे.व. पाचौ	९८६२६०८७२२
६.	नेपाल अपाङ्ग संघ	पिताम्बर खडका	सचिव	९८४२७९७४२७

स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको क्षेत्रगत उद्देश्य

- विपदमा घाइते भएकाहरूको प्राथमिक उपचार गर्ने,
- महामारी हुनबाट बचाउने विधिहरू अवलम्बन गर्ने, शिविरमा उपचार गर्न नसकिने प्रकृतिका स्वास्थ्य समस्या भएका विरामी वा घाइतेलाई अस्पतालसम्म पुऱ्याई स्वास्थ्य उपचारको सुनिश्चितता गर्ने,
- महिला तथा बालबालिकामा पोषणको कमी भएमा त्यसबाट हुनसक्ने समयस्याबारे प्रभावित र सरोकारवालालाई सचेत गर्ने जस्ता जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ । साथै यस विषयक्षेत्रले कोभिड-१९ लगायतका महाव्याधीको संक्रमण, रोकथाम र व्यवस्थापनको कार्य समेत गर्नेछ ।
- रोग फैलिएमा प्रभावकारी रूपमा नियन्त्रण गर्नु,
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा प्रभावित तथा विस्थापितको पहुँच सुनिश्चित गर्न स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन, मानवस्रोत परिचालनजस्ता उपाय अपनाउनु,
- कुपोषणबाट प्रभावित विस्थापित महिला, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिक र विरामीलाई पुरक खानाको व्यवस्था गरी उनीहरूको स्वस्थ जीवनको प्रत्याभूति गर्नु ।

स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रको पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	नेतृत्व	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समय	अवश्यक बजेट रु हजारमा
१	विपद् पश्चात तत्काल देखा पर्ने स्वास्थ्य समस्या समाधानका लागि चाहिने औषधीहरू भण्डारण गर्ने ५०० जनाको लागि	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	वडा कार्यालय, स्वयम सेविका, स्वास्थ्य शाखा	मनुसुन पूर्व वर्षमा १ पटक	१००
२	द्रुत प्रतिकार्य टोली (Rapid Response Team-RRT) लाई पुनर्ताजगी तालिम तथा सामग्री व्यवस्थापन ।	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	वडा कार्यालय, स्वयम सेविका, स्वास्थ्य शाखा	मनुसुन पूर्व वर्षमा १ पटक	संस्थागत पहल (खर्च नलाग्ने)
३	प्रतिकार्यका लागि आवश्यक दक्ष मानव संशाधनको सूची तयार, अद्यावधिक गर्ने	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	वडा कार्यालय, स्वयम सेविका, स्वास्थ्य शाखा	मनुसुन पूर्व वर्षमा १ पटक	संस्थागत पहल (खर्च नलाग्ने)
४	स्वास्थ्य सम्बन्धी शिक्षण सामग्रीको व्यवस्था तथा स्वास्थ्य शिक्षाको लागि स्वास्थ्यकर्मीको व्यवस्था गर्ने	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	वडा कार्यालय, स्वयम सेविका, स्वास्थ्य शाखा	मनुसुन पूर्व वर्षमा १ पटक	संस्थागत पहल (खर्च नलाग्ने)
५	कोभिड-१९ संक्रमण लगायत महामारी रोकथाम, नियन्त्रण र परीक्षण तथा उपचार सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	वडा कार्यालय, स्वयम सेविका, स्वास्थ्य शाखा	मनुसुन पूर्व आवश्यकता अनुसार	५०
६	विभिन्न संस्थाहरूसँग भएको स्वास्थ्य सरसफाइ सामग्रीहरूको मौज्दात विवरण सङ्कलन गर्ने ।	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	वडा कार्यालय, स्वयम सेविका, कार्यरत संघसंस्था, विकास साझेदारहरू,	मनुसुन पूर्व	संस्थागत पहल (खर्च नलाग्ने)
७	प्रत्येक विद्यायमा अनिवार्य हेण्डवास स्टेसन व्यवस्थापन गर्नको लागि विद्यालयहरूलाई सहजीकरण गर्ने ।	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	वडा कार्यालय, स्वयम सेविका, शिक्षा शाखा, विकास साझेदारहरू,	मनुसुन पूर्व	संस्थागत पहल (खर्च नलाग्ने)
८	गाउँपालिका र आसपासका सरकारी, सामुदायिक तथा निजी स्वास्थ्य सेवा प्रदायक र उनीहरूसँग भएको स्रोतको सूची र सहयोगको खाका तयार गर्ने	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	वडा कार्यालय, स्वयम सेविका, स्वास्थ्य शाखा, विकास साझेदारहरू, RRT	मनुसुन पूर्व	संस्थागत पहल (खर्च नलाग्ने)
९	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्रसंग समन्वय गरी ६ महिना देखि ५ वर्षमुनीको बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, गर्भवती र सुत्केरी महिलाहरूको लागि ५०० न्यूट्रिसन किट भण्डारण गर्ने गराउने	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	वडा कार्यालय, स्वयम सेविका, स्वास्थ्य शाखा, विकास साझेदारहरू, RRT	मनुसुन पूर्व	१०००
१०	स्वास्थ्य शिविर सञ्चालनका लागि स्वास्थ्यकर्मीको सूची तयार गर्ने ।	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	वडा कार्यालय, स्वयम सेविका, स्वास्थ्य	मनुसुन पूर्व	संस्थागत पहल (खर्च नलाग्ने)

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	नेतृत्व	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समय	अवश्यक बजेट रू हजारमा
			शाखा, विकास साझेदारहरु, RRT		
११	एम्बुलेन्सको सहज परिचालनको लागि सूचीकरण गरी आवश्यक बन्दोवस्त मिलाउने ।	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	वडा कार्यालय, स्वयम सेविका, स्वास्थ्य शाखा, विकास साझेदारहरु, RRT	मनुसुन पूर्व	संस्थागत पहल (खर्च नलाग्ने)

आपत्कालीन प्रतिकार्य योजना

विपद्को अवस्थामा जनस्वास्थ्यको रक्षा र स्वच्छता प्रवर्द्धनका लागि यस क्षेत्रले देहायका कार्यहरु गर्नेछः

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	परिमाण	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१.	आपत्कालीन बैठक आयोजना गरी विपद्को अवस्थाको मूल्याङ्कन गर्ने सहयोगी संस्थाको क्षमता पहिचान, कार्य तथा जिम्मेवारी विभाजन गर्ने, सामग्री आपूर्तिकर्ताको सूची तयार गर्ने, विद्यमान स्रोत र मागको विश्लेषण गर्ने,	शुरुमा १ पटक र आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	स्वास्थ्य केन्द्र सुरक्षा निकाय RRT महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरु	विपद् हुनासाथ
२.	वडा र समुदाय तहमा स्वच्छता प्रवर्द्धन समिति परिचालन गर्ने । विशिष्ट सेवा दिनु पर्ने जनसङ्ख्याको पहिचान गर्ने, प्रतिकार्य योजना अनुरूप भएका पूर्वतयारीको पुनरावलोकन गर्ने, विपद् व्यवस्थापन समिति र अन्य क्षेत्र तथा सरोकारवालासँग सम्बन्ध राखी काम गर्ने व्यवस्था मिलाउने, विपद्बाट स्वास्थ्यमा उत्पन्न समस्याबारे सूचना तथा जानकारी सङ्कलन गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	स्थाविव्यस स्वास्थ्य चौकी सुरक्षा निकाय स्वयंसेविका युवा सञ्जाल, RRT	विपद् हुनासाथ
३.	घाइतेको उपचारका लागि तत्काल स्वास्थ्यकर्मीको नेतृत्वमा प्राथमिक उपचार कार्यदल खटाउने र थप उपचारको आवश्यकता परेकाहरुको छनौट गरी अस्पताल पठाउने व्यवस्था मिलाउने ।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	स्वास्थ्य केन्द्र RRT सुरक्षा निकाय युवा क्लव महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरु	विपद् हुनासाथ
४.	बहु क्षेत्रगत द्रूत लेखाजोखाको प्रतिवेदनको आधारमा स्वास्थ्यसम्बन्धी आवश्यकता पहिचान गर्ने	३ पटक	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	सूचना कार्यदल	प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि

५.	जनस्वास्थ्य सम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धिकका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ।	३ पटक	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	स्वास्थ्य केन्द्रहरू युवा क्लब महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरू	निरन्तर
६.	सुत्केरी तथा बच्चालाई दूध खुवाउने आमा, गर्भवती महिला र कुपोषित बालबालिकालाई पोषणयुक्त खाद्यान्नको लागि खाद्य क्षेत्रलाई सिफारिस गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरू	२४ घण्टा भित्र
७.	महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका युवा तथा महिला समूह मार्फत जनस्वास्थ्यसम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धिको कार्यक्रम सञ्चालन गरी सरसफाइ प्रवर्द्धन कार्य गर्ने गराउने - स्थानीय भाषामा जनचेतनामूलक क्रियाकलाप - माइकिङ्,सडक नाटक - सूचना केन्द्र स्थापना गर्ने - जानकारीमूलक, शिक्षाप्रद प्रचार सामग्री तयार गरी वितरण गर्ने - स्वयंसेवक परिचालन - सञ्चार क्षेत्रको परिचालन - बाल/युवा क्लबको परिचालन - शिविरमा सुरक्षा व्यवस्थापन - अन्य क्षेत्रहरूसंगको निकट समन्वय	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	गाउँपालिका रेडक्रस गैससहरू RRT	२४ घण्टा भित्र शुरु गरी निरन्तर
८.	समुदायबाट र अन्य क्षेत्रबाट पृष्ठपोषण सङ्कलन र पुनरावलोकन गरी सुधारका क्षेत्र पहिचान गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	गाउँपालिका रेडक्रस गैससहरू	निरन्तर
९.	शिविरमा मलेरियालगायत सरुवा रोग नियन्त्रणको लागि विषादी छर्किने । झुल वितरण गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	स्थाविव्यस गैससहरू	आवश्यकतानुसार
१०.	आवश्यकता अनुसार शिविरमा स्वास्थ्य केन्द्र र पोषण क्लिनिक स्थापना गर्ने । पोषणका लागि खाद्य क्षेत्रलाई सिफारिस गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	स्थाविव्यस गैससहरू	आवश्यकतानुसार
११.	अन्य क्षेत्र र विपद् व्यवस्थापन समितिसँग मिलेर अनुगमन सुचकहरू तयार गरी अनुगमन गर्ने र विपद् प्रभावितहरूका गुनासो र सुझावको कार्यान्वयन गर्ने	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	स्थाविव्यस गैससहरू	निरन्तर
१२.	स्वास्थ्य तथा पोषणको अवस्था र भएका कार्य तथा आवश्यकताको समीक्षा गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य क्षेत्र	स्थाविव्यस गैससहरू	हरेक दिन
१३.	पानीजन्य सरुवा रोगको प्रकृति पहिचान गर्ने र त्यसअनुसार स्वास्थ्य प्रवर्द्धन र सचेतना अभिवृद्धि गर्ने	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य क्षेत्र	स्थाविव्यस गैससहरू	हरेक दिन

१४.	नियमित तथा आवश्यकतानुसार अतिरिक्त खोप कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य क्षेत्र	स्थाविव्यस गैससहरू	आवश्यकतानुसार
१५.	प्रतिवेदन तयार गरी विपद् व्यवस्थापन समितिमा र सरोकारवालालाई उपलब्ध गराउने ।	आवश्यकता अनुसार	स्वास्थ्य क्षेत्र	स्थाविव्यस	हरेक दिन

४.२.४ खानेपानी तथा वातावरण स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्र

विषयगत क्षेत्र (Cluster) को नेतृत्व गर्ने निकाय र सदस्यहरू

क्रसं	निकाय तथा संस्था	नाम	पद	फोन मोवाइल
१.	गाउँपालिका सरसफाई शाखा	ईन्द्र प्रसाद अर्याल	विपद् सम्पर्क व्यक्ति	९८४२७५७९४९
२.	स्वयमसेविका प्रतिनिधी	विमला भट्टराई कमल -६	प्रतिनिधी	९८४२७०९४३१
३.	आमा समुह प्रतिनिधि	नम्रता गुरागाई कमल-२	अध्यक्ष आमा समुह	
४.	युवा क्लव प्रतिनिधि	आदर्श सिग्देल	प्रतिनिधी	९८०७९५३००७
५.	टोल विकास संस्था प्रतिनिधि	देवी मिश्र कमल-६	अध्यक्ष	९८४२६
६.	लखनपुर खानेपानी आयोजना	उषा भण्डारी		
७.	तोपगाछी खानेपानी आयोजना	हरिप्रसाद पराजुली		
८.	टेक्निसियन	माधव ढुङ्गाना		

खानेपानी तथा वातावरण स्वच्छता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्रको उद्देश्य

- विपद्को अवस्थामा खानेपानी आपूर्ति गर्ने,
- विपद्का कारण ढलेका बोटबिरुवाहरू हटाउने, विपद्जन्य घटनाबाट सिर्जना भएका फोहोरहरू सरसफाई गर्ने, मरेका पशुपंक्षीहरूको व्यवस्थापन गर्ने,
- व्यक्तिगत सरसफाई र वातावरणको लागि स्वच्छता सम्बन्धी सरसामानहरू -जस्तै: हाईजिन किट, पियुष, क्लोरिन, डस्टविन, ...) उपलब्ध गराउने जिम्मेवारी निर्वाह गर्नेछ।
- झाडापखाला, हैजा तथा औलो र पानीजन्य एवं कीटजन्य सरुवारोगहरूको रोकथाम तथा उपचार सुनिश्चित गर्नु,

खानेपानी तथा वातावरण स्वच्छता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्रको पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	नेतृत्व	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समय	अवश्यक बजेट रू हजारमा
१	वास (WASH) क्षेत्रमा काम गर्ने निकाय तथा संस्थाको पहिचान गरी सदस्य निकाय वा संस्था र तिनका प्रतिनिधिको विवरण अध्यावधिक गर्ने क्षेत्रमा रहन इच्छुक संस्थाहरूको विवरण सङ्कलन गरी सूचीकरण गर्ने,	खानेपानी तथा वातावरण स्वच्छता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्र	वडा कार्यालय, युवा क्लव, महिला समूह, विकास साझेदारहरू,	मनुसुन पूर्व वर्षमा १ पटक	संस्थागत पहल (खर्च नलाग्ने)

	यस क्षेत्रमा काम गर्ने गैसस नीजिक्षेत्रसंग समन्वय गर्ने ।				
२	सम्भावित ५०० विस्थापितहरूको परिवारको लागि अस्थायी शौचालयको शौचालय र खानेपानी व्यवस्थापनको सामग्री भण्डारण गर्ने ।	खानेपानी तथा वातावरण स्वच्छता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्र	वडा कार्यालय, युवा क्लव, महिला समूह, विकास साझेदारहरू	मनुसुन पूर्व वर्षमा १ पटक	११००
३	खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वास्थ्य प्रवर्द्धनसम्बन्धी तालिम प्राप्त व्यक्तिको सूची तयार गर्ने	खानेपानी तथा वातावरण स्वच्छता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्र	वडा कार्यालय, युवा क्लव, महिला समूह, विकास साझेदारहरू	मनुसुन पूर्व	संस्थागत पहल (खर्च नलाग्ने)
४	पानी शुद्धीकरण र हाइजीन कीट, साबुन पानीले हात धुने सम्बन्धमा सरसफाइको लागि घरदैलो अभियान सञ्चालन गर्न महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकालाई अभिमुखीकरण गरी परिचालन गर्ने ।	खानेपानी तथा वातावरण स्वच्छता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्र	वडा कार्यालय, युवा क्लव, महिला समूह, विकास साझेदारहरू	मनुसुन पूर्व	५०
५	विपद्को समयमा खानेपानी शुद्धीकरणको लागि आवश्यक पर्ने क्लोरीन, पियुष जस्ता औषधिको उचित भण्डारण गर्ने ।	खानेपानी तथा वातावरण स्वच्छता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्र	वडा कार्यालय, विकास साझेदारहरू,	मनुसुन पूर्व	५०
६	सरसफाईका लागि आवश्यक पर्ने सामग्री तथा उपकरणहरू उपयुक्त ठाउँमा भण्डारण गर्ने ।	खानेपानी तथा वातावरण स्वच्छता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्र	वडा कार्यालय, विकास साझेदारहरू,	मनुसुन पूर्व	५०
७	खानेपानी ओसार्ने, जम्मा गर्ने र वितरण गर्ने साधनहरू मर्मत सम्भार गरी चालु अवस्थामा राख्ने ।	खानेपानी तथा वातावरण स्वच्छता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्र	वडा कार्यालय, विकास साझेदारहरू,	मनुसुन पूर्व	संस्थागत पहल (खर्च नलाग्ने)
८	आपत्कालीन अवस्थामा प्रयोग गर्न सकिने खानेपानीको श्रोतहरू पहिचान र संरक्षण गर्ने ।	खानेपानी तथा वातावरण स्वच्छता प्रवर्द्धन विषयगत क्षेत्र	वडा कार्यालय, युवा क्लव, महिला समूह, विकास साझेदारहरू	मनुसुन पूर्व	संस्थागत पहल (खर्च नलाग्ने)

आपत्कालीन प्रतिकार्य योजना

विपद्को अवस्थामा जनस्वास्थ्यको रक्षा र स्वच्छता प्रवर्द्धनका लागि यस क्षेत्रले देहायका कार्यहरू गर्नेछः

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	परिमाण	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१.	आपत्कालीन बैठक आयोजना गरी विपद्को अवस्थाको मूल्याङ्कन गर्ने सहयोगी संस्थाको क्षमता पहिचान, कार्य तथा जिम्मेवारी विभाजन गर्ने, सामग्री आपूर्तिकर्ताको सूची तयार गर्ने, विद्यमान स्रोत र मागको विश्लेषण गर्ने,	हरेक विपद्मा १ पटक र आवश्यकता अनुसार	WASH क्षेत्र	स्वास्थ्य संस्थाहरू सुरक्षा निकाय स्वयंसेविका युवा सञ्जाल, महिला समूहहरू RRT	विपद् हुनासाथ
२.	वडा र समुदाय तहमा स्वच्छता प्रवर्द्धन समिति परिचालन गर्ने। विशिष्ट सेवा दिनु पर्ने जनसङ्ख्याको पहिचान गर्ने, प्रतिकार्य योजना अनुरूप भएका पूर्वतयारीको पुनरावलोकन गर्ने, विपद् व्यवस्थापन समिति र अन्य क्षेत्र तथा सरोकारवालासँग सम्बन्ध राखी काम गर्ने व्यवस्था मिलाउने, विपद्बाट स्वास्थ्यमा उत्पन्न समस्याबारे सूचना तथा जानकारी सङ्कलन गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	WASH क्षेत्र	स्वास्थ्य संस्थाहरू सुरक्षा निकाय स्वयंसेविका युवा सञ्जाल, महिला समूहहरू RRT	विपद् हुनासाथ
३.	विपद् प्रभावितहरूलाई आवश्यकतानुसार स्वच्छ खानेपानीको नियमित आपूर्ति गराउने	आवश्यकता अनुसार	WASH क्षेत्र	स्वयंसेविका युवा सञ्जाल, महिला समूहहरू	१२ घण्टा भित्र
४.	विभिन्न संस्थाहरूसँग भएको स्वास्थ्य सरसफाइ सामग्रीहरूको मौज्जात विवरण सङ्कलन गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	WASH क्षेत्र	गैससहरू	१२ घण्टा भित्र
५.	विद्यालयमा स्थापित बालसमूहहरूबीच सरसफाइसम्बन्धी क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने।		WASH क्षेत्र	विद्यालयहरू	२४ घण्टा भित्र
६.	स्वास्थ्य प्रवर्द्धनका तथा सरसफाइका सामग्री वितरण गर्ने Hygiene kit WASH kit Dignity kit	आवश्यकता अनुसार	WASH क्षेत्र	स्वास्थ्य संस्थाहरू स्वयंसेविका युवा सञ्जाल, महिला समूहहरू RRT	२४ घण्टा भित्र
७.	खानेपानी शुद्धीकरणका सामान वितरण (बाल्टीन २ वटा १० र १५ लि., मग १, पियुष पहिलो १ हप्ता र बाँकी दिनका लागि वाटरगार्ड वा पियुष १ प्रति परिवार)	१ पटक	WASH क्षेत्र	रेडक्रस गैससहरू	२४ घण्टा भित्र

८.	समुदाय स्थानान्तरण हुने स्थान वा शिविर तथा प्रभावित स्थानीय तहमा स्वास्थ्य प्रवर्द्धनसँग सम्बन्धित खानेपानी, शौचालयजस्ता संरचना तथा सरसफाइको अवस्थाको अध्ययन गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	WASH क्षेत्र	स्वास्थ्य संस्था रेडक्रस गैससहर	१२ घण्टा भित्र
९.	महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका युवा तथा महिला समूह मार्फत सरसफाईसम्बन्धी जनचेतना अभिवृद्धिको कार्यक्रम सञ्चालन गरी सरसफाइ प्रवर्द्धन कार्य गर्ने गराउने - स्थानीय भाषामा जनचेतनामूलक क्रियाकलाप - माइकिङ् - सडक नाटक - सूचना केन्द्र स्थापना गर्ने - जानकारीमूलक, शिक्षाप्रद प्रचार सामग्री तयार गरी वितरण गर्ने - स्वयंसेवक परिचालन - सञ्चार क्षेत्रको परिचालन - बाल/युवा क्लबको परिचालन - शिविरमा सुरक्षा व्यवस्थापन - अन्य क्षेत्रहरूसंगको निकट समन्वय	आवश्यकता अनुसार	WASH क्षेत्र	स्वास्थ्य संस्थाहरु सुरक्षा निकाय स्वयंसेविका युवा सञ्जाल, महिला समूहहरु RRT गैससहर	१२ घण्टा भित्र शुरु गरी निरन्तर
१०.	समुदायबाट र अन्य क्षेत्रबाट पृष्ठपोषण सङ्कलन र पुनरावलोकन गरी सुधारका क्षेत्र पहिचान गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	WASH क्षेत्र	रेडक्रस गैससहर स्वयंसेविकाहरु	निरन्तर
११.	शिविरमा मलेरियालगायत सरुवा रोग नियन्त्रणको लागि विषादी छर्किने । झुल वितरण गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	WASH क्षेत्र	रेडक्रस गैससहर	आवश्यकतानुसार
१२.	शिविर रहेको क्षेत्रको पूर्ण सरसफाइसम्बन्धी कार्य गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	WASH क्षेत्र	स्वास्थ्य संस्थाहरु स्वयंसेविका	हरेक दिन
१३.	पानीजन्य सरुवा रोगको प्रकृति पहिचान गर्ने र त्यसअनुसार स्वास्थ्य प्रवर्द्धन र सचेतना अभिवृद्धि गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	WASH क्षेत्र	युवा सञ्जाल, महिला समूहहरु RRT गैससहर	हरेक दिन
१४.	मरेका पशु पंक्षिहरुको उचित व्यवस्थापन गर्ने	आवश्यकता अनुसार	WASH क्षेत्र	रेडक्रस गैससहर	आवश्यकतानुसार
१५.	प्रतिवेदन तयार गरी विपद् व्यवस्थापन समितिमा र सरोकारवालालाई उपलब्ध गराउने ।	आवश्यकता अनुसार	WASH क्षेत्र		हरेक दिन

४.२.५ आपतकालीन आश्रय तथा गैरखाद्य सामग्री क्षेत्र

विषयगत क्षेत्र (Cluster) को नेतृत्व गर्ने निकाय र सदस्यहरू

क्रसं	निकाय तथा संस्था	नाम	पद	फोन मोबाइल
१.	गाउँपालिका	हुकुम सिं राई	अध्यक्ष	९८५२६८३७२८
२.	गाउँपालिका	प्रमिला न्यौपाने	उपाध्यक्ष	९८५२६८३७२९
३.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	चन्द्र साह	सभापति	
४.	स्थानीय प्रहरी	प्रहरी चौकी	प्रहरी प्रमुख	९८५२६८३९८८
५.	लुथरन सामुदायिक कल्याण समाज	हेम खड्का	अधिकृत	९८४२६४९८६८
६.	कारितास नेपाल	विपिन घिमिरे	अधिकृत	९८५९९९५७८२
७.	निर्माण व्यवसायी संघ	विनय श्रेष्ठ	सदस्य	९८५२६७६३३०
८.	नेपाल उद्योग वाणिज्य	उमानाथ भण्डारी	अध्यक्ष	९८५२६७०६३९
९.	शिक्षक महासंघ	हिम प्रसाद दाहाल	प्रतिनिधि	९८४२६५८८४८

आपतकालीन आश्रय तथा गैरखाद्य सामग्री क्षेत्रको क्षेत्रगत उद्देश्य

- विपद्को कारण घरमा क्षति पुगी बस्न नसक्ने अवस्थामा रहेका प्रभावितहरूलाई आपतकालीन आश्रय वा बासको लागि अस्थायी संरचना निर्माण गर्ने ।
- प्रभावितहरूलाई त्रिपाल, भाँडाकुँडा, लत्ताकपडा जस्ता गैर-खाद्य सामग्री वितरण गर्ने जिम्मेवारी निर्वाह गर्ने ।
- सुरक्षित तथा आरामदायी बस्ने ठाउँको प्राप्तिमा लागि भौतिक एवं सामाजिक आवश्यकताहरूमा व्यक्ति तथा परिवारहरूको पहुँच सुनिश्चित गर्ने ।
- विपद्का कारणले घरवारविहीन बनेका मानिसका निमित्त स्थायी समाधानको खोजीका लागि प्रयत्न गर्नुका साथै विस्थापितलाई मानवअधिकारको उपभोग गर्न सक्षम बनाउने ।
- घरायसी आवश्यकताका भाँडाकुँडा तथा व्यक्तिगत सम्मान र मर्यादासहित दैनिक जीवनयापनका लागि आवश्यक सामग्रीहरूमा विस्थापितको समानुपातिक पहुँच गराउने ।

आपतकालीन आश्रय तथा गैरखाद्य सामग्री क्षेत्रको पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	नेतृत्व	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समय	अवश्यक वजेट रू हजारमा
१.	गाउँपालिकाको विपद् जोखिम क्षेत्र नजिक खुल्ला स्थानहरू पहिचान गरी अस्थायी आश्रय स्थलको लागि आवश्यक भौतिक पूर्वाधारहरू निर्माण गर्ने । जस्तै: चर्पि, ट्युबेल, सेड आदी	आपतकालीन आश्रय तथा गैरखाद्य सामग्री क्षेत्र	विषयगत क्षेत्र प्रमुख, वडा समिति, पूर्वाधार विकास शाखा, विकास साझेदार	मनसुन पूर्व	२०० जोड कोषको रूपमा
२.	यस क्षेत्रमा संलग्न सदस्य संस्थाहरूको विवरण अद्यावधिक गर्ने । सम्भावित सहयोगी निकाय तथा संस्थाहरूको पहिचान गरी आवासको लागि उपलब्ध साधन र स्रोतको सूची तयार गर्ने ।	आपतकालीन आश्रय तथा गैरखाद्य सामग्री क्षेत्र	विषयगत क्षेत्र प्रमुख, वडा समिति, पूर्वाधार विकास शाखा, विकास साझेदार	मनसुन पूर्व	संस्थागत पहलबाट

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	नेतृत्व	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समय	अवश्यक वजेट रू हजारमा
३.	आवास तथा गैर खाद्य सामग्रीको आपूर्तिको लागि बजार र विक्रेताका वैकल्पिक सूची बनाउने, आवश्यकता अनुसार सम्झौता गर्ने ।	आपतकालीन आश्रय तथा गैरखाद्य सामग्री क्षेत्र	विषयगत क्षेत्र प्रमुख, वडा समिति, पूर्वाधार विकास शाखा, विकास साझेदार	मनसुन पूर्व	संस्थागत पहलबाट
४.	५०० परिवारको लागि सेल्टर किट भण्डारण गर्ने गराउने ।	आपतकालीन आश्रय तथा गैरखाद्य सामग्री क्षेत्र	वडा समिति रेडक्रस, गैसस, उद्योग वाणिज्य संघ	मनसुन पूर्व	३००
५.	आवास तथा गैरखाद्य सामग्री भण्डारणको सूची राख्ने गाउँपालिका र अन्य सरोकारवालालाई उपलब्ध गराउने ।	आपतकालीन आश्रय तथा गैरखाद्य सामग्री क्षेत्र	वडा समिति, पूर्वाधार विकास शाखा, विकास साझेदार, रेडक्रस	मनसुन पूर्व	संस्थागत पहलबाट
६.	अस्थायी आश्रय स्थल बनाउन सुविधायुक्त खुला क्षेत्रको व्यवस्थापन र संरक्षण गर्ने ।	आपतकालीन आश्रय तथा गैरखाद्य सामग्री क्षेत्र	वडा समिति, पूर्वाधार विकास शाखा, विकास साझेदार,	मनसुन पूर्व	संस्थागत पहलबाट
७.	अस्थायी आश्रय वा बास निर्माणको लागि टोली गठन गर्ने र दक्षता अभिवृद्धिका लागि कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने	आपतकालीन आश्रय तथा गैरखाद्य सामग्री क्षेत्र	वडा समिति, पूर्वाधार विकास शाखा, विकास साझेदार,	मनसुन अगाडी	३००

आपतकालीन प्रतिकार्य योजना

विपद आएको समयमा तथा त्यसपछि लगत्तै विस्थापित तथा प्रभावित मानिसलाई विनाभेदभाव खाद्यान्न उपलब्ध गराउनु यस क्षेत्रको कार्यधिकार हो । यसको लागि यस क्षेत्रले देहायअनुसार काम गर्नेछः

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	परिमाण	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१.	विषयगत क्षेत्रको आपतकालीन बैठकको बस्ने ।	शुरुमा १ पटक र आवश्यकता अनुसार	आश्रय तथा गैरखाद्य क्षेत्र	स्थाविव्यस गाउँपालिका क्षेत्रका सदस्यहरू	विपदको संकेत देखिनासाथ
२.	विपदबाट प्रभावित क्षेत्र तथा विस्थापित मानिसको तथ्याङ्क समग्र व्यवस्थापन सूचना तथा खोजजड्दार कार्यदलबाट तत्काल प्राप्त गर्ने	आवश्यकता अनुसार	आश्रय तथा गैरखाद्य क्षेत्र	सुरक्षा निकाय सूचना समन्वय क्षेत्र गैसस	विपद आउनासाथ शुरु गर्ने

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	परिमाण	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
	र आवास तथा गैरखाद्य आवश्यकता पहिचान गर्ने ।				
३.	मानवीय सहयोग गर्ने संस्थाहरूसँग समन्वय गरी आवश्यक व्यवस्था मिलाउने ।	आवश्यकता अनुसार	आश्रय तथा गैरखाद्य क्षेत्र	सूचना समन्वय क्षेत्र नीजि क्षेत्र गैसस	विपद आउनासाथ शुरु गर्ने
४.	संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्र सँग समन्वय गरी तत्काल लगाउने लुगाफाटो तथा अन्य खाना तथा गैरखाद्य सामग्री वितरण गर्ने (महिला, बालबालिका, सुत्केरी तथा संवेदनशील व्यक्तिलाई विशेष ध्यान दिने)	आवश्यकता अनुसार	आश्रय तथा गैरखाद्य क्षेत्र	स्थाविव्यस युवा सञ्जाल गैसस व्यापार संघ	१२ घण्टा भित्र
५.	कार्यदललाई परिस्थिति विश्लेषणको लागि प्रभावित क्षेत्रमा पठाउने र प्राप्त सूचना र अवस्थाअनुरूप कार्ययोजनाको समीक्षा गर्ने	आवश्यकता अनुसार	आश्रय तथा गैरखाद्य क्षेत्र	स्थाविव्यस युवा सञ्जाल सुरक्षा निकाय	६ घण्टा भित्र र यसपछि निरन्तर
६.	पहिचान भएका पूर्वनिर्धारित स्थानहरूमा अस्थायी आवासमा बसोवास गराउने । पूर्वनिर्धारित स्थानमा नअटेका विस्थापितलाई त्रिपालको व्यवस्था गरी तत्काल सुरक्षित स्थानमा बस्ने व्यवस्था मिलाउने ।	आवश्यकता अनुसार	आश्रय तथा गैरखाद्य क्षेत्र	स्थाविव्यस युवा सञ्जाल सुरक्षा निकाय	६ घण्टा भित्र र यसपछि निरन्तर
७.	विस्थापितलाई उद्धार गरी राखिएको क्षेत्रको निरीक्षण र थप आवश्यकताको पहिचान गर्ने	आवश्यकता अनुसार	आश्रय तथा गैरखाद्य क्षेत्र	युवा सञ्जाल सुरक्षा निकाय	६ घण्टा भित्र र यसपछि निरन्तर
८.	आवश्यकताअनुसार ओछ्याउने, ओड्ने, लगाउने कपडा तथा खाना पकाउने, खाने भाँडावर्तन स्वीकृत मापदण्ड अनुसार वितरण गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	आश्रय तथा गैरखाद्य क्षेत्र	गाउँपालिका स्थाविव्यस व्यापार संघ	१२ घण्टा भित्र
९.	नागरिक समाजका विभिन्न क्षेत्रबाट वितरण हुने राहतको अभिलेख राख्ने र नपुग वा राहत प्राप्त गर्न नसकेका समुदायको पहिचान गरी राहत उपलब्ध गराउने ।	आवश्यकता अनुसार	आश्रय तथा गैरखाद्य क्षेत्र	गाउँपालिका सुरक्षा निकाय गैससहरू	नियमितरूपमा
१०.	राहत वितरणसम्बन्धी कार्य, समस्या र समाधानबारे जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कार्यकारी समिति तथा अन्य सरोकारवालालाई जानकारी गराउने ।	आवश्यकता अनुसार	आश्रय तथा गैरखाद्य क्षेत्र	स्थाविव्यस कार्यदलहरू व्यापार संघ	हरेक दिन
११.	विस्थापितको प्रत्यक्ष सहभागितामा शिविर व्यवस्थापन समिति गठन गरी स्फेयर मापदण्ड अनुसार हुने गरी शिविर स्थापना गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	आश्रय तथा गैरखाद्य क्षेत्र	गाउँपालिका स्थाविव्यस	विपद् पश्चात परिस्थिति हेरेर

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	परिमाण	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१२.	शिविरहरूको नियमित अनुगमन गर्ने र प्रभावितहरूका गुनासाहरूलाई तत्काल सम्बोधन गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	आश्रय तथा गैरखाद्य क्षेत्र	गाउँपालिका स्थाविव्यस	नियमितरूपमा
१३.	अवस्था सामान्य भएपश्चात शिविर तथा सार्वजनिक स्थानबाट प्रभावितहरूको वासस्थानमा फर्काउन आवश्यक समन्वय गर्ने	१ पटक	आश्रय तथा गैरखाद्य क्षेत्र	गाउँपालिका स्थाविव्यस	अवस्था सामान्य हुन थाले पछि
१४.	खाद्य क्षेत्र संगको नियमित बैठक तथा प्रतिवेदन तयारी गरी सबै सरोकारवालालाई उपलब्ध गराउने	आवश्यकता अनुसार	आश्रय तथा गैरखाद्य क्षेत्र	गाउँपालिका स्थाविव्यस	हरेक दिन र आवश्यकतानुसार

४.२.६ संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्र

विषयगत क्षेत्र (Cluster) को नेतृत्व गर्ने निकाय र सदस्यहरू

क्रसं	निकाय तथा संस्था	नाम	पद	फोन मोबाइल
१.	महिला तथा बालबालिका शाखा	रेनुका गौतम	शाखा प्रमुख	९८४४१५६६००
२.	लखनपुर स्वास्थ्य केन्द्र	डम्बर श्रेष्ठ	स्वास्थ्य केन्द्र प्रमुख	
३.	गाउँपालिका स्वास्थ्य शाखा	कुशल श्रेष्ठ		
४.	स्थानीय प्रहरी	प्रहरी चौकी प्रमुख	प्रहरी चौकी प्रमुख	९८५२६८३९८८
५.	कमल अपाङ्गता समिति	तिलरुपा वास्तोला	अध्यक्ष	९८०७९१५३१६
६.	गैर सरकारी संस्था	दिनेश संग्रौला	वर्क फर नेपाल प्रतिनिधी	९८५२६७६७१७
७.	महिला संजाल	सरस्वती सेडाई	प्रतिनिधी	९८४४६७९८४१
८.	युवा क्लव	आशिष निरौला	प्रनिनिधि	
९.	वालक्वल संजाल	आस्मा ढकाल	कोषाध्यक्ष	९८१७९५७३३२

संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्रको क्षेत्रगत उद्देश्य

- विपद्को समयमा महिला, गर्भवती महिला, सुत्केरी, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, शिशु, बालबालिका, वृद्धवृद्धाहरूलाई संरक्षण गर्ने,
- उनीहरूको आवश्यकता बमोजिमका सरसामानहरू जस्तै: सेनेटरी प्याड, खेलकुदका सामान आदि उपलब्ध गराउने ।
- घरपरिवारका सदस्य गुमाएकाहरू तथा विपद्का कारण त्रसित व्यक्तिहरूलाई मनोसामाजिक परामर्श सेवा दिने र हिंसा मुक्त वातावरण सिर्जना गर्ने जस्ता जिम्मेवारी निर्वाह गर्ने ।
- महिला तथा बालबालिकालगायत जोखिममा परेका समूहलाई हिंसा, मानसिक तनाव, शोषण, दुर्व्यवहार, भेदभावबाट मुक्त राखी सुरक्षाको प्रत्याभूति दिनु यस क्षेत्रको उद्देश्य रहेको छ ।
- विशेषगरी जेष्ठ नागरिक, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, महिलाजस्ता बढी प्रभावित हुने वर्गको संरक्षणका लागि यस क्षेत्रले काम गर्नेछ ।

संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्रको प्रतिकार्यको लागि पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	नेतृत्व	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समय	अवश्यक बजेट रू हजारमा
१.	समन्वय बैठक गरी सदस्यहरुको विवरण अध्यावधिक गर्ने ।	संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्र	वडा समिति, स्थानीय प्रहरी, स्वास्थ्य शाखा, महिला सन्जाल	मनसुन पूर्व	संस्थागत पहल (खर्च नलाग्ने)
२.	मनोसामाजिक विमर्षताहरुको विवरण अध्यावधिक गर्ने . जसमा नाम, ठेगाना, संस्थाथा, पद, मनोसामाजिक विमर्शको क्षेत्र, सम्पर्क नम्बरहरु अध्यावधिक गर्ने	संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्र	वडा समिति, स्थानीय प्रहरी, स्वास्थ्य शाखा, महिला सन्जाल	मनसुन पूर्व	संस्थागत पहल (खर्च नलाग्ने)
३.	५०० परिवारको लागि महिलाको लागि आवश्यक सरसफाइ तथा महिनावारी व्यवस्थापन (MHM kit) र किशोरीहरुको लागि Dignity kit भण्डारण गर्ने गराउने । यस किटमा सेनेटरी प्याड वा सेनेटरी प्याडको लागि ४ मिटर सुतीको नरम कपडा, अन्डरवेयर, तौलिया, टच लाइट, लुगा धुने र नुहाउने सावुन, काइयो, नेलकटर, ब्रस, पेष्ट आदि राख्ने ।	संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्र	वडा समिति, स्थानीय प्रहरी, स्वास्थ्य शाखा, महिला सन्जाल, विकास साझेदारहरु	मनसुन पूर्व	५०० जोड कोषको रुपमा
४.	महिला र बालबालिका मैत्री र अपाङ्गमैत्री आवासको मापडण्ड तयार गरी आवास तथा गैर खाद्यान्न विषयगत क्षेत्रसंग समन्वय गर्ने । हरेक अस्थायी आवास क्षेत्रहरुमा महिलाहरुको लागि छुट्टै ट्वाइलेट र बाथरुम बनाउने । यदि अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरुको संख्या यकीन भएमा शौचालय र खानेपानी तथा आवास अपाङ्गतामैत्री बनाउने । महिलाहरुको लागि आवश्यक महिनावारी व्यवस्थापन किट र किशोरीहरुका लागि डिगनीटि किट अनिवार्य व्यवस्थापन गर्ने । हरेक अस्थायी आवास क्षेत्रमा महिलाहरुको सुरक्षाको लागि रिफरल र रिपोर्टिङ संयन्त्र (Referral and Reporting mechanism) सञ्चालन कार्यविधि तयार गरी तयारी हालतमा राख्ने	संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्र	स्थाविव्यस गैससहरु स्वयंसेविका, सुरक्षा निकाय	मनसुन पूर्व	संस्थागत पहल (खर्च नलाग्ने)
५.	महिला, बालबालिका, जेष्ठ नागरिक, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, दिर्घरोगी तथा अन्य संकटासन्न समूहको तथ्याङ्क संकलन र आवश्यकताको	संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्र	वडा समिति, स्थानीय प्रहरी, स्वास्थ्य शाखा,	मनसुन पूर्व	२५

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	नेतृत्व	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समय	अवश्यक बजेट रू हजारमा
	पहिचानको लागि आवश्यक फारमहरू तयारी हालतमा राख्ने ।		महिला सन्जाल, विकास साझेदार		
६.	सरोकारवाला एवं सुरक्षाकर्मीहरूलाई आचार संहिता सहित संरक्षणसम्बन्धी अभिमुखीकरण गर्ने ।	संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्र	वडा समिति, स्वास्थ्य शाखा, विकास साझेदार	मनसुन पूर्व	५०
७.	महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र ज्येष्ठ नागरिकको संरक्षणका तरिकाहरू बारे जानकारी पुस्तिका तयार एवम् प्रकाशन गर्ने ।	संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्र	वडा समिति, स्वास्थ्य शाखा, विकास साझेदार	मनसुन पूर्व	५०
८.	विपद्को समयमा परिचालन हुने विषयक्षेत्रका सदस्यहरूलाई कृत्रिम घटना अभ्यास गर्ने/गराउने	संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्र	वडा समिति, स्वास्थ्य शाखा, विकास साझेदार	मनसुन पूर्व	५० जोड कोषको रूपमा

आपत्कालीन प्रतिकार्य योजना

विपद्को समयमा प्रभावितहरूको संरक्षणका लागि यस क्षेत्रले अन्य क्षेत्रसँग समन्वय गरी देहायअनुसार कार्य गर्नेछः

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	परिमाण	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१.	सुरक्षा तथा संरक्षण क्षेत्रको समन्वय बैठक गर्ने । सुरक्षा र संरक्षणका लागि भूमिका निर्धारण गरी जिम्मेवारी तोक्ने ।	१ पटक	सुरक्षा तथा संरक्षण क्षेत्र	सुरक्षा निकाय महिला समूह युवा क्लव	विपद् पश्चात तत्काल
२.	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति, खोज तथा उद्धार समितिसँग समन्वय गरी संरक्षणमा आवश्यक पर्ने महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिक, विरामीहरूको सूची तयार गर्ने ।	१ पटक र आवश्यकता अनुसार	सुरक्षा तथा संरक्षण क्षेत्र	सुरक्षा निकाय महिला समूह युवा क्लव	विपद् पश्चात तत्काल
३.	लेखाजोखा, जनसङ्ख्याको सर्भेक्षण, अभिमुखीकरण, स्वयंसेवक परिचालन, सूचना विश्लेषण आदि गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	सुरक्षा तथा संरक्षण क्षेत्र	सुरक्षा निकाय महिला समूह युवा क्लव	विपद् पश्चात तत्काल
४.	हराएका र विछोडिएका परिवारको खोजी गरी पारिवारिक पुनर्मिलन गराउने ।	आवश्यकता अनुसार	सुरक्षा तथा संरक्षण क्षेत्र	सुरक्षा निकाय महिला समूह युवा क्लव	विपद् पश्चात तत्काल
५.	मानसिक रूपमा कमजोर देखिएका प्रभावितलाई मनोसामाजिक सहयोग दिने ।	आवश्यकता अनुसार	संरक्षण क्षेत्र	मनोविमर्शकर्ता महिला समूह युवा क्लव	उद्धार कार्य सकिएपछि

६.	गर्भवती र सुत्केरी महिलाहरूका लागि सुरक्षित स्थानको प्रबन्ध तथा उनीहरूको स्याहार तथा सरसफाइ र पोषणको व्यवस्थापन गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	संरक्षण क्षेत्र	सुरक्षा निकाय महिला समूह सरोकारवाला संघसंस्था	उद्धार कार्य सकिएपछि
७.	महिलाहरूको नेतृत्व र समन्वयमा महिला मैत्री सुरक्षित स्थान सञ्चालन गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	संरक्षण क्षेत्र	सुरक्षा निकाय महिला समूह	उद्धार कार्य सकिएपछि
८.	अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूका लागि आवश्यक सहयोगी सामग्रीहरूको व्यवस्थापन र वितरण गर्ने ।	१ पटक	संरक्षण क्षेत्र	सुरक्षा निकाय महिला समूह सरोकारवाला संस्था तथा निकाय	उद्धार कार्य सकिएपछि
९.	सामाजिक सुरक्षा कोष अन्तरगत प्रदान गरिने रकम अग्रिमरूपमा नै वितरण गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।	१ पटक	संरक्षण क्षेत्र	गाउँपालिका	उद्धार कार्य सकिएपछि
१०.	समग्र प्रतिकार्यमा महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरू, जेष्ठ नागरिकहरूको आवश्यकताका बारेमा क्षेत्रगत बैठकमा जानकारी गराई आपूर्तिको व्यवस्था मिलाउने ।	आवश्यकता अनुसार	संरक्षण क्षेत्र	अन्य विषयक्षेत्र सरोकारवाला संघसंस्था तथा निकाय	उद्धार कार्य सकिएपछि
११.	घाइते बालबालिका तथा विशेष आवश्यकता भएका समूहका लागि स्वास्थ्य सहयोग गर्नका लागि स्वास्थ्य क्षेत्रसँग समन्वय गर्ने, उपचार शिविर स्थापनाको लागि समन्वय गर्ने, ३ वर्षसम्मका बालबालिकाको लागि सुरक्षित स्थान तयार गर्ने,	आवश्यकता अनुसार	सुरक्षा तथा संरक्षण क्षेत्र	स्वास्थ्य क्षेत्र सुरक्षा निकाय महिला समूह युवा क्लव	उद्धार कार्य सकिएपछि
१२.	भेदभाव, दुर्व्यवहार, हिंसा र शोषणका घटना अनुगमन पहिचान, अभिलेखीकरण तथा सहयोग गरी निगरानी समूह गठन गर्ने,	१ निगरानी समूह	संरक्षण क्षेत्र	सुरक्षा निकाय महिला समूह सरोकारवाला संघसंस्था	नियमितरूपमा
१३.	लैङ्गिक हिंसा र यौन दुर्व्यवहारमा परेका महिला तथा किशोरीहरूलाई मनोपरामर्श सेवा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाउने	आवश्यकता अनुसार	संरक्षण क्षेत्र	स्वास्थ्य संस्था सरोकारवाला संस्था तथा निकाय	नियमितरूपमा
१४.	लैङ्गिक हिंसा र यौन दुर्व्यवहारमा परेका महिला तथा किशोरीहरू र बालबालिकाहरूलाई कानूनी उपचारका लागि आवश्यक कार्य गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	संरक्षण क्षेत्र	सुरक्षा निकाय सरोकारवाला संघसंस्था	नियमितरूपमा
१५.	महिला तथा किशोरीहरूको समूह निर्माण गरी संरक्षण र सुरक्षाका गतिविधिहरू सञ्चालन गर्ने ।	१ समूह	संरक्षण क्षेत्र	सुरक्षा निकाय सरोकारवाला संघसंस्था	नियमितरूपमा

१६.	समस्यामा परेकालाई कानुनी सहयोग तथा परामर्श सेवा दिने, प्रभावित व्यक्तिहरूलाई अधिकार र कर्तव्यबारे सचेतना दिने,	आवश्यकता अनुसार	संरक्षण क्षेत्र	सुरक्षा निकाय कानुन व्यवसायी सञ्चार माध्यम	नियमितरूपमा
१७.	सहयोगी निकाय तथा सुरक्षाकर्मीलाई आचार संहिताबारे सचेतना गराउने,	१ पटक	संरक्षण क्षेत्र	सुरक्षा निकाय कानुन व्यवसायी	नियमितरूपमा
१८.	गर्भवती र सुत्केरीको लागि विशेष कपडा वितरण गर्ने,	आवश्यकता अनुसार	संरक्षण क्षेत्र	महिला समूह रेडक्रस गैससहरु	उद्धार कार्य सकिएपछि
१९.	प्रभावित क्षेत्रको सुरक्षाका लागि वडासंग समन्वय गरी सुरक्षा समिति गठन गर्ने र परिचालन गर्ने ।	१ समिति	संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्र	वडा समिति महिला समूह गैससहरु	आवश्यकतानुसार
२०.	प्रभावित क्षेत्रमा हिंसा लुटपाटका घटना हुन नदिन आवश्यक सुरक्षा व्यवस्था मिलाउने ।	आवश्यकता अनुसार	संरक्षण क्षेत्र	वडा समिति सुरक्षा निकाय युवा क्लव	आवश्यकतानुसार
२१.	विगतमा भएका घटनाहरूको विश्लेषण गरी सतर्कताका साथ कार्य गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	संरक्षण क्षेत्र		आवश्यकतानुसार
२२.	प्रतिवेदन तयार गरी अन्य क्षेत्रसँग सिकाइ आदानप्रदान गर्ने ।	२ पटक	संरक्षण क्षेत्र		नियमितरूपमा

४.२.७ आपतकालीन शिक्षा क्षेत्र

विषयगत क्षेत्र (Cluster) को नेतृत्व गर्ने निकाय र सदस्यहरू

क्रसं	निकाय तथा संस्था	नाम	पद	फोन मोबाइल
१.	गाउँपालिका शिक्षा विकास शाखा	सूर्य प्रसाद न्यौपाने	शाखा प्रमुख	९८४२६६०९४९
२.	विद्यालय व्यवस्थापन समिति	लेखनाथ खतिवडा	अध्यक्ष	९८४२७६१४८१
३.	शिक्षक अभिभावक संघ	जय कुमार तामाङ	अध्यक्ष	९८२८०६६१७२
४.	प्रधानाध्यापक	वद्री कार्की	प्रधानाध्यापक	९८५२६८३८५५
५.	बाल क्लव संजाल	रञ्जना वस्नेत	प्रतिनिधि	
६.	प्याक्सन	वदी राई	अध्यक्ष	९८१४९११७५०
७.	एन प्याक्सन	हजेन्द्र वस्नेत	प्रतिनिधि	९८२४९९०५३१
८.	शिक्षा क्षेत्रमा काम गर्ने गैसस कारितास	सीता भट्टराई	सामाजिक परिचालक	९८०१३५७९२९

आपतकालीन शिक्षा क्षेत्रको क्षेत्रगत उद्देश्यः

- विपद् प्रभावित तथा विस्थापित विद्यार्थी र अस्थायी आवासको रूपमा उपयोग भएका विद्यालयमा अध्ययनरत विद्यार्थीको नियमित अध्ययन वा पठनपाठन गर्न पाउने अधिकारको प्रत्याभूति गर्दै आपतकालीन समयको लागि शिक्षा प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाउनु तथा आवश्यक सहयोग उपलब्ध गराउने ।
- विपद्को कारण विद्यालय तीन दिनभन्दा बढी बन्द भएमा विद्यार्थीहरूलाई आपतकालीन शिक्षाको व्यवस्था गर्ने ।
- विपद्को कारण विद्यार्थीको पठनपाठनका शैक्षिक सामग्री हराए वा क्षति पुऱ्याएमा सोको व्यवस्था गर्ने र विद्यालयको शिक्षण सामग्रीहरू नष्ट भएमा पुनः व्यवस्था गर्ने जिम्मेवारी निर्वाह गर्ने ।
- धेरै समय विद्यालय बन्द हुने भएमा बैकल्पिक शिक्षाको व्यवस्था गर्ने ।

आपतकालीन शिक्षा क्षेत्रको प्रतिकार्यको लागि पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	नेतृत्व	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समय	अवश्यक बजेट रू हजारमा
१	शिक्षा क्षेत्रको बैठक गरी शैक्षिक क्षेत्रको विश्लेषण गर्ने । आपतकालीन शैक्षिक कार्यदल गठन गर्ने ।	शिक्षा क्षेत्र	गाउँपालिका विद्यालयहरू	शैक्षिक सत्रको शुरुमा	संस्थागत पहल (खर्च नलाग्ने)
२	जोखिमपूर्ण क्षेत्रका विद्यालय, मदरसा, इसिडी तथा विद्यार्थी र शिक्षकको तथ्याङ्क सङ्कलन र विश्लेषण गर्ने । वडा स्तरमा तथ्याङ्कमा निम्न कुराहरू समेट्ने • आधारभूत विद्यालय र विद्यार्थी संख्या, • माध्यमिक विद्यालय र विद्यार्थी संख्या, • उच्च मावि र विद्यार्थी संख्या, • विद्यालयको भवनको अवस्था यसमा कच्ची, पक्की, इटा ढुंगा माटोको के हो खुल्ने गरी । • शौचायय संख्या र खानेपानीको प्रवन्ध र उपलब्धता • विद्यालयमा बालमैत्री, अपाङ्गतामैत्री, किशोरीमैत्री भए नभएको • विद्यालयमा हेण्डवासिड स्टेसन र यसको प्रयोग • मोवाइल, टिभि र रेडियोको पहुँच नभएका बालबालिकाको संख्या • विद्यालयमा आउँदाजाँदा बाटोको, खोलाको जोखिमको अवस्था . विद्यालय भवन आफै ढुवान र कटानको जोखिमको अवस्था • विद्यालय परिशरभित्र अन्य जोखिमको अवस्था	शिक्षा क्षेत्र	गाउँपालिका विद्यालयहरू	शैक्षिक सत्रको शुरुमा	संस्थागत पहल (खर्च नलाग्ने)

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरु	नेतृत्व	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समय	अवश्यक बजेट रू हजारमा
३	प्रभावित विद्यार्थीको लागि आवश्यक पर्ने शैक्षिक सामग्रीको पूर्वतयारी गर्ने ।	शिक्षा क्षेत्र	समितिका सदस्यहरु र विद्यालयहरु	शैक्षिक सत्रको शुरुमा	संस्थागत पहल
४	आपत्कालीन समयमा शिक्षाका विषयमा शिक्षकहरुलाई तालिम दिने,	शिक्षा क्षेत्र	समितिका सदस्यहरु र विद्यालयहरु	शैक्षिक सत्रको शुरुमा	१००
५	अस्थायी सिकाई केन्द्र (Temporary Learning Center) बनाउन आवश्यक सामग्रीहरुको पूर्वतयारी गर्ने । जस्तै: बाढीको हकमा बस्नको लागि म्याट, त्रिपाल, हवाइटबोर्ड तथा स्टेशनरीहरु । महामारीको हकमा चकटी, मास्क, हेण्डवास स्टेशन तथा एण्टिसेप्टिक साबुन, वाइटबोर्ड, आवश्यक मात्रामा । जोखिम क्षेत्रमा अवस्थित विद्यालयका विद्यार्थी संख्याको आधारमा २००० विद्यार्थीको लागि ।	शिक्षा क्षेत्र	गाउँपालिका विद्यालयहरु, ब्यापार संगठन, गैसस	शैक्षिक सत्रको शुरुमा	३००
६	सबै विद्यालयहरुमा विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा पूर्वतयारीका सम्बन्धमा विद्यालय स्तरीय अभिमुखीकरण कार्यक्रम गरी विद्यालयका विद्यार्थी, शिक्षक, विद्यालय व्यवस्थापन समितिलाई सचेत गराइ तयारी अवस्थामा राख्ने ।	शिक्षा क्षेत्र	गाउँपालिका विद्यालयहरु	मनसुन पूर्व	संस्थागत पहल (खर्च नलाग्ने)
७	सबै विद्यालयहरुमा कम्तीमा एक सेट प्राथमिक उपचार सामग्री सहित कम्तीमा २ जना प्राथमिक उपचार तालिम प्राप्त जनशक्ति तयार गर्ने ।	शिक्षा क्षेत्र	गाउँपालिका विद्यालयहरु, गैसस	शैक्षिक सत्रको शुरुमा	१७५
८	विद्यालयले प्रत्येक विद्यार्थी र अभिभावकहरुको सम्पर्क विवरण वा फोन नम्बर सहितको सूची तयार र अद्यावधिक गर्ने ।	शिक्षा क्षेत्र	विद्यालयहरु	शैक्षिक सत्रको शुरुमा	संस्थागत पहल (खर्च नलाग्ने)
९	आपत्कालीन प्रतिकार्यका समयमा उपयोग गर्न सक्नेगरी विपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना गर्ने	शिक्षा क्षेत्र	गाउँपालिका विद्यालयहरु	मनसुन पूर्व	संस्थागत पहल (खर्च नलाग्ने)
१०	बृहत् विद्यालय सुरक्षा सम्पर्क शिक्षक र लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्पर्क शिक्षकको व्यवस्था गरी जिम्मेवारी तोक्ने ।	शिक्षा क्षेत्र	गाउँपालिका विद्यालयहरु	शैक्षिक सत्रको शुरुमा	संस्थागत पहल (खर्च नलाग्ने)
११	प्रधानाध्यापक, विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष, विद्यालय विपद् व्यवस्थापन समिति, बृहत् विद्यालय सुरक्षा र लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक	शिक्षा क्षेत्र	गाउँपालिका विद्यालयहरु	शैक्षिक सत्रको शुरुमा	संस्थागत पहल (खर्च नलाग्ने)

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	नेतृत्व	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समय	अवश्यक बजेट रू हजारमा
	समावेशी सम्पर्क शिक्षक, सूचना प्रविधि शिक्षकको सम्पर्क नम्बर सहितको सूची अद्यावधिक गरी राख्ने,				
१२	विद्यालयमा विद्यालय सुधार योजनाले निर्दिष्ट गरेका विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन र सुरक्षित विद्यालयका क्रियाकलाप सञ्चालन तथा योजनालाई अद्यावधिक गरी राख्ने	सम्बन्धित विद्यालय	शिक्षा क्षेत्र संघसंस्थाहरू	नियमित	५००
१३	विद्यालय सुधार योजना तयार गर्दा विपद्का विषयहरूलाई अनिवार्य समावेश गर्ने ।	सम्बन्धित विद्यालय	शिक्षा क्षेत्र संघसंस्थाहरू	नियमित	

आपत्कालीन प्रतिकार्य योजना

विपद्को समयमा आपत्कालीन शिक्षा कार्यदलले देहायअनुसार आपत्कालीन कार्य गर्ने निर्धारण गरिएको छः

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	परिमाण	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१.	कार्यदलको बैठक गरी प्रभावित स्थानीय तहका शैक्षिक क्षेत्रको लेखाजोखा र जिम्मेवारी पुनरावलोकन गर्ने ।	शुरुमा १ पटक	शिक्षा क्षेत्र	गैससहरू शिक्षण संस्थाहरू	विपद् पछि तत्कालै
२.	शिक्षासम्बन्धी द्रुत लेखाजोखा (Initial Rapid Assessment) गर्ने ।	१ पटक	शिक्षा क्षेत्र	गैससहरू शिक्षण संस्थाहरू	विपद् पछि तत्कालै
३.	तथ्याङ्क सङ्कलन, समायोजन विश्लेषण र प्रतिवेदन तयारी र आदान-प्रदान गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	शिक्षा क्षेत्र	गैससहरू	विपद् पछि तत्कालै
४.	शिक्षा क्षेत्रको बैठकबाट क्रियाकलाप नं. ३ को प्रतिवेदनमाथि छलफल गर्ने र निष्कर्ष निकाल्ने ।	आवश्यकता अनुसार	शिक्षा क्षेत्र	शिक्षण संस्थाहरू	तीनदिन भित्र
५.	शैक्षिक गतिविधि सञ्चालन गर्न सुरक्षित स्थानको पहिचान गर्ने ।	१ पटक	शिक्षा क्षेत्र	गैससहरू	तीनदिन पछि
६.	विशेष संरक्षणको आधारमा ३ देखि ५ वर्ष उमेर समूहका बालबालिकाको लागि सुरक्षित स्थानमा शैक्षिक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	शिक्षा क्षेत्र	शिक्षण संस्थाहरू	विपद् रोकिएको तीनदिन पछि
७.	विद्यार्थीहरूलाई मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने ।	आवश्यकता अनुसार	शिक्षा क्षेत्र	मनोविमर्शकर्ता	आवश्यकतानुसार
८.	विद्यालयहरूमा अतिरिक्त क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरी विपद्का विषयहरू जानकारी गराउने ।	आवश्यकता अनुसार	शिक्षा क्षेत्र	गैससहरू शिक्षण संस्थाहरू	नियमितरूपमा
९.	आवश्यकता अनुसार अस्थायी सिकाइ केन्द्र (Temporary Learning Center) निर्माण गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	शिक्षा क्षेत्र	गैससहरू शिक्षण संस्थाहरू	विपद् रोकिएको तीनदिन पछि

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	परिमाण	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१०.	जाडोको समयमा बालबालिकाहरूलाई न्यानो कपडा वितरण गर्ने	कम्तिमा १ पटक	शिक्षा क्षेत्र	गैससहर शिक्षण संस्थाहरू	शीतलहर बढ्न थालेपछि
११.	विपद प्रभावित विद्यालयहरूलाई विद्यालय कीटको (school kit) व्यवस्थापन गर्ने	कम्तिमा १ पटक	शिक्षा क्षेत्र	गैससहर शिक्षण संस्थाहरू	विद्यालय खुलेपछि
१२.	- विद्यार्थीहरूलाई पाठ्यपुस्तक सन्दर्भ सामग्रीहरू स्टेशनरी उपलब्ध गराउने - शैक्षिक सामग्री पोसाक-सर्ट, पेन्ट, स्कट वितरण गर्ने - वसाइ व्यवस्थापनका लागि फर्निचरको प्रबन्ध गर्ने - विद्यालय शैक्षिक सामग्री व्यवस्था गर्ने - खेलकुद सामग्रीको व्यवस्था गर्ने - खानेपानी सरसफाइको लागि पानी र लैङ्गिक तथा अपाङ्गता मैत्री शौचालयको व्यवस्था गर्ने ।	कम्तिमा १ पटक	शिक्षा क्षेत्र	गैससहर शिक्षण संस्थाहरू	विपद् पश्चात आवश्यकतानुसार
१३.	प्रतिवेदन तयार गरी सरोकारवाला निकायमा प्रेषण गर्ने ।	२ पटक	शिक्षा क्षेत्र	गैससहर शिक्षण संस्थाहरू	विपद् पश्चात

४.२.८ शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र

विषयगत क्षेत्र (Cluster) को नेतृत्व गर्ने निकाय र सदस्यहरू

क्रसं	निकाय तथा संस्था	नाम	पद	फोन मोवाइल
१.	योजना तथा प्राविधिक शाखा	सागर यादव	शाखा प्रमुख	९८४९९८२९०९
२.	स्वास्थ्य शाखा	ईन्द्र प्रसाद अर्याल	शाखा प्रमुख	९८४२७५७९४९
३.	शिक्षा शाखा	सूर्य प्रसाद न्यौपाने	शाखा प्रमुख	९८४२६६०९४९
४.	कृषि शाखा	महेन्द्र बोहोरा	शाखा प्रमुख	९८६९३९९६८६
५.	निर्माण व्यवसायी संघ	विनय श्रेष्ठ	प्रतिनिधी	९८५२६७६३३०
६.	उद्योग वाणिज्य संघ	उमानाथ भण्डारी	प्रतिनिधी	९८५२६७०६३९
७.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	प्रमोद दाहाल	प्रतिनिधि	

शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्रको क्षेत्रगत उद्देश्य

- विपद्को कारण अवरुद्ध हुन पुगेका अत्यावश्यक सेवाहरू तत्काल सुचारु गर्ने ।
- त्यस्ता सेवाप्रदायक निकायका कार्यालयहरूमा क्षति पुगेमा बैकल्पिक व्यवस्था गर्ने ।
- सामाजिक, आर्थिक पुर्वाधार र अवस्थालाई चलायमान बनाई जनजीवनलाई सामान्य बनाउने ।
- विपदमा परी नष्ट भएका जीविकोपार्जनका श्रोतहरूको पुनर्स्थापनाका कार्यलाई निरन्तरता दिने ।

आपतकालीन शिक्षा क्षेत्रको प्रतिकार्यको लागि पूर्वतयारी योजना

क्र.सं.	सामान्य पूर्वतयारीका कार्यहरू	नेतृत्व	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समय	अवश्यक बजेट रू हजारमा
१	शिघ्र पुनर्लाभ विषय क्षेत्रको समन्वय बैठक बस्ने । सम्भावित विपदको पूर्वानुमानको तथ्याङ्क समग्र व्यवस्थापन तथा खोज उद्धार विषयगत क्षेत्रबाट लिने र सम्भावित विपदको पुनर्लाभको बारेमा छलफल गर्ने ।	शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र	वडा कार्यालय, राजनैतिक दल, कृषि विकास शाखा, उद्योग बाणिज्य संघ,	मनसुन पूर्व वर्षमा २ पटक	संस्थागत पहल (खर्च नलाग्ने)
२	सम्भावित क्षतिको अनुमान गरिएको स्थानहरूमा भ्रमण गर्ने र यसको क्षति न्यूनीकरणको लागि आवश्यक योजनाहरू निर्माण गर्ने ।	शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र	वडा कार्यालय, कृषि विकास शाखा, उद्योग बाणिज्य संघ, स्थानीय राजनैतिक दल,	मनसुन पूर्व वर्षमा २ पटक	संस्थागत पहल (खर्च नलाग्ने)
३	सर्भेक्षण टोली निर्माण गर्ने र सर्वेक्षण टोलीमा समावेश हुने व्यक्तिलाई तयारी अवस्थामा रहन अनुरोध गर्ने ।	शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र	वडा कार्यालय, कृषि विकास शाखा, स्थानीय राजनैतिक दल,	मनसुन पूर्व वर्षमा २ पटक	संस्थागत पहल (खर्च नलाग्ने)
४	गाउँपालिका र यस क्षेत्रमा रहेका अन्य निकाय तथा नीजि क्षेत्रसंग रहेका हेभी इक्विपमेण्ट तथा अन्य पूर्वाधार निर्माण र व्यवस्थापन सम्बन्धि साधनहरूलाई व्यवस्थित गरी राख्ने । जस्तै: डोजर, एक्साभेटर, टिपर, बाटामा ढलेका रूख काट्ने र पन्छाउने यन्त्र तथा उपकरण, विद्युत तथा सञ्चार क्षेत्रमा कार्यरत मानव संसाधन एवं उपकरण आदि	शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र	समितिका सदस्यहरू र सम्बन्धित निकायहरू	मनसुन पूर्व र अन्य विपद्का अघि वा वर्षमा २ पटक	संस्थागत पहल (खर्च नलाग्ने)
५	नगर क्षेत्रको पूर्वाधार विकासमा विपद प्रभाव विश्लेषण नीति निर्माण र कार्यान्वयनको लागि नेतृत्व लिने ।	शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र	वडा कार्यालय, कृषि विकास शाखा, उद्योग बाणिज्य संघ, स्थानीय राजनैतिक दल,	मनसुन पूर्व	१०० जोड कोषको रूपमा

आपत्कालीन प्रतिकार्य योजना

यस क्षेत्रले आपत्कालीन समयमा देहायअनुसार कार्य गर्नेछ

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	परिमाण	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
१.	घटनाको विस्तृत विवरणको जानकारी लिने दिने	शुरुमा १ पटक	शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र	गाउँपालिका सबै सदस्यहरू	विपद् पछि तत्कालै
२.	सम्पर्क व्यक्तिहरूलाई सूचना सङ्कलनका लागि निर्देशन गर्ने	आवश्यकता अनुसार	शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र	गाउँपालिका सबै सदस्यहरू	विपद् पछि तत्कालै

क्रसं	प्रतिकार्य सम्बन्धी कार्य	परिमाण	जिम्मेवारी	सहयोगी निकाय तथा संस्था	समयावधि
३.	तत्काल अवरुद्ध भएका अत्यावश्यक सेवाहरू सुचारु गर्न आफु मातहतका सम्बन्धित निकायहरूलाई परिचालन गर्ने	आवश्यकता अनुसार	शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र	गाउँपालिका सम्बन्धित कार्यालय	विपद् पछि तत्कालै
४.	प्राविधिक टोलीलाई स्थलगत अध्ययनका लागि प्रभावित स्थानमा परिचालन गर्ने।	आवश्यकता अनुसार	शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र	प्राविधिक विज्ञ	विपद् पछि दोस्रो दिन देखि
५.	स्रोत साधनको आंकलन गर्ने (आवश्यकता, लेखाजोखा र खाडल पहिचान गर्ने) र समन्वय, स्रोत पहिचान र शिघ्र पुनर्लाभको कार्य योजना बनाउने	१ पटक र आवश्यकता अनुसार	शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र	गाउँपालिका सबै सदस्यहरू	विपद् पछि दोस्रो दिन देखि
६.	सहज पहुँचका लागि अस्थायी रुपमा पुल, सडक तथा बाटो निर्माण गर्ने, ड्रेनिज सफा गर्ने । प्रकोपजन्य फोहोरको उचित प्रबन्ध मिलाउने वा नष्ट गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र	गाउँपालिका सबै सदस्यहरू	विपद् पछि दोस्रो दिन देखि
७.	अस्पताल, स्वास्थ्य केन्द्र, आन्तरिक रुपमा विस्थापितको शिविर, विद्यालय जस्ता क्षेत्रमा आधारभूत सेवा उपलब्ध गराउने ।	आवश्यकता अनुसार	शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र	गाउँपालिका स्वास्थ्य कार्यालय	विपद् पछि दोस्रो दिन देखि
८.	विषयगत बैठक र घटनाको विवरण संकलन गर्ने कार्य निरन्तर गर्ने (कार्य क्षेत्र पहिचान गरी कार्य गर्ने)	आवश्यकता अनुसार	शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र	गाउँपालिका सबै सदस्यहरू	पहिलो हप्ता
९.	मौजुदा अवस्थामा अस्पताल, विद्यालय, स्वास्थ्य सेवा प्रदायकका साथै सडक, पुल र अन्य क्षति भएका पूर्वाधारहरूको विस्तृत विवरण तयार गर्ने । आवासको लागि सहूलियत वा निशुल्क काठहरू उपलब्ध गराउने	१ पटक	शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र	स्वास्थ्य कार्यालय विद्यालयहरू प्राविधिकहरू	पहिलो हप्ता
१०.	शिक्षा, स्वास्थ्य, सञ्चार, यातायात, खानेपानी, विद्युत लगायतका सार्वजनिक सेवाहरू सुचारु गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र	प्राविधिक, क्लवहरू गैससहर	पहिलो हप्ता
११.	अस्थायी शिविरको स्थापना गर्ने र विस्थापितलाई सुरक्षित र खुला ठाउँमा लैजाने प्रबन्ध मिलाउने ।	आवश्यकता अनुसार	शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र	प्राविधिक, क्लवहरू गैससहर	पहिलो हप्ता
१२.	शीघ्र पुनर्लाभको लागि आवश्यक अध्ययन, लेखाजोखा तथा विश्लेषण गरी बसोबास र जीविकोपार्जन जस्ता प्रमुख क्षेत्रको विकासका कार्यलाई अघि बढाउने गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र	प्राविधिक, क्लवहरू, गैससहर	पहिलो हप्ता
१३.	उपलब्ध बजेटको आधारमा पूर्वाधारहरू निर्माण प्रक्रियालाई प्रारम्भ गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र	प्राविधिक, गैससहर	दोस्रो महिना देखि
१४.	विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्यका लागि विषयगत आकस्मिक योजना समय सापेक्ष परिमार्जन गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र	गाउँपालिका सबै सदस्यहरू	दोस्रो महिना देखि
१५.	सबै प्रमुख परियोजनाहरूमा वातावरणीय प्रभाव लेखाजोखा (Initial Environmental and Impact Assessment) तथा विपद् प्रभावको लेखाजोखा (Disaster Impact Assessment) गर्ने ।	आवश्यकता अनुसार	शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र	गाउँपालिका सबै सदस्यहरू	दोस्रो महिना देखि

खण्ड : पाँच

विषयगत क्षेत्रहरूको प्रतिकार्य योजना

यस खण्डमा उदाहरणका लागि बाढीको प्रतिकार्य योजना तयार गरिएको छ । अन्य प्रकारका विपद्हरूमा यसै बमोजिमका प्रकृयाहरू अवलम्बन गर्नु पर्ने हुन्छ ।

५.२ बाढी

वडास्तरीय छलफलबाट प्राप्त तथ्याङ्क अनुसार कमल गाउँपालिकामा विगत १० वर्षको क्षतिको विश्लेषण गर्दा बाढीबाट मात्र १०२८ परिवार प्रभावित भएको अवस्था छ । वडा स्तरीय छलफलबाट प्राप्त तथ्याङ्कको आधारमा वार्षिक १,००० घर परिवार बाढीबाट प्रभावित हुन सक्ने पूर्वानुमान गरिएको छ । जसको कारण ४, ५०० जनसंख्या बाढीको कारण वार्षिक रूपमा प्रभावित हुन सक्ने अनुमान गरिएको छ ।

बाढीजन्य विपद्को प्रतिकार्य योजना

समयावधि	सञ्चालन गर्ने क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी
० देखि २४ घण्टा भित्र	बाढीको विपद्को घटनाबारे अग्रिम जानकारी लिएर जानकारी पाउने वित्तिकै तल्लो तटीय क्षेत्रका वस्तीहरूमा सतर्क रहन र वस्तीबाट सुरक्षित स्थानतिर जानको लागि खबर गर्ने । वस्तीमा भागदौड हुँदा पर्नसक्ने सुरक्षा समस्या प्राथमिकताका साथ सम्बोधन गर्न सुरक्षा संयन्त्र प्रभावित क्षेत्रमा खटाउने ।	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र
	बाढी पछि तत्काल उक्त स्थानमा खोज तथा उद्धार टोली, प्राथमिक उपचार टोली र तथ्याङ्क संकलनका लागि द्रुत सर्वेक्षण टोली खटाउने ।	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र
	प्राथमिक उपचार, खोज उद्धार तथा सूचना व्यवस्थापन विषयगत क्षेत्रले घटनास्थलमा नै संयुक्त क्याम्प निर्माण गरी खोज उद्धार, प्राथमिक उपचार तथा प्रभावितहरूको तथ्याङ्क संकलनको काम गर्ने । उद्धार गरिएकाहरूलाई प्राथमिक उपचार गरी घाइतेको अवस्था हेरी आवश्यकताअनुसार अस्पताल लैजाने र उपचारका लागि अस्पताल वा स्वास्थ्य केन्द्रसंग समन्वय गर्ने ।	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र
	बाढीको विपद्को घटना लगत्तै नगर क्षेत्रमा भएको अस्पतालहरूमा आपतकालीन सेवा सञ्चालनको व्यवस्था मिलाउने । इमरजेन्सी सेवा र वेड व्यवस्थापनको सुनिश्चित गर्ने ।	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र स्वास्थ्य तथा पोषण
	स्वयमसेवकहरू परिचालन गरी बाढी क्षेत्रबाट प्रभावितहरूलाई तोकिएको सुरक्षित स्थान तिर जानको लागि माइकिड गर्न लगाउने । महिला बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई सुरक्षित स्थानसम्म लैजानको लागि सहयोग गर्ने ।	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्र
	विस्थापितहरूलाई अस्थायी वासस्थानको लागि तोकिएको स्थानमा सूचना डेक्स स्थापना गर्ने र तथ्याङ्क लिने । सोही अनुसार तत्कालीन आवासको व्यवस्थापनको लागि आवास तथा गैर खाद्य क्षेत्रलाई जिम्मा लगाउने ।	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र आपतकालीन आश्रय तथा गैरखाद्य सामग्री

समयावधि	सञ्चालन गर्ने क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी
	सूचना डेक्समा सूचीकृत विस्थापीतहरूको लागि अस्थायी आवास व्यवस्थापन गर्ने ।	आश्रय तथा गैरखाद्य सामग्री क्षेत्र
	पहिलो दिनको सूचनालाई उपयुक्त माध्यमबाट सबै सरोकारवालाहरूलाई सम्प्रेषण गर्ने ।	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र
	सूचना व्यवस्थापन, खोज तथा उद्धार, आवास तथा राहत, स्वास्थ्य तथा पोषण विषयगत क्षेत्र, स्वयम सेवक र अन्य विकास साझेदारहरू बीच पहिलो दिनको वेलुकी ४ बजे समीक्षा बैठक बस्ने र निम्न विषयमा सूचना तयार गर्ने - मानवीय मृत्यु, घाइते, हराएको संख्या - चौपयाको क्षति, धनसम्पत्तीको क्षति - घरको क्षति, पूर्ण क्षति, आंशिक क्षति - विस्थापित संख्या जसमा महिला, सुत्केरी, गर्भवती, अपाङ्ग, एकल महिला र बालबालिकाको संख्या - अस्थायी आवासको व्यवस्थापन गरिएको स्थानमा रहेका परिवारको संख्या	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार, स्वास्थ्य तथा पोषण संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्र आपतकालीन आश्रय तथा गैरखाद्य सामग्री स्वयमसेवकहरू
	पशु चौपयाहरूलाई तोकीएको सुरक्षित स्थानमा लैजानको लागि विस्थापीत समुदायलाई सूचित गर्दै स्वयम सेवकहरू परिचालन गर्ने	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार खाद्य तथा कृषि क्षेत्र
	सूचना टोलीको रेकर्ड अनुसार हरेक शिविरमा खानाको व्यवस्थापन गर्ने, प्रभावितहरूको लागि खानाको प्रवन्ध गरिएको कुरा सबैले बुझ्ने गरी माइकिङ गर्ने । यो निरन्तर ३ दिनसम्म सञ्चालन गर्ने ।	आपतकालीन आश्रय तथा गैरखाद्य सामग्री क्षेत्र ।
२४ देखि ७२ घण्टा भित्र	खोज उद्धार, प्राथमिक उपचारको काम निरन्तर गर्ने ।	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार, स्वास्थ्य तथा पोषण
	अस्थायी शिविर निर्माण संगै प्रभावित समुदायको सहभागितामा रिफरल र रिपोर्टिङ संयन्त्र (Referral and reporting mechanism) गठन गर्ने । र यहि संयन्त्र मार्फत प्रभावितहरूको पहिचान गर्ने, क्याम्पमा हिंसा दुर्व्यवहार, चोरी, डकैती आदि हुन नदिनको लागि स्थानीय व्यवस्थापनमा परिचालन गर्ने । यो संयन्त्रमा विज्ञता भएका महिला र पुरुषको सहभागिता हुने गरी गठन गर्ने ।	संरक्षण तथा सुरक्षा समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार स्वास्थ्य तथा पोषण
	समितिको अगुवाई र सम्वन्धित वडा प्रतिनिधिहरूको उपस्थितिमा विपद्ग्रस्त क्षेत्रमा भएको मानवीय क्षति, आर्थिक नोक्सानी तथा विस्थापीतहरूको यथार्थ अवस्था विश्लेषणका लागि आवश्यकता अनुसार प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा सुरुवात गर्ने ।	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार स्वास्थ्य तथा पोषण संरक्षण तथा सुरक्षा शिघ्र पुनर्लाभ
	सूचना टोलीको अभिलेखको आधारमा तत्काल गैरखाद्य सामग्री वितरण गर्नको लागि अनुरोध गर्ने ।	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र

समयावधि	सञ्चालन गर्ने क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी
	पालिकाले सूचना तथा सर्वेक्षण टोलीको अभिलेख र प्रतिवेदनका आधारमा एकीन गरेको सूची अनुसार आवास व्यवस्थापनमा महिलामैत्री, अपाङ्गतामैत्री निर्माणमा ध्यान दिने र सुत्केरी, गर्भवती, विरामीहरूको लागि पोषिलो खानेकुरा वितरण गर्ने ।	स्वास्थ्य तथा पोषण संरक्षण तथा सुरक्षा खानेपानी तथा वातावरण स्वच्छता प्रवर्द्धन ।
	वडास्तरीय विपद् व्यवस्थापन समिति र स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको आपत्कालिन बैठक बस्ने र विस्तृत विवरण लिने र सोहि अनुसारको राहत वितरणको प्रकृया अगाडी वढाउन निर्णय गर्ने	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र
	अस्थायी आवास क्षेत्रमा अस्थायी पिउने पानी, महिलामैत्री शौचालय र स्नान घरहरू निर्माण गर्ने	खानेपानी तथा वातावरण स्वच्छता प्रवर्द्धन । संरक्षण तथा सुरक्षा
	क्षति तथा नोक्सानीको प्रारम्भिक विवरण तयार गरी गाउँपालिका, सुरक्षा निकाय, जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति आदिमा प्रतिवेदन पठाउने	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार
	शव व्यवस्थापन कार्यविधि अनुसारका प्रकृया पुरा गरी मृतकका शवको अन्त्येष्टीको लागि आवश्यक कार्य आरम्भ गर्ने	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र
	आवश्यकता अनुसार मनोसामाजिक परामर्श सेवा उपलब्ध गराउने ।	सुरक्षा तथा संरक्षण
	चौपयाहरूका लागि पराल र पानीको जोहो गरिदिने	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र
	क्लष्टरहरू बीचमा नियमित बैठक दैनिक रूपमा आयोजना गर्ने ।	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र
७२ घण्टा देखि १ हप्ता सम्म	खोज तथा उद्धार कार्यलाई निरन्तरता दिने	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार स्वास्थ्य तथा पोषण
	सनाखत भएका शवहरूलाई आवश्यकता अनुसार र नियमानुसार व्यवस्थापन गर्ने	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र
	७ दिनका लागि थप खाद्यान्न तथा राहतको लागि जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, रेडक्रस, प्रदेश सरकार तथा अन्य गैरसरकारी सामाजिक संस्थाहरूसंग समन्वय गरी वितरण गर्ने ।	सबै विषयगत क्षेत्र
	विस्तृत अध्ययनको आधारमा विस्थापितहरूलाई आवश्यकता अनुसार न्युनतम लत्ताकपडा तथा एक हप्ताको लागि आधारभूत राहत सामग्री वितरण गर्ने । महिला, सुत्केरी, गर्भवतीहरूलाई डिग्नीटी किट र पोषण किट वितरण गर्ने ।	आपतकालीन आश्रय तथा गैरखाद्य सामग्री स्वास्थ्य तथा पोषण संरक्षण तथा सुरक्षा
	विपद्ग्रस्त क्षेत्रमा आपराधिक गतिविधि नियन्त्रण गर्न आवश्यक सुरक्षा व्यवस्थालाई निरन्तरता दिने ।	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार संरक्षण तथा सुरक्षा
	थप सहयोगका लागि प्रदेश सरकार र संघीय सरकारमा अनुरोध गरी व्यवस्था गर्ने । सूचना तथा लेखाजोखा क्षेत्रले विस्थापितहरूको आधिकारीक सूचना तयार र वितरणको जिम्मेवारी लिने ।	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र

समयावधि	सञ्चालन गर्ने क्रियाकलाप	मुख्य जिम्मेवारी
	एकिन गरिएको सूचना तथा तथ्याङ्कका आधारमा विस्थापितहरूको लागि पुनर्लाभिको योजना निर्माणको थालनी गर्ने । पुनर्लाभिका लागि सबै विषयगत क्षेत्र र सरोकारवालाहरूसंग समन्वय गरी अल्पकालिन, मध्यमकालिन र दीर्घकालिन योजनाहरू निर्माण गर्ने ।	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको नेतृत्वमा सम्पूर्ण विषयगत क्षेत्र
	पालिकामा तोकिएको शाखाबाट क्षति तथा नोक्सानीको विवरण दैनिक रूपमा जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति, प्रदेश तथा संघमा दैनिक रूपमा पठाउने ।	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र
	आवश्यकतानुसार शिघ्रातिशिघ्र सञ्चार माध्यम र जिल्ला आपतकालीन कार्यसंचालन केन्द्र (DEOC) र प्रदेश आपतकालीन कार्य संचालन केन्द्र (PEOC) मा प्रत्येक दिन सूचना तथा समाचार उपलब्ध गराउने ।	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र
१ हप्ता देखि १५ दिन भित्र	विभिन्न निकाय, संघसंस्थाहरूबाट आएका राहत सामग्री र सहयोग संकलन गरी क्षतिको विवरण अनुसार आवश्यकताको आधारमा, आवश्यक स्थानमा परिचालन गर्ने। यसको लागि एकद्वार प्रणाली (One Door System) अवलम्बन गर्ने ।	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र
	अल्पकालिन आवासको व्यवस्था गरी पुनर्स्थापन गर्ने ।	आपतकालीन आश्रयस्थल तथा गैर खाद्य सामग्री
	आपराधिक गतिविधि नियन्त्रण गर्न आवश्यक सुरक्षा व्यवस्था गर्ने ।	संरक्षण तथा सुरक्षा
	खोज, उद्धार, राहत, उपचार, सरसफाई, संरक्षणका कार्यहरूलाई निरन्तरता दिने	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार खानेपानी तथा वातावरण स्वच्छता प्रवर्द्धन ।
१५ दिन देखि १ महिना भित्र	विस्थापितहरूको पुनर्स्थापनको लागि आपतकालीन आश्रय तथा गैर खाद्य क्षेत्रको योजना अनुसार नीतिगत निर्णय गर्ने र कार्यान्वयन गर्ने ।	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति
	अस्थायी आवास क्षेत्र रहेको क्याम्पमा महिला सुरक्षा क्षेत्र (Women safe space) कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने ।	संरक्षण तथा सुरक्षा स्वास्थ्य तथा पोषण
	क्षति तथा नोक्सानी भएका भौतिक संरचना तथा पुर्वाधारहरूको पुनर्निर्माणका लागि आवश्यक दीर्घकालिन योजना बनाउने	शिघ्र पुनर्लाभ
	प्रदेश सरकार तथा संघीय सरकारबाट प्राप्त आर्थिक तथा भौतिक सहयोग मानवीय सिद्धान्त अनुसार आवश्यकताका आधारमा विपद् प्रभावितहरूलाई उपलब्ध गराउने ।	आपतकालीन आश्रय तथा गैरखाद्य सामग्री
	खोज, उद्धार, राहत, उपचार, सरसफाई तथा संरक्षणका कार्यहरूलाई निरन्तरता दिने ।	आपतकालीन आश्रय तथा गैरखाद्य सामग्री . संरक्षण तथा सुरक्षा
	विपद्बाट भएको क्षतिको क्षतिपूर्तिका लागि सम्बन्धित निकायमा पहल गर्ने ।	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र
	कुनै कारणबस खोला थुनिएको रहेछ भने सो हटाउने र पानीको बहावलाई सहजता प्रदान गर्ने ।	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र

खण्ड : छ
आवश्यकताको लेखाजोखा

६.१ स्रोत साधनको वर्तमान अवस्था

बन्दोबस्तीका सामग्रीहरूको उपलब्धताको लेखाजोखा विषयक्षेत्रका आधारमा गरिएको छ। यस गाउँपालिकामा विपद्जन्य घटनाहरूमा सम्बन्धित विषयक्षेत्र अन्तर्गत उपलब्ध स्रोत साधन तथा सामग्रीहरूको विद्यमान अवस्था देहायबमोजिम रहेको छः

विषयक्षेत्र	स्रोत, साधन/उपकरण	संख्या वा परिमाण	भण्डारण स्थल/स्थान
समग्र व्यवस्थापन/सूचना खोज तथा उद्धार	दमकल (आवश्यक औजार सेट सहित)	अनुसूचीमा उल्लेख गरिएको छ	
	एक्सामेटर (जेसिवि)	अनुसूचीमा उल्लेख गरिएको छ	
	क्लाइम्बिङ डोरी	छैन	
	सेफिट हेलमेट	छैन	
	स्ट्रेचर	छैन	
	मेगा ह्याण्ड माइक	छैन	
	ईमर्जेन्सी टर्च लाईट	छैन	
	आगो निभाउने यन्त्र	छैन	
	साईरन	छैन	
	रवरको पञ्जा	छैन	
	श्रो व्याग	छैन	
	प्राथमिक उपचार किट	छैन	
खाद्यान्न तथा कृषि	किटनाशक विषादी	छैन	
	भ्याक्सिन (जुका र नाम्ले)	छैन	
	चामल	छैन	
	नुन, तेल प्याकेट	छैन	
स्वास्थ्य तथा पोषण	स्यानीटरी प्याड	छैन	
	इमेरजेन्सी किट	छैन	
	ह्याण्डवास तथा साबुन	छैन	
	पिपिई सेट/गाउन	छैन	
	सर्जिकल ग्लोब	छैन	

विषयक्षेत्र	स्रोत, साधन/उपकरण	संख्या वा परिमाण	भण्डारण स्थल/स्थान
	स्यानीटाईजर	छैन	
	क्लोरीन पाउडर	छैन	
	मेडिसिन	छैन	
	आर.एल. बोटल	छैन	
	प्राथमिक उपचार बाकस/किट	छैन	
खानेपानी, सरसरफाई तथा स्वच्छता	पियुष	छैन	
	एक्वा ट्याब	छैन	
	पि.ए.भाइल	छैन	
	पानी जाँचे किट	छैन	
	पाईप तथा फिटिङ्स	छैन	
	अस्थाई शौचालय किट	छैन	
आपतकालीन आश्रय तथा गैर खाद्य सामग्री	ईन्धनबाट चल्ने आरा/ह्याक्सो (Hacksaw)	छैन	
	खन्ती (गल)	२	
	गैति र वेल्चा सेट	१० सेट	
	एयर लिफ्ट ब्याग	छैन	
	त्रिपाल/टेन्ट	छैन	
	भाँडाकुँडा सेट	छैन	

६.२ विपद् प्रतिकार्यका लागि जनशक्तिको उपलब्धता

यस गाउँपालिकामा विपद्जन्य घटनामा सबै विषयक्षेत्रका सदस्यहरू र स्थानीय समुदायहरू प्रतिकार्यका लागि परिचालित हुनेछन्। पालिका क्षेत्रमा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धमा सबै जनप्रतिधिहरूलाई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी तालिम उपलब्ध गराइने छ। यस बाहेक नेपाल रेडक्रस सोसाइटी र गाउँपालिकाको समन्वयमा कार्यदल (जनशक्ति) तयारी हातलमा राखिने छ।

६.३ गैर-खाद्य सामग्री भण्डारण स्थल

यस गाउँपालिकामा विपद्का घटनाहरूमा प्रतिकार्यका लागि गैह्र खाद्य सामग्रीहरूको छुट्टै गोदाम घर (भण्डारण स्थल) को व्यवस्थापन हाल सम्म भएको छैन।

६.४ मानवीय सहायता स्थल

यस गाउँपालिका कुनै पनि विमानस्थल रहेको छैन। भद्रपुरमा रहेको विमानस्थल सबैभन्दा नजिक रहेको मानवीय सहायता उपलब्ध हुन सक्ने विमानस्थल रहेको छ। विपद्को समयमा यो विमानस्थलाई मानवीय सहायताका लागि उपयोग गरिनेछ। आपत्कालीन अवस्थामा अस्थायी आवासका लागि खुल्ला स्थान र सामुदायिक भवनहरूको पहिचान गरिएको छ। जुन अनुसूचीमा संलग्न गरिएको छ।

६.५ अनुमानित लागत

थप स्रोत साधनको आवश्यकता र अनुमानित लागत

माथि उल्लिखित विद्यमान स्रोत साधनका अतिरिक्त विपद् प्रतिकार्यका लागि विषयक्षेत्रहरूलाई आवश्यक पर्ने थप स्रोत, साधनका लागि अनुमानित लागत देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छः

सिन	विषयगत क्षेत्र	आवश्यक बजेट रु. हजारमा	चालु आर्थिक वर्ष विनियोजित बजेट	व्यवस्थापन गर्नुपर्ने आवश्यक बजेट
१	समग्र व्यवस्थापन, सूचना, खोज तथा उद्धार क्षेत्र	३०००		
२	खाद्य तथा कृषि क्षेत्र	१४३०		
३	स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र	२२३०		
४	खानेपानी तथा वातावरण स्वच्छता प्रवर्द्धन क्षेत्र	१२५०		
५	आपतकालीन आश्रय तथा गैरखाद्य सामग्री क्षेत्र	४५०		
६	संरक्षण तथा सुरक्षा क्षेत्र	६२०		
७	आपतकालीन शिक्षा क्षेत्र	३५००		
८	शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र	५००		
जम्मा		१२,९८०	५,०००	

अनुमानित लागत र गाउँपालिका संग भएको आर्थिक क्षमता:

गत आ.व.मा विनियोजित रकम	५०,००,०००/-	गत आ व मा खर्च भएको रकम	३०,८५,७५९/-
चालु आ.व.मा विपद् व्यवस्थापनका लागि विनियोजित रकम			५०,००,०००/-

६.६ आर्थिक श्रोत र उपलब्ध हुने विधि र संयन्त्र

विपदको समयमा विपद व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरू बैठक मार्फत आकस्मिक उद्धार, राहत तथा प्रतिकार्य संचालन गर्ने छन् । सम्बन्धित क्षेत्रका सदस्यहरूले यस योजना उल्लेख भए बमोजिमका वा आवश्यक परे थप श्रोत साधनको व्यवस्था गर्न जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति प्रदेश सरकार तथा सम्बन्धित निकायमा समन्वय गरिनेछ ।

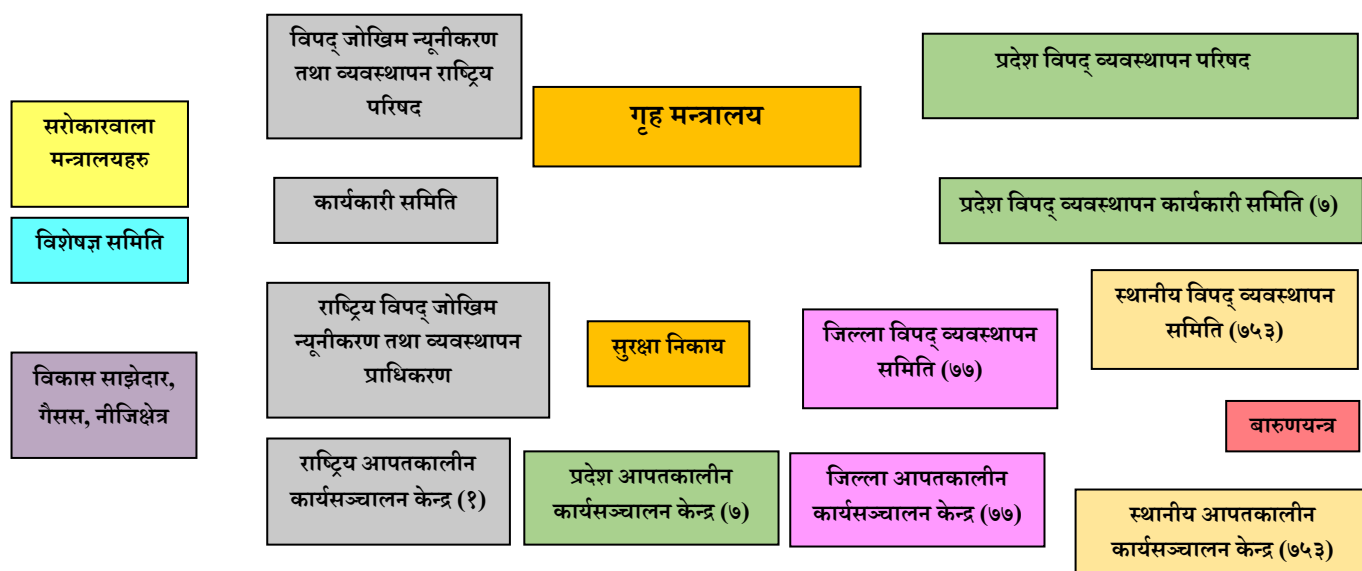
६.७ अन्य निकायहरूसँगको समन्वय र सहकार्य

विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ (प्रथम संशोधन, २०७५) ले विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापनका लागि एक विशिष्टीकृत निकायको रूपमा “राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण” को व्यवस्था गर्नुका साथै संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको कार्य एवं जिम्मेवारीलाई स्पष्ट गरेको छ । विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ (प्रथम संशोधन, २०७५) ले देहाय बमोजिमका संरचनाको व्यवस्था गरेकोछ ।

- विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन राष्ट्रिय परिषद्
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन कार्यकारी समिति
- राष्ट्रिय विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन प्राधिकरण
- प्रदेश विपद् व्यवस्थापन परिषद्

- प्रदेश विपद् व्यवस्थापन कार्यकारी समिति
- जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समिति
- स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति

यसका साथै उक्त ऐनले राष्ट्रिय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र, जिल्ला आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्र र स्थानीय आपत्कालीन कार्यसञ्चालन केन्द्रको समेत व्यवस्था गरेको छ । विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन ऐन, २०७४ (प्रथम संशोधन, २०७५) बमोजिम विपद् व्यवस्थापनको संस्थागत संरचना तल चित्रमा प्रस्तुत गरिएको छ । यसका आधारमा विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमाको संस्थागत समन्वय र सहकार्य ढाँचा निम्न बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

खण्ड : सात

अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई योजना

७.१. लक्ष्य र सूचकहरू

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजनाले निर्दिष्ट गरेका कार्यहरूको कार्यान्वयनको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्न लक्ष्य र सूचकहरू परिभाषित गरी अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा सिकाई योजना तयार गर्नुपर्दछ । प्रकोप आउनु पूर्व र विपद् पश्चात् (जस्तै: मनसुन पूर्व र मनसुन पश्चात्) गोष्ठीहरूको आयोजना गरी विपद् पूर्वतयारी तथा आपत्कालीन प्रतिकार्यको प्रभावकारिता मूल्याङ्कन गर्न सकिनेछ ।

यस बाहेक, प्रत्येक विषयगत क्षेत्रले पूर्वतयारी अवस्था र प्रतिकार्यको मूल्यांकनको लागि आ-आफ्नो योजना बनाउनु पर्छ । प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (Initial Rapid Assessment), बहुविषयगत प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा (Multi-sector Initial Rapid Assessment), विषयगतक्षेत्र विशिष्टिकृत लेखाजोखा (Cluster Specific Assessment), क्षति तथा आवश्यकता विश्लेषण जस्ता साझा मूल्याङ्कनका विधिमा समेत सहमति निर्माण गर्नुपर्दछ । स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिले उपलब्ध तथ्याङ्क विवरणका आधारमा वा प्राथमिक तथ्याङ्क विश्लेषणका विधिद्वारा विषयगत कार्यालयहरू संग समन्वय गरी लक्ष्य र सूचक निर्धारण गर्न सक्ने छ ।

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना अनुगमनका लागि सूचक तथा लक्ष्यहरू

सि नं	सूचक	आधाररेखा	वार्षिक लक्ष्य
	गाउँपालिका क्षेत्रमा विपद्बाट हुने मृत्यु दर कम गर्ने		
१.१	विपद्बाट मृत्यु हुनेको वार्षिक औसत संख्या (सडक दुर्घटना बाहेक)	१०	६
१.२	सडक दुर्घटनाबाट मृत्यु हुनेको वार्षिक औसत संख्या	४	३
२	गाउँपालिका स्तरमा विपद्बाट प्रभावित व्यक्तिहरूको संख्या उल्लेख्य मात्रामा कम गर्ने		
२.१	विपद्बाट प्रत्यक्ष प्रभावित हुने परिवारहरूको वार्षिक औसत संख्या	५००	४००
२.२	विपद्बाट घाइते हुने व्यक्तिहरूको वार्षिक औसत संख्या	२२	१५
२.३	सडक दुर्घटनाबाट घाइते हुने व्यक्तिहरूको वार्षिक औसत संख्या	३२	२४
२.४	विपद्बाट क्षति हुने घरहरूको वार्षिक औसत संख्या	३००	२५०
३	गाउँपालिका विपद्को कारण हुने वार्षिक औसत प्रत्यक्ष आर्थिक क्षति कम गर्ने	२ करोड	१ करोड ५० लाख
४	संघ प्रदेश स्थानीय तहहरू र सरोकारवालाहरू बीच अन्तर तथा परस्पर समन्वय र साझेदारी अभिवृद्धि गर्न संयन्त्र विकास हुने		
५	बहुप्रकोप पूर्वसूचना प्रणाली र विपद् जोखिम सूचना तथा आंकलनको उपलब्धता र पहुँचमा बृद्धि गर्ने		
५.१	कूल क्षेत्रफलको अनुपातमा बहुप्रकोप अनुगमन तथा पूर्वसूचना प्रणाली स्थापना र संचालन भएको क्षेत्र	नभएको	२५ प्रतिशत

५.२	विपद् प्रभावित क्षेत्रको जनसंख्याको अनुपातमा स्थानीय वा राष्ट्रिय सूचना प्रणाली मार्फत पूर्वसूचना प्राप्त गर्ने जनसंख्या	२० प्रतिशत	४० प्रतिशत
५.३	विपद् जोखिमयुक्त क्षेत्रहरूमा पूर्वानुमानमा आधारित पूर्वतयारी कार्यविधि लागु भएका वडा	नभएको	७
५.४	स्थानीय स्तरमा उपयोगी विपद् जोखिमसम्बन्धी सूचना तथा जानकारी एवं आंकलन जनसमुदायलाई उपलब्ध गराउन सक्ने वडाहरूको संख्या	२	७
५.५	पूर्वसूचना प्राप्त भएपछि विपद् प्रभावित क्षेत्रबाट सुरक्षित स्थानमा सारिएका जनसङ्ख्या	५०	आवश्यकतानुसार

७.२ अनुगमन, मूल्याङ्कन र योजनाको परिमार्जन

यस योजना कार्यान्वयनको नियमित अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने कार्य अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समितिले गर्नेछ। उक्त समितिले माथि उल्लिखित सूचकहरूको आधारमा नियमित रूपमा योजना कार्यान्वयनको अवस्थाको अनुगमन गरी स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति समक्ष प्रतिवेदन पेश गर्नेछ। यस्तो प्रतिवेदनमा औल्याईएका सुधार गर्नुपर्ने विषयलाई सम्बन्धित विषयक्षेत्रले सुधार गरी कार्यान्वयन गर्नु पर्नेछ र योजनामा नै सुधार गर्नुपर्ने अवस्थामा यस योजनाको परिमार्जन गर्दा समावेश गरिनेछ। योजनाको कार्यान्वयनको अवस्था, प्रभावकारिता र सिकाई संश्लेषण तालिका ७.३.१ मा उल्लेख गरिएको आधार रेखा र लक्ष्यमा भएको प्रगति अनुसार गरिने छ। यस योजनाको पुनरावलोकन तथा पृष्ठपोषण सङ्कलन तलको तालिका बमोजिम हुनेछ:

विवरण	जिम्मेवार निकाय	गर्नुपर्ने मुख्य कार्य	समय
योजना कार्यान्वयनको समीक्षा	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	आवधिक रूपमा समिक्षा बैठक गर्ने	कार्तिक महिना
			माघमहिना
			बैशाख महिना
			श्रावण महिना (आगामी आ.व. को)
योजनाको पुनरावलोकन	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	विषयक्षेत्र अनुसारका क्रियाकलापहरूको पुनरावलोकन गरी योजना अद्यावधिक गर्ने	प्रत्येक वर्ष कार्तिक मसान्त

७.३ क्षमता विकास रणनीति र योजना

यस योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नका लागि दक्ष स्रोत व्यक्ति तथा संस्थाहरूको सहयोगमा देहायका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गरिनेछः

क्र. सं.	क्षमता विकास क्रियाकलापहरू	जिम्मेवारी	समयतालिका
१	विषयगत क्षेत्रका जनशक्तिलाई उक्त क्षेत्रसँग सम्बन्धित विषयमा अभिमुखीकरण, तालिम र अभ्यासको व्यवस्था गर्ने।	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन योजना र विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा पश्चात
२	वडास्तरका विपद् व्यवस्थापन समितिलाई विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अभिमुखीकरण तालिम प्रदान गर्ने।	विपद् व्यवस्थापन शाखा	विपद् जोखिम न्यूनीकरण तथा व्यवस्थापन योजना र विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा पश्चात
३	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन कोषलाई प्रभावकारी रूपमा सञ्चालन गर्न क्षमता विकास गर्ने।	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	आगामी आ. व. योजना तर्जुमा प्रक्रिया शुरु हुनु भन्दा अगावै
४	विपद् प्रभावित स्थानमा रहेका विद्यालयहरू र स्थानीय स्वयंसेवकहरूलाई विपद् प्रतिकार्य सम्बन्धी तालिम प्रदान गर्न विषयक्षेत्रको क्षमता विकास गर्ने	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	मनसुन अगावै तथा विपद्को घटना हुनु अघि
५	बन्दोबस्तीका सामान तथा औजारहरू व्यवस्थापनका लागि विषयक्षेत्रहरूको क्षमता विकास गर्ने।	स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति	मनसुन अगावै तथा विपद्को घटना हुनु अघि

अनुसूचीहरु

अनुसूची १ : प्रकोप नक्साङ्कन तथा स्तरीकरण

प्रकोप	भूकम्प	बाढी	सडक दुर्घटना	आगलागी	वन्यजन्तु आतङ्क	महामारी	हावाहुरी	चट्याड	शितलहर	विद्युत दुर्घटना
भूकम्प		भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प	भूकम्प
बाढी			बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी	बाढी
सडक दुर्घटना				सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटना	सडक दुर्घटना
आगलागी					आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी	आगलागी
वन्यजन्तु आतङ्क						वन्यजन्तु आतङ्क	वन्यजन्तु आतङ्क	वन्यजन्तु आतङ्क	वन्यजन्तु आतङ्क	वन्यजन्तु आतङ्क
महामारी							महामारी	महामारी	महामारी	महामारी
हावाहुरी								हावाहुरी	हावाहुरी	हावाहुरी
चट्याड									चट्याड	चट्याड
शितलहर										शितलहर
विद्युत दुर्घटना										
अंकभार	१०	९	८	७	६	५	४	३	२	१
स्तर	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०

नोट: नेपालको भौगर्भिक अवस्था, भौगोलिक अवस्था, पुराना र कमजोर भौतिक संरचना र जनघनत्वका कारण क्षतिको सम्भावना बढी हुने भएकोले भूकम्प लाई प्रमुख प्रकोपका रूपमा राखिएको छ ।

अनुसूची २ : वडागत प्रकोपको स्तरीकरण

प्रकोप	पहिलो	दोश्रो	तेश्रो	चौथो	पाचौं	छैठौं	सातौं
वडा नं १	भूकम्प	बाढी	चट्याड	आगलागी	जनावर आतङ्क	हावाहुरी	शीतलहर
वडा नं २	भूकम्प	बाढी	महामारी	हावाहुरी	चट्याड	आगलागी	जनावर आतङ्क
वडा नं ३	भूकम्प	बाढी	सवारी दुर्घटना	वन्यजन्तु आतङ्क	आगलागी	हावाहुरी	चट्याड
वडा नं ४	भूकम्प	बाढी	सवारी दुर्घटना	वन्यजन्तु आतङ्क	आगलागी	हावाहुरी	चट्याड
वडा नं ५	भूकम्प	बाढी	वन्यजन्तु आतङ्क	सवारी दुर्घटना	हावाहुरी	चट्याड	विद्युत दुर्घटना
वडा नं ६	भूकम्प	बाढी	आगलागी	सवारी दुर्घटना	महामारी	चट्याड	हावाहुरी
वडा नं ७	भूकम्प	बाढी	आगलागी	महामारी	चट्याड	हावाहुरी	शितलहर

अनुसूची ३ : कमल गाउँपालिकाका निर्वाचित पदाधिकारीहरूको सम्पर्क नम्बरहरू

पदाधिकारीहरूको नामथर	पद	सम्पर्क नम्बर	पदाधिकारीहरूको नामथर	पद	सम्पर्क नम्बर
हुकुम सिं राई	अध्यक्ष	९८५२६५०१२१ ९८१६०६५६६६	प्रमिला न्यौपाने	उपाध्यक्ष	९८४२६५०७२४
केदार कटुवाल	वडा अध्यक्ष १	९८५२६७०८९३	असोक सुब्बा	वडा अध्यक्ष २	९८२४९१३१४३
अग्नी प्रसाद कोइराला	वडा अध्यक्ष ३	९८५२६८३५६०	चन्द्र प्रसाद भट्टराई	वडा अध्यक्ष ४	९८४२७९०३७५
लाल वहादुर विष्ट	वडा अध्यक्ष ५	९८४२७६१७८४	नरेन्द्र भट्टराई	वडा अध्यक्ष ६	९८५२६८३३९३
पृथ्वीपति राई	वडा अध्यक्ष ७	९८५२६७५६९१			

अनुसूची ४ : कमल गाउँपालिका स्थित कार्यालय प्रमुखहरूको विवरण

क्रसं	निकाय तथा संस्था	सम्पर्क पदाधिकारी	टेलिफोन नं	मोबाइल नं
१.	कमल गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय	काजीमान राई	०२३४७५०९९	९८५११७९३१२
२.	सशस्त्र प्रहरी वल नेपाल नं ३८ रिजर्भ गण हेड क्वार्टर	सुभाष भण्डारी		९८५१२७२०७०
३.	नेपाली सेना २१ नं. बाहिनी कमल-३	जुद्ध वहादुर निरौला	०२३४७५२१९	९८४९६४४३४४
४.	रतुवा माई वृक्षारोपण आयोजना	खेमलाल विश्वकर्मा	-	९८५१२३५१२५ ९८६३६०८३६३

अनुसूची ५ : गाउँपालिकामा विपद् व्यवस्थापनका लागि मौज्जात सामग्रीहरू:

सिनं	सामानको नाम	परिमाण	अवस्था	सिनं	थप आवश्यक सामग्रीहरू
१.	बारुणयन्त्र	१	चालु		बारुणयन्त्र, लाइफ ज्याकेट, हेलमेट, बुट, फायरसुट, प्राथमिक उपचार किट्स, ग्लोब्स, चस्मा, स्ट्रेचर, बाल्टिन, डोरी, बेल्ट, बच्चरो, हँसिया, गैँति, कोदालो, हाते, आरी, लिभर, घन, सिट्टी, टर्चलाइट आदि
२.	एम्बुलेन्स	१	चालु		

अनुसूची ६ : गाउँपालिका भित्र र नजिकमा रहेका नेपाली सेनाका युनिट र प्रमुखहरूको विवरण

सि नं	युनिटको नाम	प्रमुखको नामथर	सम्पर्क नम्बर	कार्यालयको नम्बर
१	नेपाली सेना २१ नं. वाहिनी			०२३४७५२१९

अनुसूची ७ : गाउँपालिका भित्र र नजिकमा रहेका नेपाल प्रहरीका युनिट र प्रमुखहरूको विवरण

सि नं	युनिटको नाम	प्रमुखको नामथर	सम्पर्क नम्बर	कार्यालयको नम्बर	कार्यरत संख्या
१.	प्रहरी चौकी तोपगाछी				७
२.	प्रहरी चौकी केर्खा				१४
३.	ट्राफिक प्रहरी कार्यालय केर्खा				३

अनुसूची ८ : गाउँपालिका क्षेत्रमा कार्यरत नेपाल प्रहरीका इकाईहरूमा मौज्जात सामग्रीहरूको विवरण

सिनं	सामानको नाम	परिमाण	सिनं	सामानको नाम	परिमाण	थप आवश्यक सामग्रीहरू
प्रहरी चौकी तोपगाछी						
१	लाइफ ज्याकेट	५	४	सावेल	३	लाइफ ज्याकेट, हेलमेट, बुट, फायरसुट, प्राथमिक उपचार किट्स, ग्लोब्स, चस्मा, बाल्टिन, डोरी, बेलचा, बच्चरो, हँसिया, गैती, कोदालो, हाते, आरी, घन, हेडलाइट आदि
२	गैती	२	५	प्लास्टिक डोरी	२	
३	बच्चरो	३	६	रवर ट्युव	१	
प्रहरी चौकी केर्खा						
१	प्रहरी भेन	१	५	दमकल	१	
२	मोटरबाइक	२	६	बेलचा	५	
३	गैती	१	७	बाल्टिन	१	
४	लाइफ ज्याकेट	५	८	स्ट्रेचर	१	

अनुसूची ९ : गाउँपालिका भित्र र नजिकमा रहेका सशस्त्र प्रहरीबल नेपालका युनिट र प्रमुखहरूको विवरण

सि नं	युनिटको नाम ठेगाना	प्रमुखको नामथर	सम्पर्क नम्बर	कार्यालयको नम्बर	कार्यरत संख्या
१	सशस्त्र प्रहरीबल नं ३८ गण				१५० जना

अनुसूची १० : गाउँपालिका भित्र रहेका सशस्त्र प्रहरीबल नेपालका इकाईहरूमा मौज्जात सामग्रीहरू:

सिनं	सामानको नाम	परिमाण	अवस्था	सिनं	सामानको नाम	परिमाण	अवस्था	थप आवश्यक सामग्रीहरू
१	हेल्मेट			५	लाइफ ज्याकेट			लाइफ ज्याकेट फायर एक्स्टिङ्ग्विसर रवर बोट गमबुट हेल्मेट फायर व्याङ्केट
२	फायर एक्स्टिङ्ग्विसर			६	डोरी			
३	बेलचा			७	गैती			
४	बाल्टिन							

अनुसूची ११ : कमल गाउँपालिकामा सक्रिय सञ्चारकर्मीहरूको सम्पर्क नम्बर

सि नं	पत्रकारको नाम	पत्रिका	सम्पर्क नम्बर	इमेल
१.	उमानाथ भण्डारी			
२.	विष्णु पोख्रेल			
३.	गोपाल झापाली			
४.	विष्णु सुब्बा			
५.	विष्णु पौडेल			
६.	कमल कटुवाल			
७.	सञ्जु निरौला			

अनुसूची १२ : गाउँपालिकामा कार्यरत गैरसरकारी संस्थाहरू

क्र सं	संस्थाको नाम	ठेगाना	सम्पर्क व्यक्ति	फोन नं.	मोबाईल नं.
१.	कारितास नेपाल	दमक	देवेन्द्र पोखेल		९८५२६७५८७३
२.	लुथरन सामुदायिक कल्याण समाज	रङ्गेली	जोसेफ सोरेन		९८५२०४५७२६
३.	वर्क फर नेपाल	कमल गाउँपालिका			

अनुसूची १३ : कमल गाउँपालिकामा रहेका स्थानीय क्लवहरूको विवरण

सिनं	संघ संस्थाहरूको नाम	ठेगाना	सम्पर्क व्यक्ति	सम्पर्क नम्बर
१.	आरम्भ युवा क्लव	कमल गाउँपालिका १	प्रविन खड्का	९८४३२२५९१४
२.	सनसाइन युवा क्लव	कमल १ सरडपाडा	नगेन्द्र सापकोटा	
३.	झापाली युनिटी क्लव	कमल २	मोहन सिंह वस्नेत	
४.	परिवर्तनशील युथ क्लव	कमल २	नारायण अधिकारी	९८२३१४०४१२
५.	वडास्तरीय युवा क्लव	कमल २	पवन श्रेष्ठ	
६.	उद्यमशील महिला जागरण केन्द्र	कमल ३	शान्ता उप्रेती दाहाल	९८५१२४३६६९
७.	लायन्स क्लव अफ केर्खा	कमल ३		
८.	कमलनगर जेसिस	कमल ३		
९.	मेची युनेस्को क्लव	कमल ३		
१०.	मेची सामुदायिक केन्द्र	कमल ३		
११.	समावेशी महिला सशक्तिकरण संस्था	कमल ३		
१२.	वडास्तरीय नव किरण युवा क्लव	कमल ४	आदर्श सिक्देल	९८०७९५३००७
१३.	नवज्योति सयपत्री क्लव	कमल ४ किराँत चोक	सूर्यप्रसाद लिम्बु	९८१४९९५३३४
१४.	वडास्तरीय बाल क्लव	कमल ४	अनिल पराजुली	९८२७९७५७८०
१५.	मित्रता बाल क्लव	कमल ४ पशुपति टोल	अग्निना पराजुली	९८२५९०५०५५
१६.	कारितास युवा क्लव	कमल ४	सुजन खतिवडा	९८१५९६१५३१
१७.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी उपशाखा	कमल ५	चन्द्र शाह	९८५२६७०८४४
१८.	सुनगाभा युवा क्लव	कमल ५	देवराज वस्नेत	
१९.	सगुन युवा क्लव	कमल ५	देवी आड्डाम्बे	९८५२६८१०६०
२०.	नवयुवा युवा क्लव	कमल ५	मिलन धिमाल	
२१.	युनाइटेड युवा क्लव	कमल ५	दिपक गौतम	
२२.	दृष्टिकोण युवा क्लव	कमल ५	बाबुराम थापा	
२३.	किराँत पुर्ख्यौली क्लव	कमल ५	आइत सुब्बा	९८४२६८५६०३

२४.	ईमानसिंह स्मृति प्रतिष्ठान	कमल ५	बीर बहादुर चेम्जोड	९८१६९४६८५८
२५.	ढुकढुकी युवा क्लव	कमल ६ लखनपुर	सुखराज लिम्बु	९८०७९०८५४८
२६.	वर्क फर नेपाल	कमल ६	दिनेश संग्रौला	९८५२६७६७७७
२७.	लुथरन सामुदायिक कल्याण समाज	शाखा कार्यालय गोहावारी	हेम बहादुर खड्का	९८४२६४९८६८
२८.	खयरवारी युवा क्लव	कमल ६	रवि खड्का	९८६१७०००८०
२९.	शैनिक युवा समूह	कमल ७		
३०.	सरस्वती युवा क्लव	कमल ७	सुमित्रा माझी	९८०४९०७८०८
३१.	ब्राइट फ्युचर बाल क्लव	कमल ७	बाबुराम न्यौपाने	९८१२३२१५१४
३२.	सरस्वती बाल क्लव		गंगाराम मिश्र	९८४९६०७०६७
३३.	मनास्लु बाल क्लव			

अनसूची १४ : एम्बुलेन्स, शववाहन, दमकल र हेभी इक्वीपमेण्ट आदिको विवरणः

सि नं	संस्थाको नाम	ठेगाना	चालकको नाम	सम्पर्क नम्बर
एम्बुलेन्स				
१.	कमल गाउँपालिका	कमल ३		९८५२६७०८४४
२.	रोहिणी देवी प्रतिष्ठान	कमल ३	डिल्ली प्रसाद दाहाल	९८४४६००६०६
३.	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी उपशाखा	कमल ५	प्रकाश थापा	९८१०३४३८८५
४.	चन्द्रा केदार प्रतिष्ठान	कमल ६	जितेन्द्र ताजपुरिया	९८०४९१९६००
शववाहन				
दमकल				
१	कमल गाउँपालिका	कमल २	मनोज निरौला	०२३४७५१०१
डोजर				
१.	मन्जुल बस्नेत	सरडपाडा १		९८०६०१०५४५
२.	केदार कन्स्ट्रक्सन	कमल २	जीवन कार्की	९८१६९०७९५१
३.	दिपेन्द्र अधिकारी	कमल ३		९८५२६७६०२०
४.	विज्ञान कन्स्ट्रक्सन	मुजुरभिडा ४	ज्ञान बहादुर तामाश्र	९८१८५९४३७०
५.	चाम्लिङ निर्माण सेवा	डाँफि टोल ४	दिपक चाम्लिङ	९८२४०१२५६७
६.	कन्काई बबई निर्माण सेवा (३ वटा)	वडा नं ५	शेर बहादुर श्रेष्ठ	९८५२६७६३३०
स्काभेटर				
१.	वावा ईटा उद्योग	कमल १ बासवारी		९८५२६७५२३७

२.	झापाली ईटा उद्योग	बाँसवारी		९८५२६७००३१
३.	ए वान ईटा उद्योग	बाँसवारी		९८१६३१३२७१
४.	शेर बहादुर श्रेष्ठ (३ वटा)	वडा नं ५		९८५२६७६३३०

अनुसूची १५ : विगत १० वर्षयता विपदबाट भएको क्षतिको विवरण:

विपद्	क्षतिको विवरण
वडा नं १	
बाढी	२०७४ सालमा ढ्याङ्ग्री खोलाका कारण पुरै ढ्याङ्ग्री बजार जलामय । १०० घरमा पानी पसेको । २८ घर बगाएको । बालीनालीमा व्यापक क्षति । करिव ७० लाखको क्षति । सरडपाडामा बालुवाले ३५ विघा जमिन पुरेको । अरु ठाउँमा बालीमा धेरै क्षति । सरडपाडा बजार सडक विद्यालय सबै डुवानमा । व्यापक लेदो पसेको । करिव ५० लाखको क्षति । २०७८ साल कार्तिकको बेमौसमी बाढीका कारण वडाभरी ३०० हेक्टरमा लगाएको धानबालीमा पूर्ण क्षति । करिव ५० लाखको नोकसानी ।
असिना	२०७५ सालमा बाह्रविघेमा आएको असिनाले चैते धान र मकैमा व्यापक क्षति । १४ वटा फुसका घरहरू उडाएको । करिव १० लाखको क्षति ।
आगलागी	२०७७ सालमा धानको कुन्युमा आगलागी हुँदा करिव २० हजारको क्षति ।
सर्पदंश	५ वर्ष भित्रमा सर्पदंशका कारण वडाभरीमा २ जनाको मृत्यु ।
वडा नं २	
बाढी	२०७२ सालमा नयाँवस्तीमा २ कट्टा जमिन सहित २ घरमा क्षति । करिव ५० हजारको क्षति । २०७४ सालमा नयाँवस्तीमा १७ घर र बाटो बगाएको ४ विघा जमिन कटान र १२० विघामा बाढी पसेर बालुवा पटान । करिव ९ लाखको क्षति । भालुगाउँमा कमल खोलाले ३ घर भत्काएको फत्तेबाँध र कल्भर्ट शान्तिचोकको पुल ढकाल गाउँको पुल भत्काएको । २० विघा जमिन कटान र डुवान । करिव १५ लाखको क्षति । ज्योति नगरमा ढ्याङ्ग्रे खोलाले १ घर र १ काठेपुल बगाएको । ५ कट्टा जमिन कटान । करिव ७ लाखको क्षति । २०७५ सालमा भालुगाउँमा ४ विघा जमिनमा बालुवा पटान । १० विघामा लगाएको बालीमा ६ लाखको क्षति । क्याम्पा बजारमा ५ विघा जमिन र ५० लाखको क्षति । २०७६ सालमा कमलखोलाको बाढीले सुकुम्बासी वस्तीका ८० घर डुवानमा । १०० विघामा लगाएको धानबाली नोकसानी । सेतुमारी खोलाले डेढ विघा जमिन कटान । किस्नी खोलाले ५ विघा खेतीयोग्य जमिन कटान । २०७७ सालमा कमल खोलाको बाढीले ६० घर डुवानमा । ढ्याङ्ग्री खोलाको बाढीले ५ विघा खेतीयोग्य जमिन कटान । भुत्लुङ खोलाको बाढीले ३ घर बगाएको । २०७८ कार्तिकमा वडाभरीको सम्पूर्ण धान तथा खाद्यान्न बालीमा व्यापक क्षति गरेको ।
आगलागी	२०७७ कार्तिकमा १ घर जलेर पूर्ण क्षति । १ जना बच्चाको मृत्यु ।
चट्याड	२०७७ जेष्ठमा १ घर जलेको । २ बाखा १ भैसी मरेका । गोठ पूर्णरूपमा क्षति । वर्षेनी चट्याडका कारण धेरै विद्युतीय उपकरणहरूमा धेरै क्षति भएको ।
कोभिड १९	२०७६ देखि २०७८ सम्ममा २ जनाको मृत्यु । आर्थिक तथा सामाजिक क्षति । सामाजिक जनजीवन अस्तव्यस्त ।
भूकम्प	२०७२ वैशाखमा गएको भूकम्पका कारण ४ वटा मन्दिरहरू चर्किएका । महेन्द्र रत्न मा वि का ३ कोठा ज्योति मा वि का ४ कोठा चर्किएका तोपगाछी र समयगढको खानेपानीका भवन चर्किएका र केही पक्की घरहरू चर्किएका ।

सडक दुर्घटना	२०७४ सालमा मिलनचोकमा १ दुर्घटनाबाट १ जना घाइते र भालुगाउँमा एकजनाको मृत्यु ।
वडा नं ३	
बाढी	२०७४ सालमा बोहोराटोलमा कमल खोलाको बाढीले धेरै जग्गा र घरहरू बगाएको ।
हात्ति	२०७७ सालमा सानो केर्खामा हात्तिका कारण एकजनाको मृत्यु भएको । ३० घर भत्कायो । वर्षेनी कार्तिक देखि फाल्गुणसम्म हात्तिले दुःख दिने गरेको छ ।
बेमौसमी बाढी	२०७८ कार्तिकमा आएको बेमौसमी बाढिका कारण वडाभरी धानबालीमा ३० प्रतिशत क्षति भएको ।
कोभिड १९	२०७६ देखि २०७८ सम्ममा वडाभरीमा करिव ३० जनाको मृत्यु । व्यापार व्यवसाय ढप्प । मजदुरी गर्नेहरूलाई धेरै समस्या भएको ।
सडक दुर्घटना	हरेक वर्ष हाइवे क्षेत्रका गौचरण रोड उत्तरमा जङ्गल क्षेत्रमा हरेक दिनजसो सडक दुर्घटना हुने गरेको छ ।
वडा नं ४	
बाढी डुवान	२०७० सालमा मुजुरभिद्रामा ढ्याङ्ग्री खोलाको बाँधमा एकजनाको मृत्यु भएको । २०६७ सालमा निर्माणाधिन भुत्लुङ सिंचाइ बाँधमा २ जनाको मृत्यु ।
सडक दुर्घटना	१० वर्षभित्रमा सिद्धार्थ चोक देखि सितापुरी सम्मको क्षेत्रमा हरेक वर्ष सडक दुर्घटनामा भइरहने गरेको । हालसम्म ३० जनाको मृत्यु भैसकेको
सर्पदंश	विगत ५ वर्षभित्रमा सितापुरी क्षेत्रमा सर्पदंशका कारण ५ जनाको मृत्यु
कटान	हरेक वर्ष ढ्याङ्ग्री भुत्लुङ किस्नी खोलाका कारण २ विघाका दरले जमिन कटान हुने गरेको ।
आगलागी	२०७६ सालमा पशुपतिटोलमा १ घर जलेर नष्ट । ३ लाखको क्षति ।
हावाहुरी	२०७६ सालमा वडाका धेरै क्षेत्रमा हावाहुरीले धेरै घरहरू उडाएको । १ जनाको मृत्यु ।
विद्युत	२०७५ सालमा अमनटाँडीमा विद्युत दुर्घटनामा परेर १ जनाको मृत्यु ।
वडा नं ५	
बाढी	२०७४ सालमा असारमा गेउरिया खोलामा १ जनाको मृत्यु र एक मोटरबाईक बगाएको । २०७६ श्रावणमा चाँजु खोलाले २० घर विस्थापित गरेको र २५ विघा जमिन कटान गरेको ।
हात्ति आतङ्क	२०७५ सालमा सिम्लेमा १ घर भत्काएको र ३० हजारको क्षति गरेको । २०७६ सालमा नयाँवस्तीमा १ घर भत्काएको र १ जना मानिस मारेको । २०७८ सालमा चोलुङ टोलमा ६ घर भत्काएको ७० हजारको क्षति भएको र फक्तालुङ सिम्ले टोलमा ६ घर भत्काएको ६० हजारको क्षति । सधैं डर र त्रासमा बाँच्नुपर्ने अवस्था ।
कोभिड १९	२०७६ देखि २०७८ सम्म वडाभरीमा करिव ५ जनाको मृत्यु । व्यापार व्यवसाय ढप्प । मजदुरी गर्नेहरूलाई धेरै समस्या भएको ।
आगलागी	२०७५ सालमा मंगलवारै बजारमा १ घर पूर्णरूपमा जलेको, ५ घर प्रभावित भएको र ३० लाखको क्षति ।
हावाहुरी	२०७६ सालमा सावित्रा चोकमा हरीका कारण रुख ढलेर १ बालकको मृत्यु भएको ।
वडा नं ६	
बाढी	हरेक वर्ष वडाको पश्चिमी किनारमा रतुवा खोलाको बाढीका कारण कटान र डुवान हुँदै गएकोले करोडौंको क्षति हुने गरेको । गेउरिया मंगलवारैको कज वे मा वर्षेनी कमसेकम १ जना बगाउने गरेको । २०७८ साल कार्तिकमा बेमौसमी बाढीका कारण धानबालीमा क्षति । करिव ५० हजारको धानबाली नोकसानी ।
कोभिड १९	२०७६ देखि २०७८ सम्म वडाभरीमा करिव १ जनाको मृत्यु । धेरै मानिस संक्रमित । व्यापार व्यवसाय ढप्प । मजदुरी गर्नेहरूलाई धेरै समस्या भएको ।

सडक दुर्घटना	हरेक वर्ष लखनपुरमा नियमितरूपमा सडक दुर्घटना भइरहने गरेको । यहि वर्ष १ जनाको मृत्यु भएको १ जना अपाङ्ग र धेरै जना घाइते भएको ।
वडा नं ७	
भूकम्प	२०७२ सालको भूकम्पमा सरस्वती मा वि सिंहदेवी आ वि पिडडाँडा आ वि का भवनहरु चर्किएका ।
बाढी	२०७१ सालमा सैनिक चोक पूर्व गेउरिया खोलाको बाढीले २७ मिटर बाटो कटान गरेको । २०७२ श्रावणको बाढीले एकता चोकमा रोपेको खेत बगाएको । २०७३ सालमा दिनाभद्री टोल झर्कामा रतुवा खोलाको बाढी पसेर व्यापक डुवान भएको । २०७४ सालको बाढीमा सरस्वती मा वि नजिकको कलभर्ट बगाएको र व्यापकरूपमा डुवान भएको । २०७८ साल कार्तिकको बेमौसमी बाढीमा वडा भरीका पाकन लागेको धानमा ३० प्रतिशत भन्दा बढी क्षति पुर्याएको ।

अनुसूची १६ : वडाका रहेका जोखिमका कारक तत्वहरु

क्र सं	जोखिमका कारक तत्वहरु	नाम र रहेको स्थान	प्रभावित हुने घरधुरी
१.	पेट्रोल पम्प	वडा नं ३ सिद्धार्थ टोल (व्यवसायिक कम्प्लेक्स १) लालिमा मा वि सम्मको क्षेत्र प्रभावित हुने	३०० घर
		वडा नं ४ रिजाल आयल स्टोर सिद्धार्थ टोल	२०० घर
		वडा नं ५ रवि आयल मंगलमय टोल र गिता आयल हिमालीटोल	२० घर
२.	ग्याँस डिपो	वडा नं १ सोलमारीमा १(१०) सरडपाडामा १ (३०) ढ्याङ्ग्रीमा २ (१०) बाँसवारी २ (२०)	७० घर
		वडा नं २ क्याम्पा बजार ३ (१००) समयगढ २ (५०) छलफल चोक १ (२०)	१७० घर
		वडा नं ३ सानो केर्खा १ (२५) शिवालय टोल १ (१५०) केराघाप १ (२५) समावेशी टोल १ (१५) शान्तिटोल २ (विद्यालय सहित १००) फाल्गुनन्द चोक ३ (३००) गुरुडटोल १ (५०)	६४० घर
		वडा नं ४ सिद्धार्थटोल १ (५०) छलफल चोक १ (५) समयगढ १ (५०) जीवनचोक १ (४०) एकताटोल १ (२०)	१६५ घर
		वडा नं ५ मंगलबारे बजार १ (२५) मंगलम टोल १ (२५) वसन्तचोक १ (५०) पाथिभराटोल १ (२०) हिमाली टोल १ (२०)	१४० घर
		वडा नं ६ मंगलबारे २ (२०) त्रिवेणी चोक (२५) जीवनचोक १ (७) लखनपुर १ (३०)	८२ घर
		वडा नं ७ ठूलो बाह्रघरे २ (३०) रङ्गपुर २ (१०) सैनिक चोक १ (२०) गेउरिया बजार ४ (३५) एकता चोक १ (१५) लालध्वन्द्रा १ (२०)	१३० घर
३.	कवाडी संकलन केन्द्र	वडा नं ३ को फाल्गुनन्द टोल	५० घर
		वडा नं ५ को मंगलमय टोल र हिमाली टोल	१५ घर
४.	विद्युतीय तार अव्यवस्थित	गाउँपालिकाको बजारक्षेत्रमा यत्रतत्र तार लत्रिएका विद्युतका पोलहरु कमजोर रहेको	
५.	पानी चल्ने नहर	वडा नं १ ढ्याङ्ग्री नहर (८५) वडा नं २ भुल्लुड सिंचाइ परियोजना (१२००)	
६.	खुल्ला पोखरी	वडा नं १ कमल पोखरी (६०)	
७.	खुल्ला फोहोर भएका स्थान	पाडाजुङ्गी चोक, सितापुरी, मंगलबारे बजार, वसन्त चोक, पाथिभरा चोक र हाइ वे को क्षेत्रमा	३०० घर

८.	अन्य	वडा नं १ मा ४ वटा ईटा भट्टाको प्रदूषण रहेको वडा नं ३ मा महेन्द्र राजमार्गमा पर्ने केर्खा र सानो केर्खामा छाडा गाई भैसी गोरु कुकुरहरु र सिटी सफारीका कारण सडक दुर्घटना हुने गरेको साथमा तिब्र गति र ओभरटेक गर्दा धेरै दुर्घटना हुने गरेको । रात्रीको समयमा बढी दुर्घटना हुने । वडा नं ४ मा ११००० भोल्टको खुल्ला तार भएको पोल घरको २० मिटरको दूरीमा ग्याँस डिलरको माथि छ र पवेट्रोल पम्प र ग्याँस डिलरको दुरी २०० मिटरमा । वडा नं ५ मा हात्ति र अरु वन्यजन्तुको भय का साथसाथै बाढी आगलागी सवारी दुर्घटनाको जोखिम अत्यधिक ।

अनुसूची १७ : ऐलानी वा सार्वजनिक जग्गा र खोला किनारमा बसेका वस्तीहरुको विवरण

वडा नं	ऐलानी जग्गा र खोला किनारमा बसेको वस्ती	जम्मा घरधुरी
१.	सन्थाल सुकुम्बासी वस्ती बाँसवारी टोल खोला किनारमा (३२) ढ्याङ्ग्री नहर चोक नहर आसपास (१३) सराङ्पाडा बजार क्षेत्र (२०)	६५
२.	क्याम्पा (२५) क्याम्पा तल्लोवस्ती (१४) नगेन्द्र कामतमा (११) अधिकारी टोलमा (३)	५३
३.	सानो केर्खा (१००) हाम्रो टोल (१५५) शिवालय टोल लगायत (५०) अन्यत्र छिटपुट (५०)	३५५
४.	पशुपतिटोल बाटोमा (२२) मुजुरभिट्टा टोल बाटोमा (२८)	५०
५.	सिम्ले फक्तालुड (१५२) चोलुड (९६) चाँजु टुके (२००) नयाँ वस्ती (५०) गजुरमुखी टोल (२००) वसन्त चोक (१००) सावित्रा चोक (२६) लुतिवारी (२०)	७४४
६.	लखनपुर सुकुम्बासी वस्ती (५५) शहीदमार्ग नवज्योति टोल रतुवा किनारमा (१५०) मैनाखोता बाटोमा (२५) जनजागरण टोल खयरवारी रतुवा किनारमा (१०)	२४०
	जम्मा	१५०७

अनुसूची १८ : बाढीबाट प्रभावित हुनसक्ने लक्षित जनसंख्याको पूर्वानुमान (उच्च संकटासन्न क्षेत्रको मात्र)

टोलहरु	प्रभावित हुने घरधुरी	प्रभावित हुनसक्ने जनसंख्या					घरवार विहिन	पशु चौपाया	जग्गा जमिन	अन्य
		महिला	बाल बालिका	जेष्ठ नागरिक	अपाङ्ग	जम्मा				
वडा नं १										
सुनाहारा	६०	१००	५०	३०	४	१८४	९	९०	२०० विघा	
ढ्याङ्ग्री	११०	१५०	१७०	४०	३	२६३	१५	३०	२०० विघा	
सराङ्पाडा	१००	१८०	१००	३५	५	३२०	२०	८०	१५० विघा	
रतनचौन	१६	२५	२०	५	३	५३	२	४०	१०० विघा	
बाँसबाडी	२५०	३२०	३००	८०	५	७०५	१५	४५	३०० विघा	
सोलमारी	२००	२५०	२५०	६०	५	५६५	११	१८	३०० विघा	
शान्ति चौन	४०	६०	५०	१२	१	१२३	४	२२	६० विघा	
लफादी	८०	१००	११०	१४	३	२२७	१०	२०	२०० विघा	
जम्मा	८५६	११८५	१०५०	२७६	२९	२४४०	८६	३४५	१५१० विघा	
वडा नं २										

टोलहरु	प्रभावित हुने घरधुरी	प्रभावित हुनसक्ने जनसंख्या					घरवार विहिन	पशु चौपाया	जग्गा जमिन	अन्य
		महिला	बाल बालिका	जेष्ठ नागरिक	अपाङ्ग	जम्मा				
क्याम्पा सुकुम्बासीटोल	३०	४५	५०	१०	४	१०९	३०	९०		
सगरमाथा टोल	१५	२५	३०	६	१	६२	१५	३०		
विक्रम सेर्मा	७	१०	१५	५	१	३१	०	१०		
जम्मा	५२	८०	९५	२१	६	२०२	४५	१३०		
वडा नं ३										
बगाने टोल	५०	७०	८०	१३	२	१६५	५०	१००	३९ विघा	
सानो केर्खा	३५	५०	६०	८	२	१२०	२१	८०	६ विघा	
हाम्रो टोल	३०	४५	५०	७	१	१०३	३०	२२	८ विघा	
न्यूरोड टोल	२८	३५	४५	१०	३	९३	२५	३०	१० विघा	
खानेपानी टोल	३९	५२	७०	१२	२	१२८	३६	८०	३१ विघा	
फाल्गुनन्द टोल	१५	२३	२८	४	१	५६	१५	३६	१४ विघा	
जम्मा	१९७	२७५	३३३	५४	११	६६५	१७७	३४८	१०८ विघा	
वडा नं ४										
जोगिचौन	१५	२२	२५	५	२	५४		३५		
एकता टोल	१४०	१९०	२२०	३५	५	४५०		३०		
दिपज्योति	१००	१६०	१८०	२०	३	३६३		२५		
मुजुरभिट्टा	६०	८०	११०	१५	५	२१०		१३०		
शान्तिपुर	२०	३०	३५	५	२	७२		६०		
सगरमाथा	७०	९०	१२०	१६	५	२३१		२५०		
सरस्वती सिद्धार्थ	५०	८०	११०	१५	५	२१०		१३०		
किरीत पशुपति	१२५	१५०	१७०	४०	३	३६३		२३०		
	५८०	८०२	९७०	१५१	३०	१९५३		८९०		
वडा नं ५										
गजुरमुखी	१००	१६०	१८०	२०	३	३६३		२५		
टुके	१००	१६०	१८०	२०	३	३६३		२५		
सिम्ले	२५	३५	४५	१०	३	९३		३०		
चोलुङ	५०	८०	११०	१५	५	२१०		१३०		
वसन्तचोक	२५	३५	४५	१०	३	९३		३०		
गेजरिया	१०	१५	१८	३	१	३७		२५		
	३१०	४८५	५७८	७८	१८	११५९		२६५		
वडा नं ६										
नवज्योति	१५०	२००	१००	३५	५	३४०		१००		
खयरवारी	११०	१८०	७०	१५	५	२७०		१६०		
लखनपुर	३०	६०	२५	१०	२	९७		५५		
पिडालवारी	१५	३५	२०	५	१	६१		३५		
गेजरिया	२०	३५	२५	१०	१	७१		२०		
जम्मा	३२५	५१०	२४०	७५	१४	८३९		३७०		

टोलहरू	प्रभावित हुने घरधुरी	प्रभावित हुनसक्ने जनसंख्या					घरवार विहिन	पशु चौपाया	जग्गा जमिन	अन्य
		महिला	बाल बालिका	जेष्ठ नागरिक	अपाङ्ग	जम्मा				
वडा नं ७										
दिनाभद्री	२२	४०	४२	८	२	९२		६०		
पशुपति टोल	७०	१००	१३०	१५	४	१४९		१५०		
लालध्वन्द्रा	२५	३५	४५	६	२	८८		६०		
जम्मा	११७	१७५	२१७	२९	८	३२९		२७०		

अनुसूची १९ : वडाका रहेका आर्थिक स्रोतहरू

क्र सं	स्रोतहरू	वडा नं	नाम ठेगाना
१.	मूख्य आर्थिक स्रोतहरू		कृषि, पशुपालन, वैदेशिक रोजगारी, व्यापार, जागिर, ज्याला मजदुरी
२.	उद्योगहरूको नाम र ठेगाना	१	ए १ ईटा उद्योग, बाबा तिरुपति ईटा उद्योग, झापाली ईटा उद्योग, मेची ईटा उद्योग र सरङ्पाडा काष्ठ उद्योग
		२	हाइजेनिक प्याक प्रा लि
		३	रङ्ग उद्योग न्यूरोड, पाउरोटी उद्योग, थुम्पा उद्योग, धान मिल
		४	कुलुड बंगुर फर्म, धनलक्ष्मी निकोजिड उद्योग
		६	बेला खानेपानी उद्योग, आर्यन भूजिया उद्योग, नुतन राइस मिल, तिरुपति नुडल्स, कमल आइसक्रिम उद्योग, झापाली चिप्स उद्योग, युनिक रवर उद्योग, चप्पल उद्योग, पूजा सामग्री उद्योग
		७	धान कुटानी पिसानी मिल
३.	सहकारी संस्थाहरू	१	द्रव्यलाभ कृषि सहकारी र हरियाली कृषि सहकारी
		२	समयगढ कृषि सहकारी, लेखबेंसी बचत तथा ऋण सहकारी, आइपिएम कृषि सहकारी, पूर्व नेपाल बहुउद्देश्यीय सहकारी, क्याम्पा कृषि सहकारी
		३	नवोदय बहुउद्देश्यीय सहकारी, जनएकता सहकारी, नौलो विहानी सहकारी, चन्द्र दर्शन सहकारी, हाम्रो नेपाल सहकारी, नेपाल बहुउद्देश्यीय सहकारी, लगनशील कृषि सहकारी, कर्मणी बचत तथा ऋण सहकारी, जागरुक बचत तथा ऋण सहकारी, स्वरोजगार बचत तथा ऋण सहकारी, द एभरेष्ट बचत तथा ऋण सहकारी
		४	नेपाल दुग्ध सहकारी, हाम्रो हितकारी सहकारी, सुम्निमा सहकारी, सिंहदेवी कृषि सहकारी
		५	चन्द्रदर्शन सहकारी, लगनशील कृषि सहकारी, शुभदर्शन कृषि सहकारी, आभास सहकारी, शुभरत्न सहकारी, युनाईटेड बहुउद्देश्यीय सहकारी सम्झौता बचत तथा ऋण सहकारी, कर्णाली बचत तथा ऋण सहकारी, वस्ती विकास बचत तथा ऋण सहकारी, मेची बचत तथा ऋण सहकारी,
		६	स्वर्णकमल सहकारी, लखनपुर साना किसान कृषि सहकारी, नारी चेतना सहकारी, तमोर कृषि सहकारी, खयरवारी महिला कृषि सहकारी, सुम्निमा कृषि सहकारी, चेतना कृषि सहकारी, संरक्षण कृषि सहकारी

		७	त्रिगंगा कृषि सहकारी, ठूलो बाह्रघरे कृषि सहकारी, निगालो कृषि सहकारी, ईन्द्रेणी बहुउद्देश्यीय सहकारी चोमोलोड्मा बचत तथा ऋण सहकारी,
४.	बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरु	३	एन एम वि बैंक, लुम्बिनी बैंक, डिप्रोस लघुवित्त, सहारा नेपाल लघुवित्त समिट लघुवित्त
		४	एन आइ सी एसिया लघुवित्त, अभियान लघुवित्त
		५	कामना सेवा विकास बैंक एन आई सी एसिया लघुवित्त
		६	प्राइम बैंक
५.	हेलिप्याडको लागि स्थान		वडा नं १ मा बाँसवारी मा वि खेल मैदान, वडा कार्यालय परिसर, कमल पोखरी क्षेत्र नरेन्द्र जनता मा वि खेलमैदान वडा नं २ मा कमला मदन आश्रित मा वि, महेन्द्र रत्न मा वि र ज्योति मा वि क्षेत्र वडा नं ३ मा केर्खा खेल मैदान र शहीद धर्मभक्त मा वि वडा नं ४ मा सरस्वती मा वि र जङ्गलको खेलमैदान वडा नं ५ मा सशस्त्र प्रहरी बल को कार्यालय, रङ्गशाला क्षेत्र र सिम्ले वडा नं ६ मा बाणी मा वि गोहावारी, पञ्चकन्या आ वि झारवारी वडा नं ७ मा वडा कार्यालयको प्राङ्गण सरस्वती मा वि

अनुसूची २० : स्वास्थ्य सम्बन्धी दक्ष मानव स्रोत

वडा नं	स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना वा टोल	कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीको संख्या												तथ्याङ्क अधिकृत	महिला स्वयं सेविका	का स	जम्मा	
		ज.स्वा.नि.	मे.अ.	स्टाफ नर्स	हे.अ.	सि.अहेव	अहेव	सि.अनमी	अनमी	ल्याव टेक्निसियन	ल्याव अ.	खो.सु.नि.	वैद्य नि.					हे.अ.
१	आधारभूत स्वा.के.						१		१							४	१	
२	स्वास्थ्य चौकी				२	१	१	२	१	१						३	१	
३	आधारभूत स्वा.के.						१		१							२	१	
४	आधारभूत स्वा.के.						१		१							४	१	
५	आधारभूत स्वा.के.						१		१							१	१	
६	स्वास्थ्य चौकी				२	२		३		१						३	१	
७	आधारभूत स्वा.के.						१		१							५	१	
	जम्मा				४	३	६	५	६	२						२२	७	

अनुसूची २१ : विद्यालय र क्याम्पसहरूको विवरण

क्र सं	विद्यालय र क्याम्पसको नाम	कोठा		क्षेत्रफल	विद्यार्थी	क्र सं	विद्यालय र क्याम्पसको नाम	कोठा		क्षेत्रफल	विद्यार्थी
		कमजोर	सुरक्षित					कमजोर	सुरक्षित		
वडा नं १											
१	बाँसवारी मा वि	६	८	०-१६-०	२७२	२	नरेन्द्र जनता मा वि	१०	७	०-१३-०	४०१
३	कालिका आ वि	६	२	०-१८-०	११४	४	नवदुर्गे आ वि	८	०	०-१०-०	७०
५	सरस्वती आ वि					६	विद्या सदन बोर्डिङ				
७	शुभ आरम्भ बोर्डिङ										
वडा नं २											
१	महेन्द्र रत्न मा वि	१४	१२	५-०-०	४८०	२	कमला मदन आश्रित मा वि	१०	१८	३-०-०	४८३
३	ज्योति मा वि	६	१४	१-०-०	३१७	४	नवोदय मा वि	६	१४	०-१२-०	३७५
५	पाथिभरा मा वि	१८	०	०-१२-१४	४४६						
वडा नं ३											
१	शहीद धर्मभक्त मा वि	१२	१६	१-१७-०	५५०	२	कञ्चनजङ्घा आ वि	५	८	०-६-०	१३०
३	केर्खा पब्लिक	०	१४	०-५-१०	२४५	४	वण्डरलेण्ड बोर्डिङ	०	३५	०-७-९	७६०
५	निहारिका बोर्डिङ	०	४०	०-१४-०	८१२	६	लालिमा विद्यालय	०	१४		३२०
७	ह्याप्पी किड्स मन्टेन्सरी				९४						
वडा नं ४											
१	सरस्वती मा वि	८	१८	१-५-०	२०५	२	ज्योति आ वि	४	१०	०-५-०	१००
३	तोपगाछी मोडल बोर्डिङ	४	१०	०-३-०	११०	४	लिटल एञ्जल बोर्डिङ	०	१३	०-३-०	९१
५	फोनिक्स मा वि					६	चन्द्रज्योति बोर्डिङ	०	९		४४
वडा नं ५											
१	मंगलमय मा वि	२०	१२	१-०-०	१४८६	२	गुहोश्वरी आ वि	८	८	०-८-०	२२८
३	शहीद रत्न आ वि	६	२	०-१९-०	११२	४	सिद्धदेवी आ वि	४	३	०-५-०	१९०
५	स्टार बोर्डिङ				४००	६	स्मारिका बोर्डिङ				२५०
७	पशुपति बोर्डिङ				१००	८	तराई स्टार बोर्डिङ				१००
९	मुनसन बोर्डिङ										
वडा नं ६											
१	बाणी मा वि	६	१६	२-४-०	५१४	२	पञ्चकन्या आ वि	४	४	२-१०-०	६३

क्र सं	विद्यालय र क्याम्पसको नाम	कोठा		क्षेत्रफल	विद्यार्थी	क्र सं	विद्यालय र क्याम्पसको नाम	कोठा		क्षेत्रफल	विद्यार्थी
		कमजोर	सुरक्षित					कमजोर	सुरक्षित		
३	वर्णमाला बोर्डिङ	४	९		१००	४	उज्यालो एजुकेशन				
५	साउथपोल बोर्डिङ	४	१६	०-५-०	३००	६	नवकला बोर्डिङ	४	९	०-८-०	११०
७	गेउरिया बोर्डिङ	१२	२६	२-१४-०	३५०	८	लखनपुर एजुकेशन	२	८	०-५-०	८२
९	माता तिर्थ बोर्डिङ	२	५	०-६-१०	११०	१०	एभरग्रीन बोर्डिङ				
वडा नं ७											
१	सिंहदेवी आ वि	४	१०	२-२-१०	२६५	२	पिडडाँडा आ वि	२	४	०-१७-०	४४
३	सरस्वती मा वि	१२	४०	६-१०-०	८३५	४	अरनिको आ वि	२	४	०-१२-०	११०
५	लखनपुर नमुना बोर्डिङ	४	६	०-५-०	१२५						

अनुसूची २२ : गाउँपालिकाका वडाहरूमा खुल्ला तथा सुरक्षित स्थान र सामुदायिक भवन सम्बन्धी विवरण

क्र सं	टोल वा वस्ती	सुरक्षित भवनहरू र खुल्ला स्थानको नाम	क्षेत्रफल	पुगन लाग्ने समय	अटाउन सक्ने परिवार	कैफियत
वडा नं १						
१.	रतनचौन	शिवालय मन्दिर	०-०-०	५ मिनेट	३०	सामुदायिक भवन र खुल्ला स्थान
२.	बाँसवारी	सामुदायिक भवन	०-७-०	५ मिनेट	२०	सामुदायिक भवन
३.	सन्थाल टोल	होम स्टे कमलपोखरी				सामुदायिक भवन
४.	बाँसवारी	बाँसवारी मा वि	०-१६-०	५ मिनेट	५०	भवन र खुल्ला स्थान
५.	ढ्याङ्ग्री सुनहारा	नवदुर्गे आ वि	०-१०-०	५ मिनेट	५०	भवन र खुल्ला स्थान
६.	सरङ्पाडा	नरेन्द्र जनता मा वि	०-१३-०	५ मिनेट	५०	भवन र खुल्ला स्थान
७.	पाराखोपी	जलेश्वर शिवालय मन्दिर	०-४-०	५ मिनेट	२०	सामुदायिक भवन
८.	लाफादी	पुष्पा थिर प्रतिष्ठान	०-१०-०	१५ मिनेट	५०	भवन र खुल्ला स्थान
९.	सोल्मारी	कालिका आ वि	०-१८-०	५ मिनेट	२५	भवन र खुल्ला स्थान
१०.	बाह्रविघे	बाह्रविघे मन्दिर	०-४-०	५ मिनेट	१०	भवन र खुल्ला स्थान
११.	कमल पोखरी	कमल पोखरी परिसर	३-५-०	१० मिनेट	१००	खुल्ला स्थान
१२.	वडा कार्यालय क्षेत्र	वडा कार्यालय भवन परिसर	०-१६-०	१० मिनेट	५०	भवन र खुल्ला स्थान

क्र सं	टोल वा वस्ती	सुरक्षित भवनहरू र खुल्ला स्थानको नाम	क्षेत्रफल	पुगन लाग्ने समय	अटाउन सक्ने परिवार	कैफियत
वडा नं २						
१.	क्याम्पा	कमला मदन आश्रित मा वि	३-०-०	५ मिनेट	२५	भवन र खुल्ला स्थान
२.	क्याम्पा बजार	कमल गाउँपालिका	१-०-०	१० मिनेट	३०	भवन र खुल्ला स्थान
३.	क्याम्पा बजार	कमलेश्वर सहकारी संस्था	०-५-०	१० मिनेट	२०	भवन र खुल्ला स्थान
४.	क्याम्पा बजार	पाथिभरा मा वि	०-१३-०	१५ मिनेट	२०	भवन र खुल्ला स्थान
५.	समयगढ	महेन्द्र रत्न मा वि	५-०-०	१० मिनेट	२०	भवन र खुल्ला स्थान
६.	समयगढ	नवोदय मा वि	०-१२-१०	५ मिनेट	२०	भवन र खुल्ला स्थान
७.	भुल्लुङ	ज्योति मा वि	१-०-०	५ मिनेट	२०	भवन र खुल्ला स्थान
वडा नं ३						
१.	शान्ति संगम टोलहरू	शहीद धर्मभक्त मा वि	१-१७-०	१० मिनेट	५०	भवन र खुल्ला स्थान
२.	फाल्गुनन्द टोल	केर्खा खेलमैदान	२-०-०	१० मिनेट	६०	भवन र खुल्ला स्थान
३.	गुरुङ टोल	निहारिका स्कूल प्राङ्गण	०-१४-०	१० मिनेट	३०	भवन र खुल्ला स्थान
४.	आदित्य केराधाप बगान	कञ्चनजङ्घा स्कूल प्राङ्गण	०-६-०	१० मिनेट	१०	भवन र खुल्ला स्थान
५.	बजार क्षेत्र	रतुवामाई वृक्षारोपण आयोजना क्षेत्र	धेरै	१५ मिनेट	१०००	खुल्ला स्थान
६.	सानो केर्खा	बाल्मिकी आश्रम		१५ मिनेट	५०	खुल्ला स्थान
७.	सानो केर्खा	शिव पाञ्चायन मन्दिर परिसर		१५ मिनेट	१०	खुल्ला स्थान
वडा नं ४						
१.	मुजुरभिट्टा	शिव पाञ्चायन मन्दिर	०-१-०	५ मिनेट	१०	भवन
२.	मुजुरभिट्टा	सरस्वती मा वि	१-०-०	५ मिनेट	२५	भवन र खुल्ला स्थान
३.	दिपज्योति टोल	पोखेल प्रतिष्ठान	०-१-०	५ मिनेट	५	भवन
४.	अमलडाँगी	नवज्योति सयपत्री क्लब	०-८-०	५ मिनेट	१५	खेलमैदान
५.	अमलडाँगी	सामुदायिक भवन	०-२-०	५ मिनेट	१०	भवन र खुल्ला स्थान
६.	किराँत चोक	सिंहदेवी देवालय भवन	०-२-०	५ मिनेट	१०	भवन र खुल्ला स्थान
७.	किराँत चोक	किराँत राई यायोक्खा भवन	०-१-०	५ मिनेट	५	भवन

क्र सं	टोल वा वस्ती	सुरक्षित भवनहरू र खुल्ला स्थानको नाम	क्षेत्रफल	पुग्न लाग्ने समय	अटाउन सक्ने परिवार	कैफियत
८.	हाइ वे क्षेत्र	हाइ वे उत्तर चुलाचुली मोड	२-०-०	५ मिनेट	१००	खेल मैदान
वडा नं ५						
१.	हिमाली टोल	गुह्येश्वरी मा वि	४-०-०	५ मिनेट	२००	भवन र खुल्ला स्थान
२.	फक्तालुड चोलुङ	शहीद रत्न मा वि	१-०-०	५ मिनेट	१००	भवन र खुल्ला स्थान
३.	मंगलमय टोल	मंगलमय मा वि	१-०-०	१० मिनेट	१००	भवन र खुल्ला स्थान
४.	पाथिभरा टोल	स्टार र स्मारिका बोर्डिङ	०-१०-०	१० मिनेट	५०	भवन र खुल्ला स्थान
५.	पाथिभरा टोल	सामुदायिक भवन हिमाली टोल		१० मिनेट	५०	भवन र खुल्ला स्थान
६.	राधाकृष्ण टोल	सावित्रा चौक उत्तर	२-०-०	१५ मिनेट	१००	खुल्ला स्थान
७.	सितापुरी	सिंहदेवी आ वि र मन्दिर	०-१०-०	१० मिनेट	५०	भवन र खुल्ला स्थान
८.	पाथिभरा, टुक्रे, गुह्येश्वरी	शिव मन्दिर		१० मिनेट	२०	भवन र खुल्ला स्थान
९.	पाथिभरा, टुक्रे, गुह्येश्वरी	कोभिड अस्पताल		१० मिनेट	५०	भवन र खुल्ला स्थान
१०.	मंगलवारे	सगुन युवा क्लवको भवन		१० मिनेट	१०	भवन र खुल्ला स्थान
११.	पाडाजुँगी	हेभेन्ली पाथ	०-१०-०	१० मिनेट	५०	भवन र खुल्ला स्थान
१२.	सिम्ले	सिम्ले खेल मैदान	१-०-०	१० मिनेट	१००	भवन र खुल्ला स्थान
१३.	हाइ वे क्षेत्र	रङ्गशाला क्षेत्र	२९-०-०	१० मिनेट	५०००	भवन र खुल्ला स्थान
वडा नं ६						
१.	गोहावारी	बाणी मा वि खेल मैदान	१-०-०	२० मिनेट	५०	भवन र खुल्ला स्थान
२.	पञ्चकन्या	पञ्चकन्या आ वि	०-१५-०	२० मिनेट	२५	भवन र खुल्ला स्थान
३.	शहीद मार्ग टोल	कृषक सामुदायिक भवन			३०	भवन र खुल्ला स्थान
४.	जनजागरण टोल	सन्तानेश्वर शिव मन्दिर			६०	भवन र खुल्ला स्थान
५.	जनजागरण टोल	जनसेवा भवन			२०	भवन र खुल्ला स्थान
६.	लखनपुर	ढुकढुकी युवा क्लवको भवन			६०	भवन र खुल्ला स्थान
७.	गेउरिया	सामुदायिक भवन			६०	भवन र खुल्ला स्थान
८.	झारवारी	पञ्चदेव सामुदायिक भवन			६०	भवन र खुल्ला स्थान

क्र सं	टोल वा वस्ती	सुरक्षित भवनहरू र खुल्ला स्थानको नाम	क्षेत्रफल	पुगन लाग्ने समय	अटाउन सक्ने परिवार	कैफियत
वडा नं ७						
१.	सरस्वती टोल	रङ्गपुर बजार	१-०-०	५ मिनेट	४० परिवार	खुल्ला स्थान
२.	विष्णु कट्टा र पाथिभरा	सिंहदेवी आधारभूत विद्यालय	१-५-०	५ मिनेट	५० परिवार	भवन र खुल्ला स्थान
३.	त्रिवेणी	सिता चोक	०-५-०	५ मिनेट	२० परिवार	खुल्ला स्थान
४.	पशुपति टोल	बाह्रघरे बजार	०-१५-०	५ मिनेट	४० परिवार	खुल्ला स्थान
५.	बाह्रघरे	पशुपति सामुदायिक भवन		५ मिनेट	१०	भवन र खुल्ला स्थान
६.	रङ्गपुर	सामुदायिक भवन		५ मिनेट	६	भवन र खुल्ला स्थान
७.	एकता टोल	सिंहदेवी सामुदायिक भवन		५ मिनेट	८	भवन र खुल्ला स्थान
८.	धरधरे	धरधरे सामुदायिक भवन		५ मिनेट	५	भवन र खुल्ला स्थान
९.	डाँडागाउँ	डाँडागाउँ युवा क्लवको भवन		५ मिनेट	२	भवन र खुल्ला स्थान
१०.	बाह्रविघे	समाज उद्धार समितिको भवन		५ मिनेट	५	भवन र खुल्ला स्थान
११.	वडा कार्यालय	वडा कार्यालय भवन	०-५-०	५ मिनेट	१०	भवन र खुल्ला स्थान
१२.	पाथिभरा टोल	समाधिस्थल	१-७-०	१० मिनेट	८०	खुल्ला स्थान
१३.	सिर्जनशील टोल	समाधिस्थल	०-१०-०	१० मिनेट	४०	खुल्ला स्थान

अनुसूची २३ : निजी अस्पतालहरुको नाम

क्रसं	संस्था	ठेगाना	बेड संख्या	कोभिड बेड	क्रसं	संस्था	ठेगाना	बेड संख्या	कोभिड बेड
१.	नभएको								
२.									

सर्पदंश उपचार सेवा प्रवाह गर्ने स्थान तथा निकायहरु: नभएको

अनुसूची २४ : स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समितिको नामावली

क्र सं	नामथर	पद	जिम्मेवारी	संलग्न संस्था	सम्पर्क नम्बर
१.	हुकुम सिं राई	अध्यक्ष	अध्यक्ष	कमल गाउँपालिका	९८१६०६५६६६
२.	प्रमिला न्यौपाने	सदस्य	उपाध्यक्ष	कमल गाउँपालिका	९८४२६५०७२४
३.	काजीमान राई	सदस्य	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	कमल गाउँपालिका	९८५११७९३१२
४.	केदार कटुवाल	सदस्य	१ नं. वडाध्यक्ष	कमल गाउँपालिका	९८५२६७०८१३
५.	बसोक सुब्बा	सदस्य	२ नं. वडाध्यक्ष	कमल गाउँपालिका	९८२४९१३१४३
६.	अग्नी प्रसाद कोइराला	सदस्य	३ नं. वडाध्यक्ष	कमल गाउँपालिका	९८५२६८३५६०
७.	चन्द्र प्रसाद भट्टराई	सदस्य	४ नं. वडाध्यक्ष	कमल गाउँपालिका	९८४२७९०३७५
८.	लाल बहादुर विष्ट	सदस्य	५ नं. वडाध्यक्ष	कमल गाउँपालिका	९८४२७६१७८४
९.	नरेन्द्र भट्टराई	सदस्य	६ नं. वडाध्यक्ष	कमल गाउँपालिका	९८५२६८३३९३
१०.	पृथ्वी पति राई	सदस्य	७ नं. वडाध्यक्ष	कमल गाउँपालिका	९८५२६७५६९१
११.	नेपाली सेना	सदस्य	सेनानी	२१ नं. बाहिनी -३ झापा	९८४६९९१०३३
१२.	सशस्त्र प्रहरी	सदस्य	कार्यालय प्रमुख	सशस्त्र प्रहरी वल नेपाल कमल-५	९८११७७९१२९
१३.	नेपाल प्रहरी	सदस्य	कार्यालय प्रमुख	प्रहरी चौकी केर्खा कमल-३	९८५२६९०२५६
१४.	नेपाल प्रहरी	सदस्य	कार्यालय प्रमुख	प्रहरी चौकी तोपगाछी झापा	९८४२६९५२३३
१५.	तुलसी ओझा	सदस्य	अधिकृत	कमल गापा	९८४२६२१५०९
१६.	उमानाथ भण्डारी	सदस्य	सञ्चारकर्मी / अध्यक्ष	उद्योग वाणिज्य संघ कमल	९८५२६७०६३१
१७.	हिम प्रसाद दाहाल	सदस्य	शिक्षक महासंघ	कमला मदन मा.वि. कमल-३	९८४२६५८८४८
१८.	बीरेन्द्र अधिकारी	सदस्य	सचिव	उद्योग वाणिज्य संघ कमल	९८५२६७५१६३
१९.	चन्द्र साह	सदस्य	सभापति	नेपाल रेडक्रस सोसाइटी	९८५२६७०८४४
२०.	ईन्द्र प्रसाद अर्याल	सदस्य सचिव	स्वास्थ्य शाखा प्रमुख	कमल गाउँपालिका	९८४२७५७९४९

अनुसूची २५ : विपद् प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फाराम

नेपाल सरकार

विपद् प्रारम्भिक द्रुत लेखाजोखा फाराम

फाराम भर्दा ध्यानदिनु पर्ने कुराहरु:

- एउटा वडाको लागि एउटा लेखाजोखा फारामको प्रयोग गरिने छ ।
- विपद् भएको ० देखि २४ घण्टा भित्र गाउँ तथा नगरपालिकाको कर्मचारी, नेपाल प्रहरी तथा स्थानीय रेडक्रस प्रतिनिधिको संलग्नतामा फाराम भरिने छ ।
- लेखाजोखा टोलीबाट विभिन्न सुचनादाताहरूसंगको अन्तरवार्ता तथा प्रभावित क्षेत्रको अवलोकन गरी फाराम भरिने छ ।
- यदि अस्पष्ट सुचनाहरु प्राप्त भएको खण्डमा लेखाजोखा टोलीबाट उपयुक्त विचारका आधारमा फाराम भरिने छ ।
- आवश्यक सेवाहरुको लेखाजोखा गर्न प्रभावित संख्या अनुमान गरिने छ ।
- तल दिइएका विकल्पहरु नभएमा अन्यमा उल्लेख गरिने छ ।

१ स्थान र पहुँच सम्बन्धी सूचनाको जानकारी			
१.१ प्रदेशको नाम :		१.२ जिल्लाको नाम:	१.३ गाउँ/नगरपालिकाको नाम:
१.४ वार्ड नम्बर		१.५ मिति:	गते /महिना/साल:
१.६ सूचना संकलन गर्ने व्यक्तिको विवरण :			
नाम :	पद /संस्था :	सम्पर्क नम्बर :	टोली नेताको नाम:
१			
२			
३			
१.७ अहिले जिल्ला सदरमुकामबाट प्रभावित वडासम्म आवतजावतको अवस्था	☐ पहिलाको जस्तै सामान्य ☐ कठिन (मुस्किल छ) ☐ धेरै कठिन	१.८ प्रभावित वडा सम्म पुग्ने साधन	☐ पैदल ☐ गाडी ☐ अन्य(उल्लेख गर्ने)
१.९ अहिले जिल्ला सदरमुकामबाट प्रभावित क्षेत्र सम्पुग्ने साधनको आधारमालाग्ने समय	☐ १ घण्टा भन्दाकम ☐ १ देखि २ घण्टा ☐ २ देखि ४ घण्टा ☐ ४ देखि ८ घण्टा ☐ १ दिनभन्दा बढि ☐ अन्य (उल्लेख गर्ने)		
२. विपद् सम्बन्धी विवरण			
२.१ घटना घटेको मिति		२.२ घटना घटेको समय	

२.३ विपद्को प्रकार	☐ बाढी ☐ पहिरो ☐ आगलागी	☐ भूकम्प ☐ महामारी ☐ शीतलहर	☐ खडेरी ☐ अन्य (उल्लेख गर्ने)
२.४.१ मृतक	२.४.२ बेपत्ता	२.४.३ घाइते	२.४.४ विस्थापित
☐ छ ☐ छैन ☐ थाहा छैन	☐ छ ☐ छैन ☐ थाहा छैन	☐ छ ☐ छैन ☐ थाहा छैन	☐ छ ☐ छैन ☐ थाहा छैन
अनुमानित संख्या:	अनुमानित संख्या:	अनुमानित संख्या:	अनुमानित संख्या:
२.५ प्रभावित क्षेत्रमा संचारको अवस्था कस्तो छ ? (मोबाइल, टेलिफोन)	☐ ठिक छ ☐ अवरुद्ध	☐ आंशिक ठिक छ	
२.६ प्रभावित क्षेत्रमा विपद्को कारणले अन्य कुन कुन सेवाहरु अवरुद्ध भएका छन ? चिन्ह लगाउनुहोस ।	☐ विद्युत ☐ विमानस्थल ☐ स्वास्थ्य सेवा ☐ पुलहरु ☐ मुख्य सडक	☐ बजार/पसल ☐ विद्यालय ☐ खानेपानीको आपूर्ति ☐ अन्य (उल्लेख गर्ने)	
३. प्रभावित व्यक्ति तथा सेवाहरु			
३.१ प्रभावित क्षेत्रका मुख्य सेवा तथा कार्यालयहरु संचालनको अवस्था कस्तो छ ?	जम्मा संख्या	संचालनमा छ	आंशिक क्षति तथा संचालन
३.१.१ विद्यालय			पूर्ण क्षति
३.१.२ प्रहरी कार्यालय			थाहा छैन
३.१.३ स्वास्थ्य केन्द्र			
३.१.४ वडा कार्यालय			
३.१.५ अन्य सरकारी कार्यालयहरु			
३.१.६ सामुदायिक भवनहरु			
३.१.७ रेडक्रसको कार्यालय			
३.१.८ अन्य (उल्लेख गर्ने)			
३.२ विपद्का कारणले कुन समुहका मानिसहरु बढि जोखिममा रहेका छन ?	☐ गर्भवती तथा सुत्केरी महिलाहरु (अनुमानित संख्या) ☐ ५ वर्ष मुनिका बालबालिकाहरु (अनुमानित संख्या) ☐ अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु (अनुमानित संख्या) ☐ किशोरी तथा प्रजनन उमेरका महिलाहरु (अनुमानित संख्या) ☐ ६० वर्षभन्दा माथिका व्यक्तिहरु (अनुमानित संख्या) (संख्या उल्लेख गर्दा द्वितीय तथ्याङ्कलाई आधार मान्न सकिने छ)		
३.३ प्रभावित क्षेत्रमा माथि उल्लेख नभएका तर जोखिममा रहेका समुहहरु छन भने उल्लेख			

गर्नुहोस । जस्तै: घरवार विहिन, एकल महिला तथा पुरुषहरु	
४. खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छता	
४.१ पिउने पानीको श्रोतको अवस्था कस्तो छ ?(यदि क्षति भएको छैन भने ४.३ मा जाने ।)	☐ पूर्ण क्षतिग्रस्त ☐ आंशिकक्षति ☐ क्षतिभएको छैन
४.२ पिउने पानीको बैकल्पिक श्रोतको अवस्था कस्तो छ ?	☐ छ, सुरक्षित श्रोतको रुपमा प्रयोग भएको छ ☐ छ, तर सुरक्षित छैन ☐ छ, सुरक्षित/असुरक्षित थाहा छैन तर प्रयोग भएको छ ☐ बैकल्पिक श्रोतको प्रयोग भएको छैन
४.३ फोहोर मैला व्यवस्थापनको अवस्था कस्तोछ ?	☐ व्यवस्थित छ ☐ व्यवस्थित छैन
४.४ शौचालयको व्यवस्था छ ?	☐ छ ☐ छैन
५. अस्थायी आवास र अन्य अनिवार्य गैर-खाद्य सामग्रीहरु	
५.१ के विपद्का कारण आवास सम्बन्धी कुनै समस्या भएको छ ? (यदि छैन भने ६.१ मा जानुहोस)	☐ छ ☐ छैन
५.२ तत्कालको लागि कति घरपरिवारलाई अस्थायी आवासको आवश्यकता छ ?	संख्या उल्लेख गर्ने
५.३ अहिले विस्थापितहरु कहाँ बसेका छन् ?	☐ विद्यालय ☐ अन्य सार्वजनिक भवन ☐ सडक छेउमा शिविर बनाएर ☐ जंगल छेउमा शिविर बनाएर ☐ अन्य (उल्लेख गर्ने)
५.४ विस्थापितहरुका लागि कति समयका लागि अस्थायी आवास आवश्यक छ ?	☐ १ हप्ता सम्म ☐ १ देखी २ हप्ता सम्म ☐ २ हप्ता देखी १ महिना सम्म ☐ १ देखी ३ महिनासम्म ☐ ३ महिनाभन्दा बढी
६. खाद्यान्न तथा बजार	
६.१ प्रभावित क्षेत्रका बासिन्दाले सञ्चित गरेर राखेको खाद्यान्न क्षतिको अवस्था कस्तो छ ?	☐ पूर्ण क्षति ☐ आंशिक क्षति ☐ क्षति छैन
६.२ प्रभावित क्षेत्रको बजार संचालनको अवस्था कस्तो छ?	☐ पूर्ण संचालन ☐ आंशिक संचालन ☐ संचालन छैन ☐ थाहा छैन
६.३ पशु तथा कृषिवालीको क्षतिको अवस्था कस्तो छ ?	☐ पूर्ण क्षति ☐ आंशिक क्षति ☐ क्षति छैन
६.४ कुन पशु तथा कृषिवालीको क्षति भएको छ ?	☐ पशुपालन ☐ बालीनाली ☐ माछापालन ☐ अन्य (उल्लेख गर्नुहोस)

७. स्वास्थ्य तथा पोषण		
७.१ प्रभावित क्षेत्रमा विपद् पश्चात स्वास्थ्य सम्बन्धी कुनै समस्याहरु उत्पन्न भएका छन् ? (यदि छैन भने ७.३ मा जानुहोस् ।)	☐ छ	☐ छैन ☐ थाहा छैन
७.२ यदि छ भने कस्ता खालका समस्याहरु देखा परेका छन् ?	☐ घाइते ☐ सरुवा रोग ☐ प्रजनन स्वास्थ्य समस्या ☐ अपर्याप्त औषधि आपूर्ति ☐ अपर्याप्त स्वास्थ्य जनशक्ति ☐ अन्य (उल्लेख गर्ने)	
७.३ प्रभावित क्षेत्रका मानिसहरुले स्वास्थ्य सेवा पाईरहेका छन् ?	☐ छन् ☐ छैनन् ☐ आंशिक, केहीलाई मात्र स्वास्थ्य सेवाको पहुँच भएको	
७.४ प्रभावित क्षेत्रमा अति कुपोषण भएका ५ वर्ष मुनिका बालबालिका छन् ?	☐ छन् ☐ छैनन् छन् भने कतिजना छन् अनुमानित संख्या उल्लेख गर्नुहोस्	
८. संरक्षण		
८.१ प्रभावित क्षेत्रमा बालबालिकाहरु हराइरहेका वा परिवारसंग छुटेका छन्?	☐ छन् ☐ छैनन्	
८.२ प्रभावित क्षेत्रमा कुनै लैंगिक हिंसा भएको वारेमा जानकारी छ ?	☐ छ ☐ छैन	
८.३ प्रभावित क्षेत्रका मानिसहरुमा डर तथा चासोका विषयहरु के के छन् ?	☐ वक्तिको अभाव ☐ गोपनीयताको अभाव ☐ मानव बेचबिखन ☐ लैङ्गिक हिंसा बढ्नु ☐ अन्य (उल्लेख गर्ने)	
९. विपद् पश्चातको मौसमको अवस्था		
९.१ मौसमको वर्तमान अवस्था कस्तो छ ?	☐ मौसम सामान्य छ ☐ हिमपात ☐ भारी वर्षा ☐ ☐ हावाहुरी ☐ अत्याधिक चिसो ☐ अन्य (उल्लेख गर्ने) ☐ अत्याधिक गर्मी	
१०. उपलब्ध श्रोत साधन, समस्याको सामनागर्ने रणनीतिहरु र आवश्यक सहयोग		
मुख्य सूचनादाताको सूचना र लेखाजोखा टोलीको अवलोकनका आधारमा उक्त क्षेत्रमा देखिएका थप आवश्यक सहयोग		
क्षेत्र	अतिरिक्त आवश्यकता	सहयोगको आवश्यक सहयोग उल्लेख गर्नुहोस्
१०.१ खोज तथा उद्धार	☐ छ ☐ छैन	
१०.२ आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा	☐ छ ☐ छैन	
१०.३ खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता	☐ छ ☐ छैन	
१०.४ आवास तथा गैर खाद्य सामग्रीहरु	☐ छ ☐ छैन	

१०.५ संरक्षण	☐ छ ☐ छैन	
१०.६ खाद्यान्न	☐ छ ☐ छैन	
१०.७ शिक्षा	☐ छ ☐ छैन	
१०.८ संचार	☐ छ ☐ छैन	
१०.९ प्रभावित वडामा तत्काल आवश्यक सहयोग सम्बन्धमा लेखाजोखा टोलीको बुझाई कस्तो छ ?	☐ स्थानीय क्षेत्रमा उपलब्ध श्रोत बाट आवश्यकता पूर्ति गर्न सकिने ☐ केहि मात्रामा सहयोगको आवश्यकता रहेको ☐ सहयोगको अति आवश्यकता रहेको	
१०.१० तत्काल सहयोगकालागि सबैभन्दा उच्च प्राथमिकतामा के परेको छ ? प्राथमिकता निर्धारण गर्दा नम्बरमा उल्लेख गर्नुहोस ।	☐ खोज तथा उद्धार	☐ खाद्यान्न
	☐ आकस्मिक स्वास्थ्य सेवा	☐ शिक्षा
	☐ खानेपानी, सरसफाई र स्वच्छता	☐ संचार
	☐ आवास तथा गैर खाद्य	☐ संरक्षण
	☐ अन्य (उल्लेख गर्ने)	
केही थप टिप्पणी भएमा उल्लेख गर्ने:		
हस्ताक्षर		

सन्दर्भ सामग्रीहरू

- विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना तर्जुमा मार्गदर्शन २०६७ (अद्यावधिक २०७६)।
- सबै वडाहरूमा गरिएका दुई दिवसीय कार्यशाला र तथ्याङ्क संकलन २०७८ फाल्गुण ।
- स्थानीय विपद् व्यवस्थापन समिति तथा कार्यालय प्रमुखहरूको कार्यशाला २०७८ माघ ।
- विषयगत क्षेत्रहरूको कार्यशाला २०७९ असार ।
- जनप्रतिनिधिहरू र सरोकारवालाहरूसंगको टेलिफोन वार्ता र अन्तरकृया ।

बाढीबाट बच्ने उपायहरू

नियमित कृषि घटना अभ्यास गर्ने ।

नदीको किनारमा समुदायका मानिसहरू मिलेर ग्याबिन जाली गर्ने ।

समुदायका मानिसहरू मिलेर घरधुरी/सामुदायिक विपद् पूर्व तयारी योजना निर्माण गर्ने ।

बाढीबाट सुरक्षाको लागि पूर्व चेतावनी प्रणाली स्थापना भएकामोनिम गर्ने । यदि बाढी आएमा समावेशी सुरक्षित स्थान तर्फ जाने ।

भट्टपट्ट भोला घरमा सधै तयारी अवस्थामा राख्ने ।

सुरक्षित स्थान

भुकम्पबाट बच्ने उपायहरू

घर बनाउँदा भूकम्प प्रतिरोधी घर प्राविधिकको सल्लाह अनुसार बनाउने ।

सुरक्षित स्थान

प्रकोप म्यूनिफिकरणका लागि घरका कोठाका सामग्रीहरू सुरक्षित स्थान पहिचान गरि नफर्ने, नखस्ने, नपल्टिने गरि सुरक्षा गर्ने ।

सुरक्षित स्थानान्तरणको लागि समुदायमा नियमित कृषि घटना अभ्यास गर्ने ।

आफ्ना घरका उच्च जोखिममा रहेका सदस्यहरूका लागि विपद् प्रतिकार्यको योजना बनाउने ।

घरमा भट्टपट्ट भोला सधै तयारी अवस्थामा राख्ने ।

घरको छत, छाना जस्ता ठाउँमा गमला, पानीको दयाङ्की आदि नखस्ने गरी बलियोसँग राख्ने ।

आगलागीबाट बच्ने उपायहरू

आगो, चुटोरो बिडी, साईंटर, सलाई आदि प्रयोग गरेरपाँठ राख्ने निभाउने ।

जोखिममा रहेको समुदायहरूको पहिचान गरी सूचना अत्याधिक गर्ने र उक्त समुदायको महत्वपूर्ण कार्यालयको प्रतिनिधि टोल विकास संस्था/विपद् व्यवस्थापन समिति/बडा कार्यालय वा मगरपालिकामा सुरक्षित राख्ने ।

आगलागी भएको बेलामा बिजुलीको मेन स्वीच बन्द गर्ने र ग्यासको पाइप छुटाउने तथा घर छोड्नु भन्दा पहिला चुल्हो तथा अन्य आगोजन्य पदार्थहरू निभेको सुनिश्चित गर्ने । सम्भव भएमा अग्नि सम्पन्नक समेतको व्यवस्था गर्ने ।

बिजुलीको तारहरू व्यवस्थित गर्ने, आगोजन्य बिजुलहरू बालबालिकाले भेट्ने ठाउँमा नराख्ने र बिजुलीको सर्केटहरू बालबालिकाले नभेट्ने स्थानमा नडाँढान गर्ने ।

घर वरपरका पोखरी, ईनार, कुवा तथा पानी सजिलै उपलब्ध हुने गरी साथै आगोबाट बच्न सधै कम्बल वा बालुवा भण्डार गर्ने ।

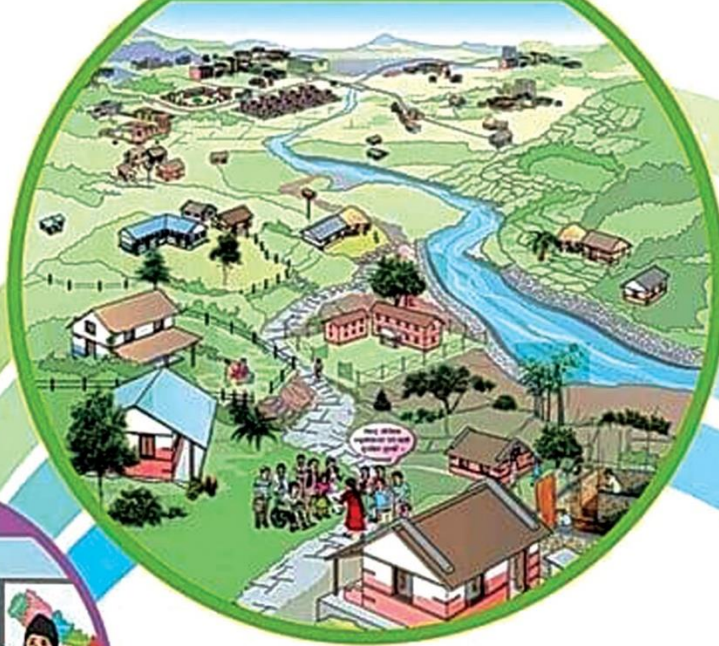
बुढा कार्यलय

विपद्बाट सुरक्षित हुने नागरिक अधिकार पूरा गर्न जिम्मेवार संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकार

"Committed Governments at all levels to ensure Citizen's Right to Safety from Diasasters "

स्थानीय तह

सुरक्षित समुदाय निर्माणका लागि स्थानीय नीति, योजना
तर्जुमा तथा प्रभावकारी कार्यान्वयन

प्रदेश

प्रादेशिक नीति, कानून तथा योजना, कार्यान्वयन,
सहजीकरण, अनुगमन

संघ

विपद् जोखिम व्यवस्थापन राष्ट्रिय
नीति, कानून तथा योजना

विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि आवश्यक कार्यहरू:

- ★ जोखिम पहिचान, संकटासन्नता एवं क्षमता लेखाजोखा तथा नक्शांकन
- ★ संघ, प्रदेश र स्थानीय तहमा विपद् जोखिम शासकीय पद्धतिको सुदृढीकरण
- ★ विपद् जोखिम न्यूनीकरणका लागि उत्थानशीलता वृद्धि गर्न बृहत्तर जोखिम जानकारीमा आधारित निजी तथा सार्वजनिक लगानी प्रवर्द्धन
- ★ प्रभावकारी विपद् प्रतिकार्य पुनर्लभ, पुनःस्थापना तथा पुनर्निर्माणमा "अमर राम्रो र बलियो" निर्माणका लागि विपद् पूर्वतयारीको सुदृढीकरण

विपद् पूर्वतयारी तथा प्रतिकार्य योजना जहदा, २०७९

कमल गाउँपालिकाको कार्यलय
भापा, प्रदेश नं. १, मोरङ

विषयगत क्षेत्रहरू:

१. सूचना, खोज तथा उद्धार विषयगत क्षेत्र
२. खाद्य तथा कृषि विषयगत क्षेत्र
३. आपतकालिन आश्रय तथा गैह्रखाद्य सामाग्री क्षेत्र
४. स्वास्थ्य तथा पोषण क्षेत्र
५. खानेपानी तथा वातावरण स्वच्छता प्रबर्द्धन क्षेत्र
६. सुरक्ष तथा संरक्षण क्षेत्र
७. आपतकालिन शिक्षा क्षेत्र
८. शीघ्र पुनर्लाभ क्षेत्र

सहकार्य:

THE
LUTHERAN
WORLD
FEDERATION

Member of the [actalliance](#)

